

پژواک پژوهش

مجموعه فعالیت‌ها و دست‌آوردهای یکساله مرکز پژوهش‌های اسلامی معصومیه

۱۴۰۲_۱۴۰۳

به ضمیمه گزارش اجمالی دست‌آوردهای دهساله

1393-1403

گزارش پروژه‌های پژوهشی موظفی محققان رسمی

بر اساس آیین‌نامه جذب محققان رسمی، انجام پروژه‌های پژوهشی مصوب در شورای پژوهش مرکز پژوهش‌های معصومیه، میز و قطب‌های مرتبط با موضوع، وظیفه و مسئولیت اصلی محققان رسمی است که با نظارت استاد ناظر و دو ارزیاب تأیید شده، در دو قالب کتاب و مقاله صورت می‌گیرد. آنچه در ادامه می‌آید گزارشی کوتاه از پروژه‌های پژوهشی موظفی محققان رسمی مرکز پژوهش‌های اسلامی معصومیه است.

عنوان طرح: تأثیرات متقابل سبک زندگی زنان ایران معاصر و فرزندآوری

محقق: مریم قوجائی خامنه

استاد ناظر: محمدرضا سالاری‌فر

گروه: مطالعات کاربردی اخلاق و تربیت

قالب اجرا: کتاب (100 صفحه)

تبیین طرح:

کاهش بی‌سابقه باروری و سیر نزولی فرزندآوری در ایران از مهم‌ترین مسائل روز کشور است که تحت تأثیر مجموعه‌ای از عوامل اجتماعی فرهنگی، اقتصادی و سیاسی قرار دارد. عدم گرایش زنان (به عنوان کنش‌گران امر باروری) به فرزندآوری در میان مجموعه عوامل کاهش نرخ فرزندآوری، از اهمیت بسزایی برخوردار است. تغییر سبک زندگی بخش عظیمی از جامعه زنان ایرانی سبب تغییر نگرش ایشان به مسأله باروری و فرزندآوری شده است و اموری همچون؛ فردگرایی، لذت‌گرایی، رفاه‌طلبی، مدیریت بدن (میل به نگهداشت زیبایی جسمی و تناسب اندام)، تمایل به پیشرفت تحصیلی و شغلی و ... ارزش‌هایی چون ایثار، صبر، مدارا، تربیت فرزند صالح، و .. را تحت الشعاع خود قرار داده است و جایگاه مادری و وظیفه پرورش نسل را دچار تزلزل کرده که در نتیجه کارکرد خانواده در زمینه تولید نسل و حفظ جمعیت در معرض خطر قرار گرفته است.

از سویی کاهش تعداد فرزندان در خانواده، سبب تغییراتی در سبک زندگی شده است. مواردی همچون؛ فرزندسالاری، ایجاد رفاه و لذت بیشتر برای فرزند، وابستگی عاطفی بیش از حد والدین و فرزندان به یکدیگر، وسواس فکری والدین نسبت آینده شغلی و تحصیلی، بالارفتن سطح توقعات والدین از فرزندان و ... از جمله این تغییرات است.

از آنجا که گرایش به فرزندآوری با آگاهی و نوع نگرش والدین به فرزندآوری ارتباط مستقیم دارد، مرور آموزه‌های دینی که حاکی از تشویق زنان به مادری و ترویج نوع دیگری از سبک زندگی است، راه مناسبی برای حل مشکلات ناشی از این تغییرات است. به عبارتی تبیین گزاره‌های ارزشی اسلام درباره فرزندآوری و تبیین سبک زندگی مطلوب اسلام، مقدمه‌ای برای تغییر نگرش و رفتار زنان معاصر جامعه ایران به امر فرزندآوری خواهد بود.

در پژوهش حاضر فارغ از پیامدهای منفی کاهش جمعیت، رابطه متقابل سبک زندگی و فرزندآوری زنان ایران معاصر، با روش تبیینی تحلیلی مورد بررسی قرار خواهد گرفت و ماحصل پژوهش در قالب کتاب 100 صفحه‌ای ارائه خواهد شد.

عنوان طرح: تبیین مرجعیت علمی قرآن در رشته مطالعات زنان
محقق: مریم قوجائی خامنه

گروه: مطالعات کاربردی اخلاق و تربیت

قالب اجرا: مقاله (25 صفحه)

تبیین طرح:

«مرجعیت علمی قرآن» به معنای «اثرگذاری معنادار قرآن در علوم و دانش‌های ساخت‌یافته بشری اعم از علوم اسلامی، علوم انسانی و علوم تجربی، از مهم‌ترین پرسش‌هایی است که امروزه در بحث «ارتباط بین قرآن و علوم»، مطرح می‌شود به این معنا که آیا امکان بهره‌گیری از قرآن در علوم مختلف و حیطه‌های مرتبط با آن، یعنی؛ پیش‌فرض‌ها، مبانی، مسائل و روش‌ها امکان پذیر است یا خیر؟ در نوشتار حاضر که تحقیقی بنیادی محسوب می‌شود، مرجعیت علمی قرآن به معنای مذکور در «دانش مطالعات زنان» (به عنوان یک رشته دانشگاهی) با روش تحقیق کیفی و تحلیل محتوا، مورد مطالعه قرار گرفته تا موضوعات، مسائل و مفاهیم اصلی و ضمنی مرتبط با حوزه زنان از آیات قرآن، استخراج و استنباط شده و شبکه معنایی بر اساس آنها تدوین شود. دستیابی به نقشه راه بر ساخته از مبانی، فرضیه و نظریه‌ها، مسائل و گزاره‌ها، مدل‌ها و الگوها و روش‌شناسی دانش مطالعات زنان که مستند و متکی به آیات قرآنی است، گام بعدی این پژوهش می‌تواند باشد تا در گام‌های بعدتر و در تحقیقات کاربردی مسلسل، دانش مطالعات زنان مبتنی بر مرجعیت علمی قرآن تولید و سنجش گزاره‌ها و نظریه‌های موجود در «دانش مطالعات زنان» (به عنوان یک دانش ساختاریافته) به وسیله آن بینجامد. آشکار است که به دلیل برون‌دینی و وارداتی بودن دانش مطالعات زنان و عدم تطبیق و تکمیل موضوعات و مسائل علم با فرهنگ اسلامی و معارف قرآنی، دستیابی به این هدف، نقطه آرمانی این طرح پژوهشی خواهد بود تا با تحول، بازسازی و جهت‌دهی دانش مطالعات زنان به وسیله قرآن، از تجربه، آزمون و منابع وارداتی غربی به عنوان منبع علم مطالعات زنان رفع انحصار شود.

واژگان کلیدی: مرجعیت علمی قرآن، رشته «مطالعات زنان»، مسائل زنان، قرآن و علم.

عنوان طرح: کتاب بررسی و نقد ادله غیر اخلاقی بودن آموزش رسمی دین به کودکان
محقق: فاطمه مرضیه حسینی کاشانی

استاد ناظر: عبدالعظیم کریمی

گروه: مطالعات کاربردی اخلاق و تربیت

قالب اجرا: کتاب (150 صفحه)

تبیین طرح:

یکی از مباحث مطرح در حوزه «تعلیم و تربیت»، آموزش دین به کودکان است. پیشینه فرهنگ‌ها و سنت‌های دینی بیان‌گر آن است که در همه آن‌ها برنامه‌هایی برای آموزش دین به کودکان، (در قالب برگزاری مراسمات دینی، اردوهای آموزشی، شعر و داستان و آموزش محتوای کتب مقدس و آموزش‌های نهادهای رسمی و غیره) طراحی شده و به وسیله خانواده‌ها و مراکز دینی ارائه می‌شده است. اما در دهه‌های اخیر، این گونه آموزش‌های سنتی مورد مناقشه قرار گرفته است. پژوهش‌های متعدد روانشناسانی مانند ژان پیاژه، گلدمن و فولر، در تبیین مکانیزم ساختهای ذهنی کودک و چگونگی تحول آن و رابطه آن با تفکر مذهبی کودک، تحولاتی را در چگونگی آموزشی مذهبی کودکان رقم زده است. به گونه‌ای که امروزه تلاش می‌شود برای سودمند بودن آموزش دین به کودکان، این نوع آموزش، تا سنین نوجوانی و جوانی که انسان به سطحی از تفکر مذهبی دست می‌یابد، به تأخیر افتد.

علاوه بر مباحث فوق که منجر به تأخیر آموزش دین به کودکان، با ادعای عدم سودمندی آن می‌شود، چندی است اصل آموزش مذهبی به کودکان با توجیه غیر اخلاقی بودن القای باورهای خاص به کودکان، نیز مطرح شده است. این رویکرد، هدف عمده برنامه‌های تربیت دینی که شامل «متقاعد کردن فراگیران به صحیح بودن دین خاص و تربیت آنان در قالب آیین و رویه‌های آن دین» بوده است را مورد مناقشه قرار داده است. با این توضیح که القاء باورهای بزرگسالان به کودک اخلاقاً روا نیست و پیامدهای منفی در پی دارد.

نکته قابل توجه این است که برچسب غیر اخلاقی زدن به آموزش دین به کودکان در آثار و عملکرد افرادی مانند ریچارد داوکینز از جامعه سکولار غرب مشاهده می‌شود اما با ظرفیت فضای مجازی به سرعت به جامعه دینی ایران منتقل شده و طرفداران آن در جامعه دینی با بهره‌گیری از تجارب افرادی که تجارب ناخوشایندی از آموزش دین در دوران کودکی داشته‌اند (اعم از این که این آموزش‌ها را به طور صریح یا پنهان دریافت کرده باشند) و آن را امری غیر اخلاقی تلقی می‌کنند، به تقویت بعد نظری این شبهه در جامعه دینی می‌پردازند.

نگارنده با حضور در برخی روم‌های تخصصی در فضای مجازی و تحلیل آن‌ها، توانسته است، بخشی از پیامدهای منفی مطرح شده را رصد کند. تعرض به آزادی فکری و عقلانی کودک، سوء استفاده هیجانی- عاطفی از کودک، ایجاد حس دوگانگی در بزرگسالی، سوء استفاده از وابستگی عاطفی کودک به والدین، سرکوب روحیه نقادی در کودک، تقویت خشونت و دیگر ستیزی برخی از این پیامدها است که بر اساس آن، ادعا می‌شود، آموزش دین به کودکان غیر اخلاقی است.

اگرچه، تعلیم و تربیت دینی تنها به عهده آموزش رسمی نیست اما نهاد رسمی آموزش و پرورش، به عنوان یکی از نهادهای تربیتی و فرهنگ‌ساز، سهم قابل توجهی در این زمینه دارد. بنابراین بررسی ادعای غیراخلاقی بودن آموزش دین به کودکان بیش از هر موقعیت، در قالب آموزش رسمی کشور قابل توجه است. لذا سال پژوهش حاضر این است که «چه دلالت‌هایی بر ادعای غیر اخلاقی بودن آموزش دین به کودکان در آموزش رسمی وجود دارد؟ و چگونه ارزیابی می‌شود؟»

بر این اساس، پروژه حاضر در نظر دارد با تمرکز بر نهاد رسمی آموزش در کشور، مواردی که به نظر می‌رسد بر غیر اخلاقی بودن آموزش دین به دانش آموزان دلالت دارد را در گام اول احصاء و تبیین کند و در گام دوم با تحلیل و ارزیابی این ادله، معلوم گرداند تا چه میزان این ادله منطقی و قابل پذیرش یا غیرمنطقی و مردود است؟ در تحلیل و ارزیابی این ادله، دیدگاه آیات و روایات و بهره‌گیری از منابع دینی قابل توجه است.

عنوان طرح: حوزه علمیه تراز برای خواهران طلبه

محقق: معصومه سادات سالک

استاد ناظر(درخواست دهنده): آقای دکتر غلامی

گروه: مطالعات کاربردی معارف اسلامی

قالب اجرا: طرح پژوهشی(3 صفحه)

تبیین طرح:

تربیت نیروی انسانی متخصص و نیمه متخصص برای تأمین نیازهای جامعه هدف، انتقال ارزش‌ها در جامعه به عنوان پل ارتباطی آموزش عالی و جامعه و اشاعه فرهنگ علمی، ادبی و هنری و ارزش‌های فرهنگی جامعه از جمله اهداف مؤسسات آموزش عالی به شمار می‌آیند. اما این اهداف گرچه بلند و قابل توجه هستند، لزوماً نمی‌توانند همه اهداف حوزه‌های علمیه و نیز حوزه علمیه خواهران تلقی شده و مبنای برنامه‌ریزی‌های بعدی قرار گیرند. حوزه علمیه علاوه بر مأموریت آموزشی و پژوهشی، در امر فرهنگ جامعه نقش داشته و این مهم از مسیر تبلیغ تحقق می‌یابد. در حالی که بانوان طلبه به عنوان نیمی از بدنه کنشگر حوزوی، همچنین در شبکه روابط خانواده، نیز ایفای نقش می‌نمایند. این نقش‌ها و مسئولیت‌های متعدد و متنوع بانوان طلبه در قبال خود و دیگران (با دسته‌بندی متنوع‌اش) در حالی برای ایشان مطرح است که زنان طلبه، به عنوان زن مسلمان شیعه، جایگاه ویژه‌ای در تمدن‌سازی نوین اسلامی دارند. از این رو نقش‌آفرینی علمی، پژوهشی و تبلیغی فرهنگی بانوان طلبه در تحقق تمدن اسلامی نوین در کنار مأموریت‌ها و رسالت‌های فردی، خانوادگی و اجتماعی ایشان، دستیابی به مدل مفهومی مسئولیت‌های فردی و اجتماعی بانوان طلبه، نظام اولویت‌ها و طراحی مدل تهذیب و تعلیم و تربیت دینی بانوانه (حوزه علمیه تراز بانوان) را اجتناب‌ناپذیر می‌نماید.

استخراج مؤلفه‌های اصلی مسئولیت‌های فردی اجتماعی در حوزه دینداری که در بخش‌هایی ناظر به نقش‌های زنانه است و الزامات و تمهیدات رشد و آموزش در قبال آنها، می‌تواند مبنایی برای حوزه علمیه بانوانه قرار گیرد. حوزه‌ای که در مدلی توحیدی و با لحاظ اولویت‌ها ترسیم شده و در چارچوب نظری به دست آمده، الگوهای آموزشی متناسب آن بازطراحی شده و در نهایت برنامه‌ریزی درسی در این الگوهای منعطف و متعدد مطرح می‌شوند. تعیین مؤلفه‌های پیش‌گفته، طراحی مدل آموزشی و تربیتی مبتنی بر آن و ترسیم فرآیند چگونگی تحقق مدرسه تراز، مواردی هستند که در این طرح بررسی و پیگیری می‌شود.

عنوان طرح: برنامه‌ریزی پژوهشی در مدل‌های مختلف تحولی مؤسسه آموزش عالی- حوزوی
معصومیه (نظام نامه پژوهش)
محقق: معصومه سادات سالک

استاد ناظر (درخواست دهنده): آقای دکتر غلامی

گروه: مطالعات کاربردی معارف اسلامی

قالب اجرا: طرح پژوهشی (19 صفحه)

تبیین طرح:

نوع تحلیل، نیاز پژوهشی و برنامه‌ریزی مرتبط با آن در محیط‌های آموزش عالی کاملاً وابسته به اهداف و مدل‌های آموزشی این مراکز است. به نحوی که متناسب با مدل آموزشی، تعامل خوبی میان بخش‌های پژوهشی مرکز علمی با محیط در حال تغییر رخ دهد. بنابراین قبل از هر برنامه‌ریزی پژوهشی باید، اهداف مرکز علمی جهت اخذ تصمیمات مقتضی مورد بازخوانی قرار گیرد. در یک نگاه کلی می‌توان سه مدل برای مراکز آموزشی ترسیم نمود:

1. واحد حوزوی به مثابه مرکز آموزشی پژوهشی با نگاه راهبردی و ناظر به چرخه حکمرانی و نیاز سطوح مختلف آن؛
2. واحد حوزوی به مثابه مرکز تربیت بانوان متخصص و عالم در سطوح و عرصه‌های مختلف علوم دینی و ناظر به گروه‌های مختلف هدف (تأمین منابع انسانی متخصص مورد نیاز مخاطبان مختلف) با هدف تعمیق و نگاه تحقیقی به علوم اسلامی (مدل مدرسه سامرای)؛
3. واحد حوزوی پژوهش محور (مدل اشراق پژوهش در متون درسی، طرح پیوست پژوهشی و ... در این طرح تلاش شده است برنامه‌ریزی پژوهش متناسب با هریک از رویکردهای فوق تحلیل و بررسی شود و مدل پژوهشی متناسب با آنها پیشنهاد گردد.

عنوان طرح: «فاعلیت خدا در جهان طبیعت از دیدگاه متکلمان متقدم تا قرن پنجم»

محقق: سعیده سادات نبوی هاشمی

استاد ناظر: حجت الاسلام و المسلمین محمدتقی سبحانی

گروه: مطالعات کاربردی معارف اسلامی

قالب اجرا: کتاب (200 صفحه)

تبیین طرح:

پروژه «فاعلیت خدا در جهان طبیعت از دیدگاه متکلمان متقدم تا قرن پنجم هجری»، به زبان ساده، به این مسأله می‌پردازد که: خدا در طبیعت بی‌جان چه کار می‌کند؟ و چگونه و با استفاده از چه شیوه‌هایی فاعلیت خویش را اعمال می‌کند؟ این مسأله را می‌توان با رویکردهای مختلف علمی، فلسفی، عرفانی و کلامی بررسی کرد. این پروژه به بررسی آن با رویکرد کلامی می‌پردازد و از دوره‌های مختلف تاریخ کلام اسلامی، پنج قرن نخست هجری را برگزیده است. از آنجاکه کلام در این دوره با فلسفه چندان آمیخته نشده است، زبان آن به زبان قرآن و روایات اسلامی نزدیک است. جهان‌شناسی متکلمان در این دوره دچار تحول شده است، اما همواره دارای ویژگی‌های زیر بوده است:

- حدوث‌محور است، نه امکان‌محور.
- جهان را به عالم طبیعت محدود می‌بیند، تا جایی که بعضی از متکلمان این دوره حتی خدا را جسم هرچند نه مانند اجسام دیگر می‌دانستند.
- رابطه خدا با جهان را امکانی تصویر می‌کند، هرچند بعضی از متکلمان این دوره مانند هشام بن حکم از «ایجاب خلقت» سخن گفته‌اند و معتزله بغداد و همفکران آنها از دیگر فرقه‌های اسلامی اصلح را بر خدا واجب دانسته‌اند.
- بر پایه این جهان‌شناسی، خدا فاعل جهان طبیعت است که با قدرت و اراده خویش آن را می‌آفریند و اداره و تدبیر می‌کند، درحالی‌که در فلسفه خدا علت جهان هستی که بخشی از آن طبیعت است شناخته می‌شود و با آن رابطه ضروری علی - معلولی دارد.
- در اهمیت این تحقیق همین بس که تبیین کلامی آموزه‌هایی چون معجزه، استجابات دعا و توکل به آن بستگی دارد. این پروژه اهداف زیر را دنبال می‌کند:
- بازخوانی متون کهن کلامی در بررسی یکی از مهم‌ترین مسائل الهیاتی از گذشته‌های دور تاکنون.
- آشنایی با میراث ارزشمند و ناشناخته کلامی به‌ویژه آثار متکلمان بغداد در دوره شکوفایی علمی در جهان اسلام.
- فراهم‌شدن زمینه گفتگو بین فلسفه دین و کلام سنتی.

این تحقیق که بناست در قالب کتاب و در 200 صفحه تدوین شود، دارای یک مقدمه و دو فصل است. در مقدمه کتاب، درباره زمینه‌های فکری - فرهنگی بحث درباره فاعلیت خدا در جهان طبیعت توضیح داده می‌شود. سپس در فصل اول اجزای جهان طبیعت از دیدگاه متکلمان متقدم بررسی می‌کند و در فصل دوم چگونگی فاعلیت خدا در جهان طبیعت را از دیدگاه آنها تبیین می‌نماید.

گزارش مقالات پژوهشی مرتبط با پروژه پژوهشی موظفی محققان رسمی

از آنجا که پروژه‌های پژوهشی محققان رسمی در سطح علمی پژوهشی تصویب و تدوین می‌گردد، استخراج مقالات پژوهشی از پروژه‌های موظفی جهت چاپ در مجلات معتبر علمی، در دستور کار محققان رسمی قرار می‌گیرد. آنچه در ادامه گزارش داده می‌شود، مقالاتی است که در ارتباط با پروژه‌های موظفی بوده و در مجلات معتبر علمی چاپ شده و یا پذیرش و در نوبت چاپ قرار دارند.

مقاله علمی-پژوهشی «ارائه راه‌حلی برای تبیین حقوق جنسی بانوان بر اساس رویکردهای حقوقی و اخلاقی»

محقق: مریم قوجائی خامنه

نویسنده همکار: محمدرضا سالاری‌فر (دکترای روانشناسی، هیئت علمی گروه خانواده پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، سطح 4 حوزه، دانشیار)

وضعیت انتشار: منتشرشده در دوفصلنامه علمی فقه و حقوق خانواده، شماره 79، پاییز و زمستان 1402.

چکیده

در نظام جنسی دین مبین اسلام، ارضای میل جنسی در مسیر هدفمند و حرکت به سوی کمال یک اصل محسوب می‌شود که به جهت دارا بودن کارکرد تأمین آرامش جسمی و روانی، در آموزه‌های اسلامی نسبت به این غریزه ارزش‌گذاری صورت گرفته است. ارضای نیاز جنسی همسر، از وظایف مشترک زن و مرد است که مستندات متعددی در خصوص حق و تکلیف هر دو طرف وجود دارد. آنچه در بین حقوق جنسی زن و مرد متمایز به نظر می‌آید حق بهره‌مندی از استمتاع (رابطه) جنسی از حیث زمان است که در مقابل مطلق و بلامنازع بودن حق مرد در این مسأله، حق زن مقید به چهار ماه یکبار شده است. در ادبیات اسلامی موجود دو رویکرد حقوقی و اخلاقی به چشم می‌خورد که هر کدام ادله‌ای دارد. در پژوهش حاضر با روش تبیینی تحلیلی ادله هر دو رویکرد مورد بررسی قرار گرفته است. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که ادله رویکرد حقوقی قابل نقد بوده و ادله رویکرد اخلاقی؛ از اتقان بیشتری برخوردارند. در نتیجه دیدگاه مشهور محقق بودن زن نسبت به حق جنسی هر 4 ماه یکبار «حکم اولی شرعی» و بالاترین حد زمانی است که شارع تعیین کرده و ناظر به شرایط عادی است و با وجود اموری مانند؛ جوانی، تمایلات و نیاز جنسی زن، مرد نمی‌تواند خود را غیرمسئول نسبت به این نیاز بداند. همچنین با توجه به فتاوی فقهاء معاصر، جایگاه عرف در امور جنسی زوجین، تقدم اخلاق بر حقوق در روابط خانوادگی و حساسیت روانی بانوان، رویکرد اخلاقی بهره‌مندی زن از رابطه جنسی در کمتر از چهار ماه و به هنگام نیاز تقویت می‌شود.

واژگان کلیدی: حقوق جنسی، تمکین، نشوز، استمتاع زوجه، رویکرد حقوقی، رویکرد اخلاقی.

مقاله علمی-پژوهشی «آسیب‌شناسی پوشش بانوان مبلغ دینی با رویکرد اخلاق تبلیغ دینی»

محقق: فاطمه مرضیه حسینی کاشانی

نویسنده همکار: دکتر حسن بوسلیکی

وضعیت انتشار: منتشر شده در فصلنامه اسلام و مطالعات اجتماعی، بهار 1402، شماره 40.

چکیده

جمعیت رو به افزایش زنان مبلغ و گستردگی موضوعات مربوط به زنان، در فضای علمی و فرهنگی جامعه و تاثیرگذاری مستقیم مبلغان زن بر اعضای خانواده، توجه ویژه به امر تبلیغ زنان و لزوم ارتقابخشی فعالیت آنان را می‌طلبد. در تحقیق حاضر ارتقای تبلیغ دینی بانوان، با شناسایی آسیب‌ها و ارائه راهکار، هدف قرار گرفته است و با رویکرد اخلاق تبلیغ دین، از میان ارکان تبلیغ دینی (مبلغ، پیام و مخاطب)، «مبلغ» و از میان امور متعدد مربوط به مبلغ، «پوشش مبلغ» انتخاب و این سؤال مطرح شده است که «چه مواردی در زمینه پوشش بانوان مبلغ، به اخلاق تبلیغ دینی آنان، آسیب می‌رساند و ریشه‌های این آسیب‌ها کدام است؟ روش منتخب مقاله، توصیفی-تحلیلی است. داده‌ها با روش مصاحبه، به‌دست آمده و با تکنیک تحلیل مضمون، تحلیل شده است. یافته‌ها می‌رساند: مضامین برندپوشی، ناآراسته‌پوشی و غیرمتمعارف‌پوشی، ناظر به گونه‌هایی از پوشش بانوان مبلغ است که بالاتفاق، نامناسب تلقی می‌شوند و علت انتخاب این پوشش‌ها، عدم شناخت پوشش مناسب، ناتوانی در انتخاب پوشش مناسب و نابسندگی نظام تربیتی حوزویان است. ثانیاً مضامین شیک‌پوشی و فرم‌پوشی ناظر به دوگونه پوشش مطلوب اما چالش‌برانگیزی است که بی‌توجهی به روایات دال بر شیک‌پوشی، افراط و تفریط در شیک‌پوشی، بافت منطقه تبلیغی، سطح معیشتی مبلغان و خلط مصداقی پوشش شیک و نامتمعارف، این چالش را موجب شده است و باید مورد ملاحظه قرار بگیرد. واژگان کلیدی: بانوان مبلغ، تبلیغ دینی، آسیب شناسی، پوشش زنان، اخلاق تبلیغ.

مقاله پژوهشی «مواجهه بانوان مبلغه با «حق التبلیغ»؛ نگرشی آسیب‌شناسانه از منظر «بانوان مبلغه شهر قم»

محقق: فاطمه مرضیه حسینی کاشانی

وضعیت انتشار: پذیرش شده در پژوهشنامه تبلیغ اسلامی، جهت چاپ در شماره 12

چکیده

پژوهش‌های آسیب‌شناسانه، از پژوهش‌های ضروری در زمینه تبلیغ دین است. در مطالعات انجام‌شده، درخواست اجرت مالی در برابر تبلیغ دین، به‌عنوان یکی از آسیب‌های اخلاق تبلیغ دین مطرح است اما برون‌رفت از این آسیب، بدون شناسایی منشأ بروز آن، امکان ندارد. بررسی مواجهه بانوان مبلغ با مسأله مذکور، از راه‌های شناسایی منشأ بروز این آسیب است. بنابراین نگارنده برای دستیابی به هدف مذکور، به مطالعه تجارب بانوان مبلغ سرشناس شهر قم، پرداخته است. رویکرد منتخب پروژه، رویکرد کیفی است که داده‌ها با مصاحبه‌های شفاهی از میدان جمع‌آوری و تحلیل شده‌اند. یافته‌ها می‌رساند مبلغان زن، در مواجهه با اجرت مالی به‌ازای تبلیغ دین، سه دسته‌اند: مخالف تعیین و توقع اجرت مالی، موافق تعیین و توقع اجرت مالی و مخالف تعیین اما موافق توقع اجرت مالی. دسته دوم با قصد درآمدزایی و دسته سوم با ضعف در انجام فعالیت تبلیغی، به تبلیغ دین آسیب می‌زنند. از دیدگاه مصاحبه‌شوندگان، راهکارهای مقابله با آسیب دسته دوم الزام مبلغان به داشتن مجوز تبلیغی، تقویت روضه‌خوانی و مداحی مبلغان معتبر و تقویت علمی اخلاقی مبلغان روضه‌خوان است و راهکارهای مقابله با آسیب دسته سوم، شامل به رسمیت شناختن پرداخت مالی به بانوان مبلغ، تعریف مشاغل درآمدزا، معرفی مبلغان توانمند به مردم، کم‌کردن هزینه‌های تبلیغی و تقویت روحیه اخلاص با اشتراک تجارب تبلیغی است.

واژگان کلیدی: حق التبلیغ، تبلیغ دینی، بانوان مبلغه قمی، هزینه‌های تبلیغ، تبلیغ بانوان.

مقاله علمی-پژوهشی «رویکردی کیفی به خاستگاه آسیب های کنشگری بانوان مبلغ بر ایفای نقش-
های خانوادگی آنان و ارائه راهکار»
محقق: فاطمه مرضیه حسینی کاشانی

وضعیت انتشار: نشریه مطالعات اخلاق کاربردی، تابستان 1402، شماره 50.

چکیده

بانوان مبلغ دین، کنشگرانی هستند که برای گسترش معارف دین، میان دختران و زنان جامعه اسلامی تلاش می‌کنند. فعالیت بهینه این بانوان، مستلزم آن است که اخلاق تبلیغ به مثابه اخلاق حرفه‌ای رعایت شود. یکی از آسیب‌های شناسایی شده در زمینه اخلاق تبلیغ دینی بانوان، ضعف برخی بانوان مبلغ در ایفای نقش‌های خانوادگی به دلیل فعالیت‌های تبلیغی است. پژوهش حاضر با تمرکز بر این آسیب‌ها و توجه به اخلاق تبلیغ دین، این سؤال را از جامعه بانوان مبلغ، پی‌گرفته است که آنان مطابق با تجربه زیسته‌شان، منشأ آسیب‌های کنشگری تبلیغی در عرصه خانواده مبلغ را چه می‌دانند و برای برون رفت از این آسیب‌ها، چه راهکارهایی دارند؟ هدف پژوهش، برداشتن گام‌های نخستین در تنظیم اخلاق حرفه‌ای زنان مبلغ است. روش این مقاله کیفی است که با استفاده از رویکرد تحلیل مضمون نوشته شده است. داده‌ها با روش مصاحبه به دست آمده و با تکنیک تحلیل مضمون تحلیل شده است. یافته‌ها می‌رساند، منشأ آسیب‌های اخلاقی بانوان مبلغ در عرصه خانواده به وجود آمدن تنگناهای زمانی، عملیاتی، احساسی و مالی است که بر اثر تلاقی وظائف مربوط به کنشگری تبلیغی و مناسبات درون خانواده ایجاد می‌شود.

واژگان کلیدی: اخلاق تبلیغ دین، بانوان مبلغه، کنشگری تبلیغی، همسری و مادری، خانواده.

مقاله علمی- پژوهشی تحلیل کیفی – کمی آسیب‌های ارتباط‌گیری بانوان مبلغ و میزان گستردگی آن،
در عرصه تبلیغ دین
محقق: فاطمه مرضیه حسینی کاشانی

نویسنده همکار: دکتر مجید غضنفری (دکترای آمار دانشگاه تهران)
وضعیت انتشار: در فرآیند پذیرش از مجله اخلاق کاربردی.

چکیده

بانوان مبلغ، تاثیر قابل توجهی بر اصلاح سبک زندگی و عقاید خانواده‌های مسلمان، به‌ویژه دختران و زنان جامعه اسلامی دارند. یکی از انتقاداتی که در فضای حقیقی و مجازی در این خصوص مطرح است، مربوط به چگونگی ارتباط‌گیری بانوان مبلغ در طول فعالیت‌های تبلیغی و نسبت دادن برخی آسیب‌های رفتاری به آنان است. نظر به اهمیت جایگاه بانوان مبلغ، بررسی این انتقادات و چپستی آسیب‌های مطرح و اندازه‌گیری فراوانی آن‌ها، ضروری است در خصوص این نوع آسیب‌ها، در مرحله اول این آسیب‌ها به صورت کیفی شناسایی شده و در مرحله بعد میزان گستردگی آن در عرصه تبلیغ بانوان مبلغ با بررسی کمی مورد ارزیابی قرار گیرد. این تحقیق با روش توصیفی – تحلیلی و استفاده از روش کمی به بررسی این موضوع پرداخته و به این نتیجه رسیده است که اگر چه آسیب‌هایی در عرصه تبلیغ بانوان بر پایه شواهد مبتنی بر تجربه مبلغان وجود دارد اما میزان گستردگی آن با آزمون‌های آماری تایید نمی‌شود.

واژگان کلیدی: ارتباط‌گیری، بانوان مبلغ، اخلاق تبلیغ دین، آسیب‌شناسی تبلیغ.

مقاله پژوهشی تبیین ویژگی‌های ارزش اخلاقی از منظر قرآن

محقق: فاطمه مرضیه حسینی کاشانی

نویسنده همکار: دکتر محمد باقریان

وضعیت انتشار: فصلنامه مطالعات علوم قرآن، شماره پیاپی 18.

چکیده

یکی از علومی که قرآن کریم بر آن تأثیرگذار است، دانش فلسفه اخلاق و مسائل ذیل آن است و یکی از این مسائل، که مکاتب مختلف اخلاقی دیدگاه‌های متفاوتی درباره آن، ارائه داده‌اند، ویژگی‌های ارزش اخلاقی است. پژوهش حاضر با تمرکز بر آیات قرآن، به این سؤال پاسخ داده است که «از دیدگاه قرآن، ارزش اخلاقی چه ویژگی‌هایی دارد؟» روش منتخب مقاله توصیفی – تحلیلی است و برای دریافت پاسخ قرآن به این سؤال، شش سؤال از سوالات مطرح در دانش فلسفه اخلاق که بیانگر ویژگی‌های مذکور است انتخاب شده و با عرضه به قرآن، تلاش شده است، پاسخ‌های قرآن استنباط شود. یافته‌های پژوهش بیان‌نگر آن است که از نگاه قرآن، ارزش‌های اخلاقی مبتنی بر واقعیت هستند. قابلیت تبیین عقلانی دارند. دارای انسجام درونی هستند. ذو مراتب هستند. معیار ارزش اخلاقی واحد است و ارزش‌های اخلاقی، ارزش‌های مطلق هستند که دارای ملاک حقیقی‌اند و نسبیت ارزش اخلاقی مردود است.

واژگان کلیدی: ارزش اخلاقی، ویژگی‌های ارزش اخلاقی، فعل اخلاقی، فلسفه اخلاق.

گزارش مقالات پژوهشی غیرموظفی محققان رسمی

محققان رسمی علاوه بر مقالاتی که مرتبط با پروژه‌های پژوهشی موظفی‌شان است، مقالات پژوهشی دیگری را نیز در مجلات معتبر علمی منتشر کرده‌اند که عناوین و چکیده آنها بدین قرار است:

مقاله علمی-پژوهشی «بررسی تفسیری آیه ایلاء به مثابه یگانه مستند قرآنی حق جنسی زن در بُعد زمان»

محقق: مریم قوجائی خامنه

نویسنده همکار: فاطمه خسروپناه (دانش آموخته حوزوی سطح 3 تفسیر و علوم قرآن مؤسسه آموزش عالی حوزوی معصومیه)

وضعیت انتشار: گواهی پذیرش از فصلنامه علمی پژوهشی پژوهش‌های قرآنی با شناسه دیجیتال JQR

2402 3955 (R1)

چکیده

در فرآیند استنباط احکام شرعی، آیات قرآن کریم به عنوان اصلی‌ترین و اصیل‌ترین منبع، مورد استفاده قرار می‌گیرند و اثبات صحت دلالت آیه مورد استفاده بر حکم شرعی مستنبط، از اهمیت بالایی برخوردار است. آیه 226 و 227 سوره بقره که به آیه ایلاء مشهور است، یگانه مستند قرآنی حق جنسی زوجه از حیث زمان است که حق جنسی زن را محدود به چهارماه یکبار می‌کند. پژوهش حاضر با روش تحقیق کیفی و تحلیل مضمون متون تفسیری به دنبال پاسخ به چگونگی ارتباط آیه ایلاء با حق جنسی زوجه، از نظرگاه مفسران عصر نزول تا عصر حاضر است و اینکه آیا در طول زمان نظرات تفسیری، دچار تغییراتی شده است یا خیر؟ در تبیین تفسیری آیه ایلاء، یازده مسأله مرتبط با حق جنسی به دست آمد که هر کدام به نوعی دخیل در اثبات عدم دلالت آیه ایلاء با مقرر کردن زمان چهار ماه برای حق جنسی زوجه است. مواردی همچون؛ شبه طلاق بودن ایلاء به جهت ضرورت تعیین تکلیف زن، جایز نبودن عدم ایفا حقوق جنسی زن در شرایط عادی، اعتبار اضرار در ایلاء، تفسیر عبارت «فَأَوْ» به رابطه خاص جنسی، تعبیر غفران و بخشش «فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ» دال بر عدم مطلوبیت ایلاء نزد شارع، ایجاد شرایط خاص با قَسَم، عدم دلالت روایت موجود در ذیل آیه و ... بر این مسأله اشاره دارد که ایلاء فی نفسه مورد رضایت شارع نیست و تعیین زمان چهار ماه در حقیقت ایجاد مهلتی برای شوهر است تا نسبت به وضعیت زناشویی خود تدبیری کند و یکی از دو راه رجوع (با رابطه خاص جنسی) و یا طلاق را برگزیند تا حق جنسی زن استیفا گردد. به نظر می‌رسد ایلاء همانند عده (طلاق یا وفات)، مسافرت، غیبت، اختلالات جنسی شوهر و .. شرایط خاصی است که خداوند زمان چهار ماه را برای آن مقرر نموده است و محدود کردن حق جنسی زن به هر چهار ماه یکبار در شرایط معمول زندگی، با فلسفه حفظ عفت برای همسران در ازدواج و مسئولیت شوهر در برابر نیاز جنسی زن سازگار نیست و بنا بر مستندات قرآنی، روایی، قواعد فقهی، مؤیدات عقلی-عرفی و اقتضائات عصر حاضر می‌توان معیار نیاز جنسی زن را همچون نیاز جنسی مرد، تقویت نمود.

واژگان کلیدی: ایلاء، آیه 226 و 227 بقره، حق جنسی زوجه، نشوز مرد.

مقاله علمی-پژوهشی تحلیل دیدگاه اخلاقی نهج البلاغه در مقایسه با پیامدگرایی اخلاقی»

محقق: فاطمه مرضیه حسینی کاشانی

وضعیت انتشار: منتشر شده در فصلنامه پژوهشنامه علوی، دوره 14، شماره 28، مهر 1403.

چکیده

اگر کسی بخواهد رفتار و خلقیاتش را به خوبی یا بدی متصف کند یا رفتار دیگران را مورد ارزیابی اخلاقی قرار دهد، نیازمند شناخت خوب و بد است. مکاتب اخلاقی بر اساس مبانی و رویکردهای متفاوت، به این نیاز پاسخ داده‌اند و حاصل آن، نظریات عمده اخلاقی؛ «پیامدگرایی»، «وظیفه‌گرایی» و «فضیلت‌گرایی» است. مکتب اخلاقی اسلام نیز در زمینه ارزش اخلاقی، صاحب نظر است اما دیدگاه اخلاقی آن، در قالب نظریه، درنیامده است. یکی از طرق استنباط نظریه اخلاقی اسلام، تبیین نقاط اشتراک و افتراق مکاتب اخلاقی با گزاره‌های اخلاقی مطرح در آیات و روایات است. پژوهش‌های

متعددی به این روش انجام گرفته است اما با وجود اعتبار قابل توجه نهج البلاغه به عنوان کتاب حدیثی – اخلاقی جامع، پژوهش‌های اندکی، دیدگاه اخلاقی اسلام را به روایت نهج البلاغه، در مقایسه با سایر مکاتب اخلاقی، بررسی کرده‌اند. از این‌رو در این نوشتار با انتخاب پیامدگرایی، این سؤال مطرح شده است که چه نسبتی میان دیدگاه مستنبط از گزاره‌های اخلاقی نهج البلاغه با دیدگاه پیامدگرایی وجود دارد؟ با روش توصیفی – تحلیلی، این مقایسه انجام گرفت. حاصل آن که هرچند، فرازهای اخلاقی نهج البلاغه که میان فعل و نتیجه آن پیوند برقرار می‌کند، فراوان است اما دیدگاه نهج البلاغه، دیدگاهی پیامدگرایانه نیست؛ زیرا ویژگی‌هایی در گزاره‌های اخلاقی نهج البلاغه هست که با پیامدگرایی با رویکردهای مختلف آن همسو نیست، مانند پیوند نداشتن خوبی برخی اعمال با نتایج آن‌ها، مطلوبیت فعل بدون لحاظ نفع شخصی، یکسان نبودن مسئولیت اخلاقی نسبت به همگان. بنابراین احتمال دارد گستردگی ذکر نتایج افعال اخلاقی در نهج البلاغه، کارکرد دیگری داشته باشد که باید در پژوهش‌های دیگری به آن پرداخته شود.

واژگان کلیدی: ارزش اخلاقی، اخلاق در نهج البلاغه، پیامدگرایی، خودگرایی.

مقاله پژوهشی تحلیل ابعاد تربیت اجتماعی کودک بر اساس قرآن و نامه 31 نهج البلاغه

محقق ناظر: فاطمه مرضیه حسینی کاشانی

نویسنده: نفیسه ثقفی (نویسنده مسئول طبله سطح 3، رشته تفسیر و علوم قرآن مؤسسه آموزش عالی- حوزوی معصومیه)

وضعیت انتشار: پذیرش شده در فصلنامه معرفت مؤسسه آموزشی-پژوهشی امام خمینی^{۲۲} (کد دیجیتال marifat.2024.5000361/10.22034)

چکیده

بنابر اهمیت تربیت در طول تاریخ، منابع اسلامی اعم از قرآن، روایات و آثار اندیشمندان مباحث گسترده‌ای را به این مهم اختصاص داده‌اند و در مباحث مربوط به تربیت اجتماعی توصیه‌های متعددی به مربیان داشته‌اند اما با توجه به اینکه اصطلاح تربیت اجتماعی قدمت چندانی ندارد در تراث مکتوب اسلامی، داده‌های موجود در این قالب بیان نشده‌اند، لذا در این نوشتار سعی شده است که با بهره‌گیری از ظرفیت‌های موجود در نامه ۳۱ نهج البلاغه که دیدگاه اسلام نسبت به تربیت اجتماعی را به بیان حضرت علی^{علیه‌السلام} روایت می‌کند، ابعاد تربیت اجتماعی با روش توصیفی-تحلیلی بیان گردد و به مستندات قرآنی آن اشاره شود. یافته‌ها بیانگر آن است که در نامه 31 نهج البلاغه، مسائل ناظر به تربیت اجتماعی کودک در پنج بُعد معرفت اجتماعی، مسئولیت اجتماعی، عدالت اجتماعی، احسان و سازندگی و تنظیم روابط و مقررات اجتماعی، تبیین شده است.

واژگان کلیدی: تربیت اجتماعی، نامه 31 نهج البلاغه، تربیت فرزند، ابعاد تربیت.

عنوان مقاله: مقاله پژوهشی مهارت‌های گفتاری حضرت ابراهیم علیه السلام در تربیت دینی از منظر قرآن

محقق ناظر: فاطمه مرضیه حسینی کاشانی

نویسنده: سعیده سلطانی (نویسنده مسئول طلبه سطح 3، رشته تفسیر و علوم قرآن مؤسسه آموزش عالی- حوزوی معصومیه)

وضعیت انتشار: در فرآیند پذیرش فصلنامه معرفت مؤسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی^{ره}

چکیده

امروزه تربیت دینی و اخلاقی در جوامع بشری ضرورتی است که همگان به آن اذعان دارند. این امر نیازمند مهارت‌هایی است که بدون آن‌ها، نهادینه کردن اخلاق و دین در جامعه امکان‌پذیر نیست. مهارت‌های متنوع رفتاری و گفتاری نمونه‌ای از این مهارت‌هاست. یکی از راه‌های کسب این مهارت‌ها، الگوگیری از کسانی است که در این زمینه تجربه موفق داشته و توانسته‌اند به اهداف تربیتی خود برسند. پیامبران الهی به ویژه پیامبران اولوالعزم به عنوان برگزیدگان الهی در هدایت و تربیت دینی بشر، الگوی مناسبی برای سایر کنشگران در این عرصه هستند؛ از این‌رو تحلیل عملکرد آنان در مواجهه با مردم و تبیین مهارت‌های ایشان در این زمینه ضروری به نظر می‌رسد. در این نوشتار از میان پیامبران الهی، حضرت ابراهیم علیه السلام و از میان انواع مهارت‌ها، مهارت گفتاری انتخاب و این سؤال مطرح شده است که حضرت ابراهیم چگونه با گفتار خویش، تربیت دینی مردم را انجام داده است؟ با روش توصیفی تحلیلی این نتایج حاصل شده است که حضرت ابراهیم با خدای خود راز و نیاز کرده و برای خود، خانواده، مردم زمانه خود و آیندگان، حاجاتی را طلب می‌کرده است. از نحوه بیان درخواست‌های آن حضرت، قواعد و آداب دعا کردن قابل استخراج است. رفتار او با پدرخوانده، فرزند و قومش برخوردی محبت‌آمیز بوده و هیچ‌گاه از موضع برتر با نزدیکان خود سخن نگفته است. در مواقع لزوم چه در برخورد با نزدیکان و چه در مواجهه با مخالفان از موعظه و انذار کمک گرفته و با بیانی مستدل و قاطع سخنان خود را مطرح کرده است.

واژگان کلیدی: مهارت‌های گفتاری، حضرت ابراهیم، تربیت عبادی، تربیت دینی.

گزارش مقالات پذیرش شده محققان رسمی در همایش‌ها، کنفرانس‌ها و کنگره‌های علمی
فعایت علمی و ارائه مقاله مستقل و مشترک در همایش‌ها، کنفرانس‌ها و کنگره‌های علمی از دیگر
فعالیت‌های محققان رسمی مرکز پژوهش‌های اسلامی معصومیه است. قابل توضیح است که در برخی
از این مقالات، محققان رسمی در جایگاه راهبری و نظارت مقاله قرار داشته و با راهنمایی ایشان،
تعدادی از طلاب مؤسسه معصومیه به تدوین مقالات پرداختند.

مقاله پژوهشی «واکاوی تفسیری دیدگاه علامه جعفری در اشتراکات و افتراقات تکوینی و تشریعی زن و مرد»

محقق: مریم قوجائی خامنه

عنوان همایش: همایش بین‌المللی اندیشه‌های علامه محمدتقی جعفری با رتبه (isc)

وضعیت انتشار: منتشره در مجموعه مقالات همایش.

چکیده

در مجموعه کتب، تألیفات و مصاحبه‌های علامه جعفری شاهد تبیین ابعاد شخصیت زن از دیدگاه اسلام و نقد اندیشه‌های غربی در ارتباط جایگاه زن هستیم. مهم‌ترین منبع علامه در تبیین مطالب مذکور آیات مرتبط با زنان است که ایشان با اشاره به وجود دیدگاه‌ها (و مشکلات) مختلف در تبیین اشتراکات و افتراقات میان زن و مرد، پرداختن به این مباحث را ضروری می‌داند. به اعتقاد ایشان زن و مرد را دارای ارزش‌های انسانی یکسان در مرحله تکوین و تشریع هستند، هر چند تفاوت‌های (زیست‌شناختی-روانشناختی) در بین زن و مرد وجود دارد که به اقتضای جنس آن دو و حکمت متعالی خداوندی در جهت ادامه نسل بشر در وجود آن دو تعبیه و سبب نیاز و وابستگی دو جنس به یکدیگر و ایجاد جاذبه‌های جسمی و روانی و محبت و مودت بین ایشان شده است. در مورد اموری همچون برتری عقلی و یا منع از مشورت با زنان هم باید گفت که؛ مشورت شامل همه افراد اعم از زن و مرد است؛ اسلام هرگز زن را فاقد عقل اجتماعی برای مشورت ندانسته و در عین حال بسیاری از زنان را واجد صلاحیت عقلی برای این مهم معرفی می‌نماید. اختلاف زن و مرد در مرحله تشریع هم نمی‌تواند تعیین‌کننده ارزش برای یکی از طرفین باشد زیرا این اختلافات به تفاوت‌های طبیعی دو صنف و تشکیل نظام خانوادگی بازمی‌گردد. علامه جعفری بر این باور است که در مورد حقوق و تکالیف اختصاصی همچون قوامیت و مدیریت خانواده، هریک از زن و مرد عهده‌دار بخشی از امور حیات مادی و معنوی خانواده هستند و «قوامیت» مرد به معنای متصدی، سرپرستی و مسئولیتی سنگین در تأمین مصالح اجتماعی و اقتصادی همسر و فرزندان است. برتری و تفاوتی هم که علت اعطاء «قوامیت» به مرد است، به معنای «برتری ارزشی» نیست چرا که به تفاوت‌های طبیعی بازمی‌گردد که منشأ تفاوت در مسئولیت‌های زن و مرد می‌شود که همان نفقه و مسئولیت اقتصادی مرد در برابر خانواده است. تفاوت در مسأله ارث، دیه و قصاص نیز به مسئولیت اقتصادی مرد بازمی‌گردد و نهایت اینکه نظر اسلام، استقلال شخصیت حقیقی و حقوقی (اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و ...) هر یک از زن و مرد، اداء حقوق یکدیگر و احترام متقابل بر اساس محبت و علاقه، اداره شورائی خانواده و تقسیم کار منطقی بر اساس توانائی‌های طبیعی هر یک و احساس مسئولیت در برابر یکدیگر است. بازتاب دیدگاه علامه در مباحث تطبیق حقوق بشر در نظام حقوقی اسلام و نظام حقوق غرب به صورت نقد مبانی حقوق بشر غرب، نمایان است.

واژگان کلیدی: محمدتقی جعفری، زن، مرد، ارزش انسانی، تکوین، تشریع، حقوق، تکالیف، حقوق بشر، نظام حقوقی اسلام، نظام حقوقی غرب.

مقاله پژوهشی «تبیین نظام فکری آیت‌الله سید محمدسعید حکیم در مسائل زنان»
محقق: مریم قوجائی خامنه

عنوان همایش: همایش بین‌المللی علامه محمدسعید حکیم
وضعیت انتشار: پذیرش شده و در انتظار برگزاری همایش

چکیده

با توجه به درصد قابل توجهی از کتب منسوب به آیت‌الله سید محمدسعید حکیم رحمه‌الله علیه که به طور مستقیم و یا ضمنی در مورد مسائل زنان به نگارش درآمده است، بررسی دیدگاه‌های ایشان به منظور رسیدن به نظام فکری ایشان در مسائل مرتبط با زنان جلب توجه می‌نماید. اهمیت پرداختن به دیدگاه معظم له با عنایت به اهمیت تبیین دیدگاه‌های اسلامی در مورد جایگاه زنان و در راستای نفی هجمه بر ضد بسیاری از معارف و آموزه‌های دینی مرتبط با زنان، مضاعف می‌شود. به قصد دستیابی به هدف مذکور و همچنین دستیابی به چهارچوب محتوایی، مطالب کتب مرتبط با روش تحقیق تحلیل مضمون کیفی به صورت روشمند کدگذاری و عنوان‌بندی شده است. حاصل پژوهش حاضر استخراج 7 محور اصلی در نظام فکری آیت‌الله سیدمحمدسعید حکیم است که عناوین آن‌ها بدین قرار است؛ شناخت جایگاه واقعی زن مسلمان، اهمیت عفاف و حجاب زن مسلمان، اهمیت ازدواج و تشکیل خانواده، اهتمام به حقوق زنان، توجه به عنصر زنانگی زنان، توجه ویژه به خانواده و مقابله با سبک زندگی غربی (تهاجم غربی) است که خود حاوی 21 محور فرعی است (که در متن مقاله به تفصیل به آن پرداخته شده است) و مجموع این موارد مبین نظام فکری آیت‌الله سیدمحمدسعید حکیم در مسائل زنان است. در این پژوهش تلاش شده است تا تحلیلی از دیدگاه‌های ایشان در هریک از موارد ارائه گردد و با تطبیق دیدگاه ایشان با برخی از اندیشمندان نقاط اشتراک و افتراق احراز گردد.

واژگان کلیدی: سید محمدسعید حکیم، مسائل زنان، عفاف و حجاب، ازدواج، حقوق زنان، سبک زندگی اسلامی.

مقاله پژوهشی «بررسی تطبیقی دیدگاه مفسران فریقین به جایگاه حضرت خدیجه سلام‌الله علیها»
محقق: مریم قوجائی خامنه

عنوان همایش: همایش سومین همایش ملی بانوی هزاره اسلام
وضعیت انتشار: پذیرش شده جهت چاپ در مجموعه مقالات همایش.

چکیده

در بسیاری از کتب فریقین از جمله کتب تفسیری به مناسبت‌های مختلف به بررسی شخصیت، اعتقادات و عملکرد حضرت خدیجه علیهاالسلام پرداخته شده است. بررسی جایگاه این بانو در تفاسیر و تبیین دیدگاه مفسران فریقین به منظور دستیابی به اشتراکات و افتراقات، هدف اصلی این نوشتار است که با استفاده از تکنیک تحلیل محتوای کیفی و روش تحلیلی توصیفی به انجام رسیده است. از آنجا که

ازدواج با پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله نقطه عطفی در زندگانی حضرت خدیجه می‌باشد، مطالب در دو قسمت اصلی قبل و بعد از ازدواج سامان یافته‌اند. نتیجه پژوهش به اختصار عبارت است از؛ گزارش از شرافت و جایگاه اجتماعی والای حضرت خدیجه و آرزوی همسری پیامبر در بازه زمان یقبل از ازدواج با پیامبر و مواردی همچون؛ ایمان به پیامبر قبل از بعثت، حمایت همه جانبه از پیامبر، تقدم در ایمان و تصدیق نبوت و افتخاراتی چون اقامه نماز پشت پیامبر، برتری نسبت به دیگر همسران پیامبر، مخاطب قرار گرفتن سلام خدا و جبرائیل و .. در تفاسیر و مرتبط با بعد از ازدواج با پیامبر مطرح شده است.

واژگان کلیدی: خدیجه، ام‌المؤمنین، تفاسیر فریقین، مفسران فریقین.

مقاله پژوهشی «لزوم توجه به مبانی و آموزه‌های دینی سلامت جنسی جهت تقویت سلامت خانواده»

محقق: مریم قوجائی خامنه

عنوان همایش: همایش پایداری و کارآمدی خانواده مبتنی بر الگوی اسلامی ایرانی با رتبه (isc) وضعیت انتشار: پذیرش شده.

چکیده

«سلامت جنسی» به عنوان یکی از ابعاد سلامت در گزاره‌های دینی متعددی مورد توجه قرار گرفته است. مواجهه دین اسلام با امر جنسی منشعب از مبنای جامعیت دین در تمام ابعاد وجودی انسان و عرصه‌های زندگی است. عوامل و موانع متعددی در «سلامت جنسی» تأثیرگذار است. با توجه به جایگاه ویژه سلامت جسمی و روانی جنسی با سلامت روح و جسم افراد در ساحت فردی، خانوادگی و اجتماعی، پرداختن به امر سلامت جنسی ضروری می‌نماید به همین جهت حصول دیدگاه دین اسلام در خصوص سلامت جنسی و تغییر و تصحیح نگرش‌ها و باورهای فرهنگی- اجتماعی در مورد سلامت جنسی را می‌توان هدف از نگارش این پژوهش بیان نمود. در نوشتار تحقیقی پیش رو، منابع اسلامی با روش تحلیلی توصیفی در دو حوزه مبانی و آموزه‌های سلامت جنسی مورد مطالعه قرار گرفت که یافته‌های آن بدین قرار است؛ وجود غریزه جنسی، رویکرد متعادل و نگاه ارزشی اسلام به نیاز جنسی، توجه به نیاز هر دو جنس، پرهیز از افراط در رابطه جنسی، رعایت عفاف، خودمهارگری جنسی و پاسخ دهی جنسی از مهم‌ترین مبانی اسلام در عرصه سلامت جنسی است و آموزه‌های دینی مرتبط عبارتند از؛ خویشتنداری جنسی، رابطه جنسی سالم (بر اساس شاخص‌های اسلامی)، توجه به سلامت و بهداشت جنسی، نهی از رابطه نامشروع جنسی، تأکید بر وجود هماهنگی بین همسران در رابطه جنسی، ارزش‌گذاری به صفات جنسیتی (حیا و غیرت)، ازدواج مجدد و حجاب و پوشش. واضح است که توجه و پایبندی به مبانی و آموزه‌های مذکور سلامت جنسی خانواده در دو بُعد جسمی و روانی را تأمین خواهد نمود.

واژگان کلیدی: سلامت جنسی، بانوان، انحرافات جنسی، دین اسلام.

مقاله پژوهشی «بررسی تأثیر «بازدارندگی قرآن از روابط فرازنشویی» در کارآمدی عاطفی-جنسی» خانواده

محقق ناظر: مریم قوجائی خامنه

نویسنده: زهرا طالبی نیانی (نویسنده مسئول طلبه سطح 3، رشته تفسیر و علوم قرآن مؤسسه آموزش عالی- حوزوی معصومیه)

عنوان همایش: همایش پایداری و کارآمدی خانواده مبتنی بر الگوی اسلامی ایرانی با رتبه (isc) وضعیت انتشار: پذیرش شده.

چکیده

نهی آیات قرآن از دوستی‌های پنهانی نامشروع و روابط عاطفی-جنسی و روابط غیرشرعی، از مهم‌ترین مبانی دینی بازدارندگی همسران از روابط فرازنشویی است. رعایت عفاف و خوشتنداری، نه تنها در دوران مجرد بلکه بعد از ازدواج مورد توجه است به خصوص اینکه ایجاد مصونیت عاطفی جنسی مهم‌ترین فلسفه ازدواج و تشکیل خانواده است و شاید به همین دلیل است که روابط عاطفی جنسی نامشروع در دوران تأهل از قبح بیشتر و مجازات سنگین‌تری برخوردار است. از بین رفتن صمیمیت همسران، زمینه‌سازی برای خیانت طرف مقابل، تعارضات زنشویی و در نهایت متزلزل شدن خانواده، از پیامدهای منفی روابط فرازنشویی است که در عین حال از عمده‌ترین دلایل طلاق در جوامع مختلف بشمار می‌آید. در نوشتار پژوهشی حاضر با استفاده از روش تحلیلی-توصیفی و با استفاده از تکنیک تحلیل محتوای کیفی، ناهنجاری اخلاقی «روابط فرازنشویی» از دیدگاه قرآن، روایات هم‌چنین مباحث روانشناسی و جامعه‌شناسی خانواده، مورد بررسی قرار گرفته و مباحث در عوامل مؤثر در ایجاد «رابطه فرازنشویی»، روش‌های پیشگیری و آسیب‌شناسی این ناهنجاری تبیین شده است تا با بهره‌گیری از آنها سبب تقویت بنیان خانواده، پایداری و کارآمدی روزافزون آن باشد.

واژگان کلیدی: آیه 25 سوره نساء، آیه 5 سوره مائده، روابط فرازنشویی، اُخْدان، إحصان.

مقاله پژوهشی تبیین جایگاه ایمان، اعتماد و توکل به خداوند مادران در فرآیند تربیت دینی فرزند (مطالعه موردی مادر حضرت مریم سلام ..علیها)

محقق ناظر: مریم قوجائی خامنه

نویسنده: فاطمه سرمدی (نویسنده مسئول طلبه سطح 3، رشته تفسیر و علوم قرآن مؤسسه آموزش عالی- حوزوی معصومیه)

عنوان همایش: همایش پایداری و کارآمدی خانواده مبتنی بر الگوی اسلامی ایرانی با رتبه (isc) وضعیت انتشار: پذیرش شده.

چکیده

تربیت دینی یکی از ابعاد تربیت فرزند است که مادر به جهت قرابت عاطفی در فرآیند پرورش و شکل‌گیری شخصیت وی (همچون دیگر ابعاد تربیت) تأثیر بیشتری دارد و آشکار است که هر مقدار که سطح ایمان و اعتقادات و مقام معنوی مادر بالاتر باشد، احتمال تأثیرگذاری او در فرزند بیشتر خواهد بود از سویی دینداری تنها دانستن حقایق دینی نیست بلکه اثربخشی رفتار مادر به درونی‌سازی و تعمیق ارزشها باز می‌گردد و رفتار مادر که حاکی از اعتقادات او در عرصه عمل است، شخصیت دینی فرزند را شکل می‌دهد. در نوشتار تحقیقی حاضر که به روش تحلیلی - توصیفی و با بهره‌مندی از داده‌های تفسیری- روایی تفاسیر انجام خواهد شد، با مطالعه در آیات مرتبط با مادر حضرت مریم، به تبیین جایگاه ایمان، اعتماد و توکل به خداوند مادران در فرآیند تربیت دینی فرزند، پرداخته خواهد شد. مادر مریم واجد ویژگی‌های شخصیتی و رفتاری خاصی در فرآیند تربیت دینی فرزند می‌باشد که مواردی همچون خداباوری، بندگی خالصانه، نذر جنین خویش به پیشگاه پروردگار هستی، حسن نیت، یاد خدا با صفات الهی، دعا برای محفوظ ماندن فرزند و نسل او از شرّ شیطان، انتخاب نام نیک، ایجاد فضای معنوی و تدبیر برای تعلیم و تربیت فرزند را در برمی‌گیرد. نتایج این خصیصه‌ها در تربیت فرزندی چون مریم سلام الله علیها به وضوح دیده می‌شود. نتیجه اینکه تمامی ویژگی‌های مذکور و موفقیت وی در تربیت دینی مریم از ایمان، اعتماد و توکل مادرش نشأت می‌گرفت.

واژگان کلیدی: مادر حضرت مریم، تربیت دینی فرزند، فرزند صالح، ایمان، اعتماد، توکل.

مقاله پژوهشی «بررسی نقش «حکمیت خانوادگی پیشنهادی قرآن» بر حل تعارضات همسران»
(باتأکید بر آیه 35 سوره نساء)

محقق ناظر: مریم قوجائی خامنه

نویسنده: لیلا مرادعلی (نویسنده مسئول طلبه سطح 3، رشته تفسیر و علوم قرآن مؤسسه آموزش عالی حوزوی معصومیه)

عنوان همایش: همایش پایداری و کارآمدی خانواده مبتنی بر الگوی اسلامی ایرانی با رتبه (isc)
وضعیت انتشار: پذیرش شده.

چکیده

نگاه واقع‌بینانه قرآن کریم به روابط همسران و توجه به اختلافات و تعارضات موجود بین ایشان، سبب طرح مسأله حکمیت خانوادگی در آیات مربوط به خانواده شده است. به این معنا که راه حل پیشنهادی قرآن کریم در زمان عارض شدن اختلافات و احتمال جدایی همسران، بهره‌گیری از ظرفیت خانوادگی ایشان و برقراری جلسات حکمیت به منظور بررسی و دستیابی به راهکارهایی برای اصلاح روابط و بازگشت دوباره به زندگی است. پرداختن به اهمیت، ویژگی‌ها، جایگاه، نقش و امتیازات حکمیت خانوادگی در جهت کارآمدی نظام خانواده از دیدگاه تفاسیر و همچنین علومی همچون روانشناسی و جامعه‌شناسی خانواده هدف نوشتار پژوهشی حاضر است. با عنایت به قداست و منزلت خانواده در دین اسلام، احیاء سنت‌های قرآنی در عرصه خانواده، ضروری می‌نماید. مسلم است که ترویج مواردی همچون حکمیت خانوادگی به جهت بهره‌گیری از ظرفیت عاطفی خانواده همسران، بر پایداری و کارآمدی خانواده که در عصر حاضر در حال تضعیف است، خواهد افزود.

واژگان کلیدی: حکمیت، خانواده همسران، شقاق، تعارضات بین همسران، آیه 35 سوره نساء.

عنوان مقاله: بررسی رابطه «صبر و تاب آوری در برابر مشکلات» با پایداری خانواده (با تأکید بر الگوی قرآنی «حضرت مریم سلام الله علیها»)
محقق ناظر: مریم قوجائی خامنه

نویسنده: فرزانه نوروزی (نویسنده مسئول طلبه سطح 3، رشته تفسیر و علوم قرآن مؤسسه آموزش عالی- حوزوی معصومیه)

عنوان همایش: همایش پایداری و کارآمدی خانواده مبتنی بر الگوی اسلامی ایرانی با رتبه (isc)
وضعیت انتشار: پذیرش شده.

چکیده

مفهوم «تاب‌آوری» هر چند مقوله‌ای در بحث روانشناسی است که به قدرت ذهنی یا احساسی انسان برای مقابله با بحرانها و فرآیند پویای انطباق و سازگاری مثبت با تجارب تلخ و ناگوار تعریف می‌شود، اما قابل تطبیق بر مفاهیم قرآنی نظیر صبر و حلم نیز می‌باشد. در پژوهش حاضر با استفاده از روش تحقیق توصیفی تحلیلی و داده‌های پژوهش‌های روانشناختی، در مرحله اول عوامل تاب‌آوری در اسلام مانند؛ ایمان، امیدواری، ذکر و یاد خدا، توکل، تواضع و... مورد بررسی قرار گرفته و سپس موارد مذکور با عوامل موجود در تفاسیر قرآنی و روایات مربوطه در بحث صبر و در ذیل آیات مرتبط با حضرت مریم الگوگیری خواهد شد. رهیافت‌های پژوهش حاضر برای تقویت پایداری خانواده جامعه اسلامی کاربردی خواهد بود. چرا که با استفاده از روش الگوسازی، عوامل تاب‌آوری تبیین آشکارتری خواهد یافت و با بهره‌مندی از آنها و بالارفتن تاب‌آوری افراد، از گسستگی خانواده در برابر مشکلات پیشگیری و کانون خانواده از ضمانت پایداری بالاتری برخوردار خواهد شد و در هنگام مواجهه با بحران تاب‌آور و مقاوم خواهد بود.

واژگان کلیدی: تاب‌آوری، حلم، صبر، حضرت مریم سلام الله علیها.

عنوان مقاله: «اشتراک لفظی» در دیدگاه علامه طباطبایی (ره) با تأکید بر تفسیر المیزان
محقق: فاطمه مرضیه حسینی کاشانی

وضعیت مقاله: پذیرفته شده در کنگره بین المللی علامه طباطبایی 1402 با رتبه (ISC)

چکیده

بررسی تفاسیر موجود از جنبه پایبندی به قواعد تفسیری، علاوه بر آنکه روش به کارگیری این قواعد را برای سایر قرآن‌پژوهان، روشن می‌سازد، موجب ارتقای برداشت‌های تفسیری نیز می‌گردد. یکی از قواعد مؤثر در تفسیر قرآن، توجه به «اشتراک لفظی» در مفردات قرآن است. در تحقیق حاضر با روش توصیفی تحلیلی و با تمرکز بر تفسیر المیزان، به این سؤال پاسخ داده شده است که مواجهه علامه طباطبایی در تفسیر خود، با این قاعده چگونه است؟ نتایج حاصله بیان‌گر آن است که علامه از قاعده اشتراک لفظی در کنار سایر مباحث ادبی و لغوی در تفسیر المیزان، استفاده کرده است. کاربرد این قاعده در المیزان در دو ساختار اشتراک لفظی و چند معنایی الفاظ، قابل طرح است که در ساختار اول می‌توان به موارد متعددی از پذیرش یا رد علامه نسبت به اشتراک معنای الفاظ متباین و متضاد اشاره نمود. برای نمونه، علامه در الفاظ متباین، اشتراک لفظی واژه‌های «جعل» و «حسبان» را می‌پذیرد اما «رجز»، «اکمام» و «امت» را مشترک لفظی نمی‌داند. در الفاظ متضاد نیز با اضداد شمردن «عسعی» و «شعوب» موافق و با اضداد دانستن «ظن» و «قرء»، مخالف است. در ساختار دوم نظر علامه، در سه قالب استعمال لفظ در اکثر از معنا، تضمین و معنای ظاهری و باطنی الفاظ، قابل بررسی است. ایشان، استعمال لفظ در اکثر از معنا را نمی‌پذیرد ولی از تضمین و معنای باطنی الفاظ در کنار معنای ظاهری آن‌ها، بهره می‌برد.

واژگان کلیدی: اشتراک لفظی، الفاظ متضاد، الفاظ متباین، تضمین، چند معنایی.

مقاله پژوهشی «مرجعیت علمی قرآن در تربیت اخلاقی برای تعامل با محیط زیست»

محقق ناظر: فاطمه مرضیه حسینی کاشانی

نویسنده: فاطمه حمزه‌ای (نویسنده مسئول طلبه سطح 3، رشته تفسیر و علوم قرآن مؤسسه آموزش عالی حوزوی معصومیه)

عنوان همایش: همایش ملی مرجعیت علمی قرآن کریم با رتبه (isc)

وضعیت انتشار: پذیرش شده.

چکیده

بشر در دنیای امروزی با وجود پیشرفت‌های علمی و تسلط کامل بر طبیعت، دچار بن‌بست‌هایی شده که به نظر می‌رسد توان حل برخی مسائل و مشکلات کلی در رابطه با محیط زیست و طبیعت را ندارد و مجبور است با معضلاتی که گریبان‌گیرش شده روبه‌رو شود. مشکلاتی مانند آلودگی طبیعت، آلودگی آب، از بین رفتن منابع طبیعی و مراعات، کمبود انرژی و حتی در برخورد با حیوانات و چهارپایان که نعمت خداوند است دچار مشکل شده و رفتار صحیح با آنان را نمی‌داند. قرآن در زمینه تعامل انسان با محیط زیست و طبیعت توصیه‌های اخلاقی متعددی دارد که اگر انسان مسلمان بر اساس این توصیه‌ها تربیت شود، بخش قابل توجهی از مشکلات جوامع بشری در ارتباط با محیط زیست برطرف می‌شود. بر این اساس سؤال پژوهش حاضر آن است که قرآن چه توصیه‌های اخلاقی در زمینه تعامل با محیط زیست دارد؟ با روش توصیفی تحلیلی این نتایج حاصل آمده است که آبادانی زمین، صرفه جویی در آب و انرژی، رعایت بهداشت و برخورد شایسته با حیوانات و تخریب نکردن محیط زیست و آلوده نکردن آب، از جمله توصیه‌های اخلاقی قرآن در این زمینه است.

واژگان کلیدی: تربیت اخلاقی، اخلاق دینی، تعامل، محیط زیست، طبیعت، قرآن.

مقاله پژوهشی «عوامل و شیوه‌های تربیت عاطفی فرزندان از دیدگاه آیات و روایات»

محقق ناظر: فاطمه مرضیه حسینی کاشانی

نویسنده: مریم حسینی (نویسنده مسئول طلبه سطح 3، رشته تفسیر و علوم قرآن مؤسسه آموزش عالی حوزوی معصومیه)

عنوان همایش: همایش ملی مرجعیت علمی قرآن کریم با رتبه (isc)

وضعیت انتشار: پذیرش شده.

چکیده

شناخت عواطف انسانی و کنترل و مدیریت آن در شرایط گوناگون امری مهم در زندگی انسان‌هاست. اموری مانند ترس، محبت، نفرت، خشم و مانند آن در وجود همه انسان‌ها، کم یا زیاد، وجود دارد و اگر انسان نتواند عواطف خویش را در جای صحیح و به شیوه صحیح به کار گیرد، گرفتار مشکلات و آسیب‌های متعددی در طول زندگی می‌شود. مقاله حاضر با توجه به اهمیت امور عاطفی فرزندان، به ساحت تربیت عاطفی پرداخته و عوامل و شیوه‌های تربیت عاطفی را از نگاه قرآن و روایات را به روش توصیفی-تحلیلی، بررسی کرده است. حاصل آن که در نگاه قرآن و روایات، وراثت، محیط خانوادگی و محیط اجتماعی از عوامل زمینه‌ای تربیت عاطفی هستند و احترام به شخصیت، برخورد محبت‌آمیز، بازی، مشورت و رعایت عدالت از شیوه‌های تربیت عاطفی فرزندان است.

واژگان کلیدی: قرآن، روایات، تربیت دینی، عاطفه، تربیت عاطفی، تربیت کودک.

مقاله علمی پژوهشی روش تاریخ پژوهی قرآن بنیان
محقق: سیده زهره وکیل (کارشناس پژوهش مرکز پژوهش‌های اسلامی معصومیه)

نویسنده همکار: دکتر شریف لک‌زایی

عنوان همایش: هفتمین همایش بین‌المللی مطالعات دینی، علوم انسانی و اخلاق زیستی در جهان اسلام

چکیده

قرآن کتاب آسمانی و کلام وحی خداوند متعال است. با نگاهی به رویکرد قرآن، می‌توان نگاه آن را مشرف بر تاریخ دانست. از طرفی و با عنایت به مرجع صدور آیات قرآن، تاریخ تحت تأثیر قرآن است. به این معنا که قرآن کریم مجموعه‌ای از قضایای تاریخی انسان‌ها را در عرصه‌های تربیتی، اخلاقی و اجتماعی نقل کرده و شمایی کلی از حوزه‌های مختلف بشر ارائه می‌کند. با استفاده از تکنیک‌ها و تاکتیک‌های خاص قرآن در تبیین پدیده‌های تاریخی، روشی منحصر به فرد در تبیین وقایع تاریخی قابل شناسایی است. تحقیق روش تاریخ پژوهی قرآن بنیان یک تحقیق میان‌رشته‌ای و متأثر از علم فلسفه نظری تاریخ و تفسیر علوم قرآنی است. پژوهش حاضر، در تعیین و نقل مراحل یا گام‌های متوالی پیوسته یک پژوهش تاریخی، به دنبال معرفی روش تاریخ پژوهی بر پایه روش قرآن کریم با کمک بررسی و کشف تکنیک‌ها و تاکتیک‌های حاصل از رویه قرآن کریم در تعیین مراحل یا گام‌های متوالی پیوسته در نقل مباحث تاریخی است. علی‌رغم تلاش محقق، کتاب، تحقیق یا مقاله‌ای که تلاش کرده باشد تا با کمک رویه به کار رفته در قرآن کریم ضمن تبیین قوانین و مسیر مورد نظر قرآن از روح حاکم بر تاریخ، به استخراج اصول و مبانی مبین روش تاریخی قرآن کریم بپردازد، یافت نگردید. بنابر این تحقیق روش تاریخ پژوهی قرآن بنیان از این حیث در نوع خود، نوعی نوآوری است.

واژگان کلیدی: تکنیک و تاکتیک، تاریخ پژوهی، قرآن بنیان، فلسفه نظری تاریخ.

طرح‌های پژوهشی در دست‌اقدام

محقق شدن پروژه‌های پژوهشی مبتنی بر طرح‌های پژوهشی ارائه شده از سوی محققان رسمی است که با طی کردن فرآیند تدوین و تصویب موضوع، طرح اجمالی، طرح تفصیلی و فرآیند کارتابل پژوهشی منتهی به میز و قطب مربوطه در قطب‌های فکری فرهنگی دفتر تبلیغات اسلامی صورت می‌گیرد. قابل ذکر است که تمامی این مراحل استاد ناظر تأیید شده، انجام می‌پذیرد. برخی از طرح‌های پژوهشی در دست اقدام در ادامه گزارش می‌شود.

عنوان طرح: بررسی رابطه بین آگاهی‌های جنسی مردان(طلاب) با رضایت جنسی همسرانشان(جامعه آماری: مردان طلبه متأهل(با سن ازدواج 10 سال به بالای ساکن قم و همسرانشان)

محقق(پیشنهاد دهنده): مریم قوجائی خامنه

وضعیت طرح: مصوب علمی در شورای پژوهش

استاد ناظر: دکتر مهدی عباسی

تبیین طرح:

در پروژه حاضر، میزان رضایت جنسی حاصل از رابطه زناشویی و جنسی که مرتبط با آگاهی و دانش جنسی مردان و همچنین میزان همبستگی میان آنها، سنجیده خواهد شد که این سنجش با اجرای پرسشنامه محقق ساخته آگاهی – مهارت سنجی جنسی برای مردان و پرسشنامه رضایت جنسی(خرده مقیاسی از پرسشنامه رضایت زناشویی انریچ و پرسشنامه رضایت جنسی لارسون) انجام خواهد شد. قابل توضیح است که آنچه در این پژوهش مورد نظر است شناخت ابعاد مختلف دانش جنسی با بررسی مصادیق مختلف آن در جامعه نمونه است که در پرسشنامه لحاظ خواهد شد. در نهایت با بررسی نتیجه دو پرسشنامه در مورد هر زوج به میزان همبستگی این دو متغیر خواهیم رسید.

در گزارش تحقیق نهایی، بعد از تبیین کلیات، به چارچوب نظری یا مفهومی، تبیین فرضیه، معرفی پرسشنامه و پیشینه و... پرداخته خواهد شد و سپس با توضیح روش تحقیق همبستگی، روش نمونه‌گیری، معرفی جامعه آماری و جامعه نمونه، توضیح روایی و پایایی پرسشنامه‌های استفاده شده، معرفی نرم افزار آماری مورد استفاده spss و .. یافته‌های تحقیق بر اساس تبیین یافته‌های توصیفی(ویژگی‌های فردی جامعه نمونه) و یافته‌های تحلیلی(میزان آگاهی جنسی طلاب(مرد)، میزان رضایت جنسی همسرانشان و میزان همبستگی آگاهی جنسی و رضایت جنسی ارائه خواهد شد و در نهایت نتیجه‌گیری نهایی تحقیق و نتایج تفسیر بیان خواهد گردید.

عنوان طرح: الگوی مفهومی مشارکت اجتماعی زنان در حکمرانی اسلامی بر مبنای روایات و سیره معصومین علیهم السلام

محقق: معصومه سادات سالک

گروه: مطالعات کاربردی معارف اسلامی

قالب اجرا: طرح اجمالی جهت ارائه در میز حکمرانی

تبیین طرح:

الگوی حضور اجتماعی زنان در فرهنگ و تمدن‌های مختلف، متفاوت و با چالش‌های متعددی روبرو است در حالی که به نظر می‌رسد در نگاه اسلام با الگوی مشارکت دیگری مواجه هستیم که بر مبنای توحید و نگاه دینی شکل می‌گیرد. در این رویکرد که جلوه‌هایی از آن با انقلاب اسلامی ایران به منصفه ظهور رسید، زنان با وجود حضور مؤثر و تاریخ‌ساز در متن اجتماع، از نقش‌های همسری و مادری در خانه غفلت نورزیده و کنشگری نیز همراه با عفاف و به دور از تبرج جسمانی دارند. با این وجود نکته قابل توجه در حضور اجتماعی بانوان، اقتضائات حضور مؤثر و هنجارمند زنان در جامعه مدرن و در عرصه‌های مختلف و پیچیده جامعه امروزی است. حضوری که علاوه بر ملاحظه شرایط کنونی، متناسب با ارزش‌های دینی باشد و از کارکردهای خانه و خانواده‌داری نیز غفلت نورزد. تأکید بر حضور تاثیرگذار زنان در اجتماع و عرصه‌های متنوع آن در حالی که نگاه دینی از جمله، الگوی سوم زن مطرح است که برخی روایات در مقابل، بر حضور زن در خانه و ایفای نقش‌های مربوط به خانه و خانواده تأکید نموده و به نظر می‌رسد در مقام مقایسه فعالیت اجتماعی و خانگی بانوان، عدم حضور در اجتماع رجحان و حتی تأکید بیشتری داشته باشد. از طرفی سیره بانوانی چون حضرت زهرا سلام‌الله‌علیها و حضرت زینب سلام‌الله‌علیها گویای حضور قدرتمند و مؤثر ایشان در مناسبات سیاسی و اجتماعی در موقعیت‌های مختلف است. لذا این سؤال مطرح است که آیا در حکمرانی اسلامی و بر مبنای نگاه توحیدی و برگرفته از منابع دینی، اولویت با حضور زن در خانه است و فقط در موقعیت‌های اضطراری زنان باید حسب نیاز در مجامع بیرونی ایفای نقش نمایند؟ یا اساساً امروزه حضور زن در اجتماع خود یک نیاز مستمر است و زنان همواره باید نسبت به مسئولیت‌های اجتماعی خویش اهتمام بورزند؟ در صورت مثبت بودن پاسخ پرسش دوم آیا ضرورت ایفای نقش مستلزم فراهم بودن زمینه‌ها، زیرساخت‌ها و اقتضائات مشارکت اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و... بانوان است؟ یا در هر صورت زنان در مقابل پدیده‌ها و مسائل اجتماعی موظف به ایفای نقش هستند؟ در صورت مسئولیت‌مند بودن زنان در قبال مسائل اجتماعی، تکلیف روایاتی که به نحوی بر «الدارها افضل، البیتها افضل من دارها، المخدعها افضل من بیتها»¹ تأکید دارند، چیست؟ مفهوم «دار»، «بیت»، «مخدع» مورد نظر این دسته روایات در فضای صدور روایات و انطباق آن با فضای جامعه مدرن امروزی چگونه است؟ آیا خانه‌داری زن بخشی از کنش غیرمستقیم اجتماعی زن محسوب می‌شود؟ یا نقش زمینه‌ای برای حضور مؤثر زنان در جامعه دارد و یا هیچ ملازمه‌ای بین این دو از منظر متون دینی و سیره اهل‌بیت علیهم‌السلام وجود ندارد؟ به نظر می‌رسد برای پاسخ به این پرسش‌ها و شناسایی شاخصه‌ها و الگوی حضور اجتماعی زنان با ملاحظه ارزشهای اسلامی و هنجارهای دینی، نیاز است روایات مرتبط از این منظر مورد بازخوانی و واکاوی قرار گرفته و سیره ائمه معصومین علیهم‌السلام از این منظر بررسی گردد. لذا در این تحقیق

1. وَ رَوَى هِشَامُ بْنُ سَالِمٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: «صَلَاةُ الْمَرْأَةِ فِي مَخْدَعِهَا أَفْضَلُ مِنْ صَلَاتِهَا فِي بَيْتِهَا وَ صَلَاتُهَا فِي بَيْتِهَا أَفْضَلُ مِنْ صَلَاتِهَا فِي الدَّارِ». من لا يحضره الفقيه، جلد ۱، صفحه ۳۹۷، الجزء الأول أبواب الصلاة وَ حُدُودُهَا بَابُ الْجَمَاعَةِ وَ فَضْلِهَا.

تلاش می‌شود با روش تحلیل محتوا، شاخصه‌های حضور اجتماعی و مدل مفهومی کنشگری اجتماعی زنان استخراج شده و در چارچوب این الگو، به پرسش‌های پیش‌گفته پاسخ داده شود.

عنوان طرح: اخلاق تبلیغ دینی زنان، آسیب‌ها، ریشه‌ها و راهکار

(فاز کمی)

محقق: فاطمه مرضیه حسینی کاشانی

گروه: اخلاق و تربیت

قالب اجرا: کتاب

تبیین طرح:

ترسیم الگوی جامع تبلیغ دینی زنان و ارائه نقشه راهبردی تبدیل وضع موجود به وضع مطلوب، اولین گام در حوزه دانش‌بنیان کردن تبلیغ دینی زنان است؛ از مؤلفه‌های این الگو، ضوابط اخلاق تبلیغ دینی بانوان است که بدون بررسی عناصر تاثیر گذار بر عملکرد اخلاقی زنان مبلغ در عرصه تبلیغ دین، امکان پذیر نمی باشد؛ حجم کتب و مقالات نگاشته شده در حوزه اخلاق تبلیغ، بیانگر آن است که اخلاق مبلغان، به طور عام، از دغدغه‌های پژوهشگران این عرصه بوده است اما کمتر در حیطه اخلاق کاربردی به این بحث پرداخته شده، علاوه بر آن که اخلاق تبلیغ دینی زنان به طور خاص مورد اهتمام نبوده است و مسائل اخلاقی زنان و مردان مبلغ، بدون عنایت خاص به ویژگی‌های روحی و جسمی زنانه و تکالیف و حقوق متفاوت زنان نسبت به مردان، یکسان انگاشته شده است. با توضیحات بیان شده، سؤال اساسی پژوهش حاضر، آن است که «چه مواردی آسیب اخلاقی تبلیغ دینی زنان محسوب می‌شود و ریشه‌های آن و راهکار برون‌رفت از آن چیست؟»

در فاز کیفی پروژه، آسیب‌های اخلاقی تبلیغ دینی زنان در چهار مقوله نمود ظاهری، خانواده داری، ارتباط گیری و امور مالی، شناسایی شد. در فاز کمی پروژه (پژوهش حاضر) با پیمایش از جامعه زنان مبلغ این سؤال پاسخ داده می‌شود که زنان مبلغ «مصادیق و منشأ آسیب‌های اخلاقی تبلیغ دینی زنان، در چهار حیطه نمود ظاهری، خانواده داری، ارتباط گیری و امور مالی مبلغ را چه می‌دانند؟»

گزارش نشست و کرسی‌های برگزار شده در مرکز پژوهش‌های اسلامی معصومیه
برگزاری گردهمایی، نشست و کرسی‌های علمی از جمله فعالیت‌های پژوهشی مرکز پژوهش‌های معصومیه است که با به عهده گرفتن نقش‌های مختلف همچون؛ ناقد، ارائه دهنده، دبیر علمی، میزبان برگزاری و یا مشارکت در برنامه‌های پژوهشی دیگر مراکز صورت می‌گیرد. در صفحات آتی گزارش این دست از فعالیت‌ها به اختصار خواهد آمد.

گزارش کرسی ترویجی عرضه و نقد رشته مطالعات زنان و مرجعیت علمی قرآن کریم

ارائه دهنده: خانم مریم قوجائی خامنه

ناقدان: حجت الاسلام و المسلمین موسوی عبادی و حجت الاسلام و المسلمین دکتر فیروز مهر

دبیر علمی: خانم دکتر فاطمه مرضیه حسینی کاشانی

در ابتدای جلسه دبیر علمی از حضور اساتید، همکاران اجرائی همایش و مرکز پژوهش‌های معصومیه و همراهی طلاب به صورت حضوری و برخط، تقدیر کردند و تأکید کردند که نظرات اساتید ناقدی که زحمت مطالعه و نقد اثر علمی حاضر را پذیرفته‌اند، بر غنای این تلاش علمی خواهد افزود و از حجت‌الاسلام غرسبان به عنوان دبیر اجرائی همایش خواست تا همراهان در جلسه را از فعالیت‌های صورت گرفته در همایش مرجعیت علمی قرآن مطلع کنند.

حجت‌الاسلام غرسبان پس از تبیین چگونگی شکل‌گیری همایش در میزکار تخصصی فرهنگ قرآن که ذیل قطب تعمیق دفتر تبلیغات قرار دارد و اهداف آن در سال 97، به دست آوردهای متعدد همایش با همکاری مراکز پژوهشی و آموزشی متعدد اشاره کردند و تولید ادبیات و فرهنگ سازی این قضیه در مجامع علمی حوزوی و دانشگاهی را از مأموریت‌های برگزار کنندگان همایش دانستند و به بیش از 150 مقاله ارسال شده به همایش و تشکیل هسته های علمی و هدایت پایان نامه‌ها و حمایت از برگزاری نشست توسط نویسندگان مقالات و سایر فعالیت های همایش اشاره کردند. در خصوص زمان برگزاری همایش گفتند نیمه اول دی‌ماه پیشنهاد شده است. هم چنین تأکید کردند که این نخستین همایش ملی مرجعیت است و مأموریت دارد منشور مرجعیت علمی قرآن را تبیین کند و در همایش‌های بعدی مرجعیت علمی قرآن را در عرصه‌های مختلف علوم به طور خاص بحث خواهد شد. ایشان از مؤسسه آموزش عالی - حوزوی معصومیه و مرکز پژوهش‌های اسلامی معصومیه تشکر ویژه داشتند که همکاری قابل توجهی در تدوین و ارزیابی مقالات و برگزاری پیش همایش‌های متعدد داشتند و جلسه حاضر، سومین پیش همایشی است که در این مؤسسه برگزار می‌شود.

در ادامه خانم قوجائی به ارائه مقاله خود پرداختند. ایشان در این اثر علمی نگاهی به رشته آکادمیک زنان داشتند و توضیح دادند که هدف‌شان در این مقاله تحول و بازسازی این دانش با محوریت قرآن بوده است. ایشان ضرورت کار خود را از این جهت دانستند که از یک سو بسامد و اهمیت مسائل زنان در آیات قرآن زیاد هست و از سوی دیگر ورود دانشگاه در این زمینه با ادبیات غربی بسیار بیشتر از ادبیات قرآنی و دینی است، لذا بازخوانی مطالعات حوزه زنان با محوریت قرآن لازم و ضروری است. به ویژه که بدانیم خاستگاه رشته زنان، غرب است و غالباً فعالان فمینیست در این عرصه فعالیت می‌کنند. خانم قوجائی در این ارائه مولفه‌های مختلف این رشته را بیان کردند و به دنبال پیوند دادن مرجعیت علمی قرآن با مطالعات زنان بودند. ایشان بیان کردند که می‌توان دو رویکرد در این زمینه داشت: یکی اینکه نقش‌های خانوادگی زنان (دختر، خواهر، همسر و مادر بودن) را ملاک قرار دهیم و بعد به قرآن رجوع کنیم دوم آنکه اشتراکات و امتیازات زنان و مردان را در حوزه تکوین و تشریع را که در قرآن مطرح شده را مورد بررسی قرار دهیم و با رجوع به قرآن، به دنبال تدوین شبکه معنایی از مفاهیم به دست آمده باشیم؛ محقق محترم به عنوان یکی از مصادیق بحث مطالعات زنان در قرآن بحث حقوق جنسی بانوان در بُعد زمان را که مساله ای فقهی حقوقی است ایلا را مطرح کردند و با استناد به پروژه موظفی تأیید شده (در فرآیند چاپ) و همچنین دو مقاله علمی- پژوهشی مرتبط تبیین

کردند که چگونه می‌توان با بررسی یک مصداق مشخص، نقش آفرینی و تاثیرگذاری قرآن در مسائل زنان را با رجوع به آیات قرآن، بازخوانی فقهی-حقوقی نمود.

حجت‌الاسلام و المسلمین موسوی عبادی به عنوان ناقد اول نقد ساختاری به مقاله وارد کردند و ذکر کردند مباحثی که در چکیده آمده، گاهی در متن به آن‌ها پرداخته نشده و چکیده فاقد یافته‌ها است. ایشان نکات اصلاحی درباره پیشینه تحقیق مطرح کردند و گفتند اگر بحث محقق محترم اثرگذاری قرآن در این رشته است، به آن به طور جامع پرداخته نشده است. اینکه اسلامی سازی و مرجعیت علمی قرآن در این مقاله دو عنوان متفاوت ذکر شده است اما تمایز آن مبهم است. از نکات دیگر آقای موسوی عبادی بود. همچنین متذکر شدند توجه به آیات مرتبط با زنان برای ارتقای مقاله و دقت در تناسب بیشتر عنوان موضوع و محتوای مقاله ضروری است.

حجت‌الاسلام و المسلمین دکتر فیروز مهر به عنوان ناقد دوم، همانند آقای موسوی عبادی، نو و بکر بودن عنوان مقاله را مطرح کردند اما درباره مبهم بودن سوال پژوهش نکته‌هایی را مطرح نمودند؛ باید معلوم شود آیا به دنبال امکان سنجی مرجعیت علمی قرآن هستیم یا اینکه با فرض گرفتن اصل آن به دنبال تبیین مرجعیت علمی قرآن هستیم؟ ایشان عدم انسجام و پراکندگی مقاله در محتوا و اختلاف ادعایی که در چکیده آمده است با محتوای مقاله را ناشی از ابهام در سوال اصلی محقق دانستند.

خانم قوجائی در پاسخ به اساتید محترم ناقد، به دو مطلب عمده اشاره کردند یکی بکر بودن مسئله و اینکه بررسی ارتباط رشته مطالعات زنان با مسأله مرجعیت علمی قرآن تقریباً هیچ پیشینه‌ای ندارد و کمتر کسی در این زمینه قلم زده است و ایشان این شجاعت را داشته‌اند که با فهم نیاز جامعه علمی، در این مسیر قدم برداشته است. ایشان مطرح کردند که همیشه گام‌های نخستین سخت‌تر و با ابهام بیشتر همراه است و گام‌های بعدی که به حل مسائل نزدیک‌تر می‌شود، آسان‌تر خواهد بود. ایشان تأکید کردند نکات اصلاحی اساتید محترم را جهت ارتقای محتوای مقاله پذیرفتند و البته متذکر شدند این مقاله بایستی به عنوان بخشی از یک کلان پروژه تعریف شود تا ظرفیت تبیین مسائل از نگاه قرآن به صورت جامع انجام‌پذیر شود.

سرپرست مرکز پژوهش‌ها در پاسخ به نقدهای وارد به ساختار مقاله، در دفاع از خانم قوجائی بیان کردند که یک سری از اشکالات مربوط به چکیده و ساختار به دلیل اصراری بود که از سمت مرکز به محققان وارد شد تا سریع‌تر مقالات خود را برای برگزاری کرسی حاضر بارگزاری کنند و گرنه آثار علمی پژوهشی متعدد خانم قوجائی در ارتباط با مسائل زنان در نگاه قرآن، گویای توانمندی و دغدغه‌مندی ایشان در این حوزه است و قرار هست در این زمینه کلان پروژه‌ای تعریف کنند.

آقای دکتر غرسبان نیز در انتهای جلسه متذکر شدند، تمرکز اصلی خانم قوجائی در بحث زنان است و پیشنهاد کلان پروژه در این زمینه را هم مطرح کرده بودند اما دو نکته را یادآور شدند؛ یکی تفاوت گذاشتن میان رشته و دانش در بحث مرجعیت علمی قرآن و دیگری مسأله محور کردن مقاله.

گزارش کرسی ترویجی عرضه و نقد معاد جسمانی (ملاصدرا) و مرجعیت علمی قرآن کریم

ارائه دهنده: خانم دکتر معصومه سادات سالک

ناقدان: حجت الاسلام و المسلمین علی اکبر مؤمنی و خانم دکتر فاطمه رجبی

دبیر علمی: خانم دکتر فاطمه مرضیه حسینی کاشانی

در ابتدای جلسه دبیر علمی از حضور اساتید و طلاب حاضر و برخط تقدیر کرد و سپس خانم دکتر سالک به ارائه مقاله پرداختند. ایشان ابتدا مفهوم و ابعاد مرجعیت علمی را تبیین نموده و در ادامه تلاش نمودند بر مبنای آن، مرجعیت علمی قرآن در تبیین معاد جسمانی صدرایی را مورد واکاوی قرار دهند. ایشان بدین منظور شاخصه‌های معاد قرآنی را که به شیوه تحلیل مضمون استخراج گردیده بود، بیان نموده و در ادامه با توجه به اصول، مفاد و خاستگاه‌های نظری معاد جسمانی ملاصدرا و نیز شیوه تفسیری ایشان، به تشریح چگونگی مرجعیت علمی قرآن در شکل‌گیری نظریه معاد جسمانی ملاصدرا با تبیین فلسفی پرداختند.

حجت الاسلام مؤمنی به عنوان ناقد اول به نکاتی اشاره کردند از جمله اینکه بحث حاضر یک بحث چند وجهی است وجه فلسفی، قرآنی و مرجعیت علمی از وجوه مختلف آن است که بایستی به تناسب بررسی شود. از نگاه دکتر مؤمنی، معاد جسمانی یک باور است نه یک نظریه و هنر ملاصدرا تبیین فلسفی این باور بوده است. نظریه ویژگی‌هایی دارد که معاد جسمانی ملاصدرا از حیث نوآوری در تبیین فلسفی می‌تواند نظریه به شمار آید. ایشان متذکر شدند مقاله گرفتار خروج موضوعی در مسأله شده است و علاوه بر آن به مباحث دیگر معاد جسمانی به جز بحث بدن هم پرداخته نشده است. از نظر ناقد، معاد جسمانی ملاصدرا در موارد متعددی ناسازگار با ظاهر آیات قرآن است و مثلاً اینکه قوه متخیله نفس خلّاق صور و موجودات اخروی باشد، از قرآن برنمی‌آید. به نظر ایشان مقاله ورود خوبی به مباحث داشته است اما در پردازش بحث و نتیجه‌گیری موفق نبوده است و پیشنهاد دادند محقق محترم اصول مد نظر ملاصدرا را با استناد به آیات قرآن تبیین کنند.

خانم دکتر رجبی به عنوان ناقد دوم خاطر نشان کردند که مباحث معاد و مرجعیت و پیوند این دو با هم کار دشواری است و نویسنده شجاعت پرداختن به این موضوع را داشته است. سپس گفتند انتظار داشتند نویسنده محترم مبانی قرآنی در زمینه معاد جسمانی را مطرح کنند و سپس اصول و مبانی ملاصدرا و نسبت آن با قرآن مطرح شود که چنین نشده است. در این که ملاصدرا فیلسوف است یا کلامی میان اهل فن اختلاف است و باید معلوم شود استفاده ملاصدرا از قرآن استفاده تأییدی بوده است یا کشفی؟ به نظر می‌آید مقدمات بیان شده است اما مطالب بدون نتیجه‌گیری رها شده است.

خانم دکتر سالک در پاسخ به اساتید محترم ناقد ضمن پذیرش این نکته که چون هر دو استاد ناقد، اذعان داشتند نتیجه مد نظر محقق به خوبی و روشن در مقاله منعکس نشده است، لازم است محتوای مقاله را با عنایت به این نکته بازنویسی کنند. اما به نظر ایشان هر دو استاد بزرگوار به این نکته توجه نداشته‌اند که نویسنده اصلاً قصد تبیین سازگاری نظریه ملاصدرا را با قرآن نداشته است؛ بلکه در پی آن بوده است که ثابت کند ملاصدرا با الهام از قرآن در بحث معاد، فلسفه را به سمت قرآن چرخانده و تبیینی فلسفی از معاد جسمانی ارائه می‌دهد که ناظر به مفاهیم قرآنی است. به نظر خانم سالک رابطه مرجعیت علمی قرآن با میزان سازگاری مفاد نظریه با ظاهر آیات قرآن از دید ناظر بیرونی، نه اعم مطلق، بلکه

«من وجه» است. چرا که ممکن است ناظر بیرونی تأیید کند، نویسنده قرآن را مرجع قرار داده است اما به جهت قبول نداشتن مبانی یا استدلال، در خصوص میزان سازگاری نظریه با ظاهر آیات قانع نشود.

خانم رجبی و آقای مؤمنی با این زاویه نگاه خانم سالک موافق نبودند.

خانم سالک در دفاع گفتند ملاصدرا خودش نظریه خودش را با قرآن سازگار می‌دانسته است هرچند از نگاه ناظر بیرونی این چنین نیست. آقای دکتر مؤمنی گفتند اگر چنین است نیاز است که مستندات آن ارائه شود.

و در پایان نیز آقای غرسبان با ذکر تعاریف متعددی که از مرجعیت علمی قرآن ارائه شده است متذکر شدند اگر مرجعیت علمی قرآن ثابت شود بایستی سازگاری حاصل شود و میان مرجعیت علمی قرآن و بحث سازگاری، رابطه عموم و خصوص مطلق است نه عموم و خصوص من وجه و بایستی ابعاد مختلفی که معاد جسمانی دارد مشخص شود و معلوم گردد در کدام بُعد مرجعیت علمی قرآن ثابت می‌شود.

گزارش کرسی ترویجی عرضه و نقد «تبیین ویژگی‌های ارزش اخلاقی از منظر قرآن»

ارائه دهنده: خانم دکتر فاطمه مرضیه حسینی کاشانی

ناقدان: حجت‌الاسلام و المسلمین دکتر مهدی فیروزمهر و حجت‌الاسلام و المسلمین دکتر علی‌اکبر حسینی رامندی

دبیر علمی: خانم مریم قوجائی خامنه

در ابتدای جلسه دبیر علمی، ضمن خیرمقدم به حاضرین در جلسه و همراهان برخط، از دبیر علمی همایش حجت‌الاسلام و المسلمین یوسفی مقدم درخواست نمود تا توضیحاتی را درباره همایش ملی «مرجعیت علمی قرآن» بیان فرمایند. ایشان به صورت برخط، مطالبی را درباره تقویم اجرایی همایش و همین‌طور فرآیند اجرای پیش‌نهی‌ها و کرسی‌های همایش مطرح نموده و از همکاران میز فرهنگ قرآن و همچنین فعالان اجرایی موسسه معصومیه و به خصوص مرکز پژوهش‌های اسلامی جهت برگزاری این جلسات قدردانی نمودند.

خانم دکتر حسینی کاشانی، در ابتدای سخنان خود به جایگاه ارزش اخلاقی در علم اخلاق پرداخت و عنوان کرد این بحث، ذیل شاخه فرااخلاق فلسفه اخلاق جای دارد. ایشان ضرورت پژوهش را سیطره صورت‌بندی‌های اندیشمندان غربی در زمینه فلسفه اخلاق و مباحث ذیل آن دانست در حالی که اسلام ظرفیت ارائه مکتب اخلاقی و نظام اخلاقی دارد و بایستی با رجوع به قرآن و استنتاج قرآن در این زمینه، تبیین نظریه اخلاقی اسلام محقق می‌شود.

در ادامه ایشان با بیان اینکه به روش تحقیق کیفی به شیوه قیاسی، 6 سؤال در زمینه ویژگی‌های ارزش اخلاقی از دانش نوین فلسفه اخلاق استخراج کرده و به قرآن عرضه کرده است، با استناد به آیات قرآن به این سؤالات پاسخ دادند. این سؤالات شامل موارد زیر است:

آیا ارزش اخلاقی بر امور اعتباری مبتنی است یا بر واقعیت‌های عینی؟

آیا ارزش‌ها قابل تبیین عقلانی هستند؟

معیار ارزش اخلاقی واحد است یا کثیر؟

ارزش‌های اخلاقی از هم گسسته‌اند یا دارای انسجام درونی اند؟

آیا ارزش‌ها دارای مراتب هستند یا همه در یک سطح ارزشی هستند؟

ارزش‌های اخلاقی مطلق هستند یا نسبی؟

ناقد اول حجت‌الاسلام و المسلمین حسینی رامندی، مطالب مقاله و ارائه شفاهی ایشان را مثبت اشراف علمی ایشان بر موضوع دانسته و نکاتی را جهت تکمیل بحث ارائه نمودند:

- ملاحظه خلط بین ارزش اخلاقی (به معنای فرا اخلاقی و یا معنای هنجاری آن) و لزوم بیان مصادیق به جهت ایجاد تفکیک

- ایجاد تفکیک بین مفهوم ذاتی ارزش و اخلاق هنجاری و اشاره به مباحث حسن و قبح عقلی و ذاتی

- نزدیکی مباحث ارائه شده به مطالب علامه مصباح یزدی و در عین حال عدم اشاره به مکتب غایت گرایانه

حجت الاسلام و المسلمین فیروزمهر، ناقد دوم مقاله و چکیده مقبولی ارائه شده است اما نکاتی جهت اصلاح می‌توان مطرح نمود:

- عدم تعریف «ارزش اخلاقی» در مفهوم شناسی و تمرکز بر معیارهای «ارزش اخلاقی»

- عدم تبیین مفهوم ویژگی های ارزش اخلاقی

- انطباق عناوین مقاله بر کتاب «ویژگی های نظام اخلاقی اسلام» آیت الله مصباح یزدی

ایشان در ادامه پیشنهاداتی جهت ارتقاء مقاله بیان نمودند که اشاره به دیدگاه های رقیب و تکمیل استنادات قرآنی برخی از مطالب بیان شده و همچنین تجميع زیر عناوین، مواردی از آنهاست.

در ادامه جلسه خانم دکتر حسینی کاشانی ضمن تأکید بر اینکه در این مقاله اخلاق هنجاری بحث نشده است همچنان که از مؤلفه های ارزش اخلاقی بحث نشده است، خواستار دریافت تمامی نکات ناقدین محترم شدند تا مقاله با سطح علمی بالاتر جهت ارائه در همایش ملی «مرجعیت علمی قرآن»، آماده شود.

در پایان آقای دکتر غرسبان این مطلب خانم دکتر حسینی کاشانی را که لازم نیست عنوان مقالات، حاوی لفظ مرجعیت علمی قرآن باشد و اگر اثر علمی قرآن بنیان ارائه شده باشد، کافی است، پیشنهاداتی را بیان کردند.

گزارش کرسی ترویجی عرضه و نقد «روش تاریخ‌پژوهی قرآن بنیان»

ارائه دهنده: خانم دکتر سیده زهره وکیل (کارشناس پژوهش مرکز پژوهش‌های اسلامی)

ناقدان: حجت الاسلام و المسلمین حسینعلی یوسف زاده و سرکار خانم دکتر فاطمه محمدی

دبیر علمی: خانم قوجائی خامنه

در ابتدای جلسه دبیر علمی ضمن خیرمقدم به حاضرین در جلسه و همراهان برخط، به توضیحاتی در مورد کرسی‌های برگزار شده توسط مرکز پژوهش‌های معصومیه در طی دو روز پرداختند.

خانم دکتر وکیل؛ در ابتدای ارائه خود به پیشینه تحقیق در پژوهش انجام شده پرداخته و سیر تدوین مقالات خود را بیان نمود. ایشان روش تاریخ‌پژوهی قرآن بنیان را در حقیقت حصول مبانی و اصول پژوهش تاریخی از قرآن (به عنوان یک منبع تاریخی) دانسته و مراحل 15 گانه تحقیق در مباحث تاریخی با ابتناء به قرآن را بیان نموده و چگونگی استفاده محققان تاریخ پژوه از تفاسیر را توضیح دادند.

ایشان در ادامه انواع روش‌های تحقیق در سیره اهل بیت علیهم‌السلام را تبیین نمودند.

ناقد اول: حجت الاسلام و المسلمین یوسف زاده، ضمن تشکر از عنوان جدید ایشان در عرصه تحقیقات تاریخی و اطلاعات ارزنده ارائه شده در متن مقاله، ورود به مباحث قرآنی را مغتنم دانسته که نیاز به دقت، بررسی کافی نسبت به جوانب مسأله دارد. ایشان نکاتی را جهت تکمیل بحث ارائه نمودند:

- ضعف پژوهش ارائه شده در نثر و ادبیات
- ارائه اطلاعات پراکنده در موضوعات مختلف
- توجه ناکافی به داده‌های موجود در علم تاریخ
- لزوم توجه محقق به مباحث تاریخی فارغ از مطالب تاریخی قرآن
- وجود اغراق در برخی از مباحث ارائه شده
- توجه به واژگان معادل فارسی در واژگانی همچون «تکنیک» و «تاکتیک»
- تلخیص چکیده همراه با رعایت ساختار استاندارد آن

سرکار خانم دکتر فاطمه محمدی، نیز موضوع مقاله را از نکات مثبت پژوهش ارائه شده دانسته که در واقع تحقیقی بین رشته‌ای است و ضمن اعلام موافقت با نکاتی که ناقد اول در جهت اصلاح مقاله بیان نمودند، مواردی را جهت تکمیل بحث ارائه کردند که اهم آنها بدین قرار است:

- اصلاح استنادات موجود در مقاله و ویرایش مقاله با استانداردهای معمول مقاله نویسی رایج
- رفع اشکالات ساختاری مقاله
- اشاره به نتایج و یافته‌های پژوهش در چکیده
- استفاده از ادبیاتی بهتر در جهت شیوایی علمی

ایشان در ادامه پیشنهاداتی جهت ارتقاء مقاله بیان نمودند که بیان اهداف نویسنده از بیان روش‌ها، تبیین دقیق‌تر روش‌ها، تکمیل استنادات مقاله و رفع آشفتگی موجود در مقاله مواردی از آنهاست.

در پایان جلسه خانم دکتر زهره وکیل ضمن توضیح درباره برخی از نکات مطرح شده و دفاع از روش‌مندی محتوای مقاله، خواستار دریافت تمامی نکات ناقدین محترم شدند تا مقاله با سطح علمی بالاتر جهت ارائه در همایش ملی «مرجعیت علمی قرآن»، آماده شود.

نشست «تاریخچه حضور و فعالیت شیعیان لبنان»
ارائه دهنده: خانم دکتر سیده زهره وکیل (کارشناس پژوهش مرکز پژوهش‌های اسلامی)

دبیر علمی: عظیمه پاینده، مدرس دانشگاه اصفهان

مرکز همکار: دانشگاه اصفهان انجمن تاریخ اندیشان

نشست علمی- پژوهشی با عنوان «تاریخچه حضور و فعالیت شیعیان در لبنان»، توسط زهره وکیل، کارشناس پژوهش مرکز پژوهش‌های اسلامی معصومیه با همکاری گروه تاریخ اندیشان دانشگاه اصفهان برگزار شد.

خانم وکیل در ابتدای نشست و در مقدمه بحث چنین گفت: گرویدن به تشیع توسط مردم لبنان به فعالیت‌های ابوذر غفاری در تبعید مربوط است. اولین نکته در مورد لبنان، این است که لبنان همچون چهارراهی است که محل زندگی نژادها و مذاهب و ادیان و فرهنگ‌های مختلف بوده است. ۶۰ درصد مردمان این کشور مسلمان و بیش از نیمی از آنان شیعیان بومی هستند. اغلب آنان را نیز شیعیان دوازده امامی تشکیل داده‌اند.

او با اشاره به اینکه در مورد پیدایش شیعیان در لبنان دو دیدگاه وجود دارد، افزود: در دیدگاه اول، تاریخ نویسان معتقدند که مخالفان معاویه پس از صلح امام حسن علیه السلام تنها خوارج بودند و بنابراین تشیع تا پیش از آنان در این منطقه وجود نداشته است، اما در دیدگاه دوم؛ کارشناسان، تشیع مردم لبنان را به ابوذر غفاری در تبعید دوشم توسط عثمان به منطقه «رَبْذَه» منتسب می‌کنند. بر اساس این دیدگاه، حضور ابوذر غفاری در این منطقه باعث علاقه‌مندی مردمان این منطقه به تشیع شد و دو مسجد تاریخی به نام ابوذر در روستاهای قدیمی این منطقه وجود دارد.

این پژوهشگر که معتقد است دیدگاه دوم بیشتر قابل پذیرش است، اظهار کرد: اولاً ابوذر در ابتدای ورودش همه مردم را شیعه نکرد و فرآیند پیوستن مردم لبنان به تشیع طی زمان اتفاق افتاد و ثانیاً بنی‌امیه اتهام خارجی بودن را به همه مخالفان خود می‌پستند و حتی اهل بیت امام حسین علیه السلام را تحت عنوان خوارج و خارجی‌ها به مردم شام معرفی کردند تا جایی که پس از اینکه مردم شام متوجه شدند که اسراء منتسب به خاندان اهل بیت علیهم السلام هستند، شهر را به هم ریختند. بنابراین ادعای گروه اول که تنها خوارج را مخالفان معاویه دانستند، باطل است.

وکیل، فعالیت شیعیان لبنان از جهتی مربوط به حضور ابوذر در این منطقه است. اثر این حضور در تشابه صفات شیعیان این منطقه با ابوذر هویداست. شیعیان این منطقه همچون ابوذر دارای ویژگی‌هایی چون صراحت لهجه، صداقت و مدافع حق و مقابله با ثروت‌اندوزی بودند.

او جبل عامل را منطقه‌ای که جنبش‌های علمی ۲۰۰ ساله مسلمانان در آن شروع شده است، دانست و تصریح کرد: جبل عامل در اسلام منطقه‌ای مقدس قلمداد می‌شود. اهالی این منطقه از زمان ابوذر به تشیع اقبال یافته بودند. در قرن‌های ششم تا هشتم شیعیان این منطقه از نظر علمی قوت یافتند، اما از جانب اهل سنت این منطقه، به رافضی بودن متهم شدند و جدالی بین آنان رقم خورد. تعدادی زیادی از عالمان همچون شهید اول در این جدال شهید شدند. همچنین کتاب‌های شیعی بسیاری از عالمان این منطقه به جا مانده است. هنگامی که محیط جبل عامل برای شیعیان به واسطه مالکیان تنگ شد، برخی از آنان همچون شیخ بهایی به ایران مهاجرت کردند و تأثیرات آنها بر کشورهای منطقه نیز نمایان است.

این پژوهشگر، با اشاره به اینکه مارونی‌ها که تحت حمایت فرانسوی‌ها بودند و بیشترین مشکلات را برای شیعیان به وجود آوردند، یادآوری کرد: حکومت در لبنان به این صورت است که رئیس‌جمهور باید مسیحی مارونی باشد. آنان در اول کار جایگاهی سیاسی را برای مسلمانان در نظر نگرفته بودند و پس از تلاش‌های امام موسی‌صدر، تغییراتی در ساختار سیاسی این کشور ایجاد شد.

خانم دکتر وکیل ادامه داد: در قرن نوزده و بیستم میلادی، شیعیان لبنان توسط مسیحیان مارونی سرکوب شده و در محرومیت شدید به سر می‌بردند. کارهای سنگین یدی مثل کارگری بر دوش آنان بود و فرهنگ مغایر با شئون اسلامی در لبنان باعث نفرت پراکنی علیه مسلمانان و شیعیان جنوب آن شده بود. تحقیرها و تبعیض‌هایی علیه شیعیان اعمال می‌شد که در نتیجه باعث فقیرتر شدن شیعیان شد، اما از آنجایی که رهبر مقتدر نداشتند، سرکوب می‌شدند و اعتراضات آنها به رسمیت شناخته نمی‌شد.

او که معتقد است با ناامن کردن اروپای شرقی برای یهودیان و کوچاندن آنها به فلسطین توسط انگلستان و وعده تأسیس یک خانه ملی برای یهودیان در فلسطین خیانتی در حق شیعیان لبنان و فلسطین اتفاق افتاد، اضافه کرد: پس از این اتفاق بیشتر از ۱۰ درصد مردم فلسطین در بازه زمانی کوتاهی قتل عام شدند. یهودیان زیاده‌خواه در مرحله بعد تشکیل دولت مستقل اسرائیل را اعلام و با کمک متحدین مارونی خود به شیعیان لبنان حمله و بیروت را فتح کردند.

این پژوهشگر با بیان اینکه در این شرایط بود که امام موسی صدر خلاء رهبری شیعیان لبنان را پر کرد و به شیعیان گفت که در کنار خانه‌های تخریب شده خود بمانند و استقامت بورزند، ادامه داد: امام موسی صدر، اقدامات متعددی در لبنان انجام داد. در حیطه سیاسی، مجلس اعلای شیعیان لبنان را تأسیس کرد که اولین مرکز قانونی شیعیان است و با هدف تنظیم امورات طوایف شیعی از دولت مرکزی اختیاراتی می‌گیرد تا وضعیت اقتصادی شیعیان را بهبود دهد.

وکیل با بیان اینکه امام موسی صدر شاخه‌ای نظامی تحت عنوان نیروهای شبه نظامی را نیز با کمک دکتر چمران تأسیس کردند، تصریح کرد: جنبش امل و جنبش حزب‌الله در زیر مجموعه این شاخه ایجاد شدند. حزب‌الله لبنان در سال ۱۹۸۲ میلادی رسماً برای مقابله با اسرائیل و تحت حمایت ایران تأسیس شد. حزب‌الله در ابتدا عملیات استشهادی انجام می‌داد، اما به مرور توانمندی‌های خود را افزایش داده و جلوی اسرائیل ایستادگی کردند. در سال ۲۰۰۷ میلادی، حزب‌الله عملیات وعده صادق را انجام داد و در جنگ ۳۳ روزه موفق شد که اسرائیل را به عقب براند. هم‌اکنون حزب‌الله در میان مردم لبنان محبوبیت یافته است و مردم با خلع سلاح حزب‌الله مخالفت کردند.

او با اشاره به اینکه یکی از فعالیت‌های حزب‌الله، فعالیت رسانه‌ای است، افزود: شبکه المنار در همین راستا تأسیس شده است. در دوران رهبری سید حسن نصرالله، جنبش حزب‌الله به یک قدرت منطقه‌ای تبدیل شد. کل جمعیت شیعیان لبنان یک میلیون و ۲۰۰ هزار نفر است، با این وجود به قدرتی تبدیل شد که اسرائیل را وادار به عقب نشینی کرد.

این پژوهشگر یکی دیگر از فعالیت‌های حزب‌الله را حمایت از حماس و انتفاضه فلسطین دانست و گفت: حزب‌الله فعالیت اجتماعی نیز دارد. در همین راستا نهادهای مشابه جهاد سازندگی ایجاد کردند و جمع‌آوری زباله‌های شهری تامین آب شرب جنوب بیروت، فعالیت‌های کشاورزی، تأسیس بنیاد شهید برای خانواده‌های شهدا، فعالیت‌های آموزشی برای دانش‌آموزان کم‌بضاعت، ساخت خانه بهداشت و مراکز درمانی ایجاد کمیته امداد خیریه‌ای تأسیس شبکه رادیویی نور هفته نامه العهد پایگاه اینترنتی جنوب لبنان و پایگاه اینترنتی واحد ارتباطات رسانه‌ای حزب‌الله بخشی از فعالیت‌های حزب‌الله در لبنان است.

موافقان حزب‌الله در منطقه، ایران و سوریه هستند و مخالفان آن آمریکا و اسرائیل و در دوره‌ای از زمان کشورهای عرب حاشیه خلیج فارس بودند.

کارگاه علمی «بایسته‌های مقالات علمی با محوریت زن و خانواده»

ارائه دهنده : فاطمه مرضیه حسینی کاشانی

مخاطبان: طلاب مدرسه علمیه تخصصی آیت الله ایروانی ه

این کارگاه با حضور طلاب سطح 2 و 3 مدرسه آیت‌الله ایروانی برگزار شد. در این کارگاه دو ساعته، ابتدا نکات مقدماتی درباره اهمیت پژوهش و ویژگی‌های کلی پژوهشگران با تأکید بر مسائل زن و خانواده بیان شد. سپس نمونه‌هایی از تأثیر پژوهش در حل مسائل این حوزه، ذکر شد تا انگیزه مخاطبان تقویت شود. در ادامه راهکار تبدیل مشکل به مسأله و سپس تبیین مسأله شرح داده شد. در ادامه به اهمیت پیشینه‌کاوی در همه تحقیقات و مشخص کردن نوآوری محقق با بیان نمونه‌های عملی اشاره شد. بیان تفاوت اهمیت با ضرورت تحقیق و بیان تنوع روش‌های تحقیق، نکته‌های بعدی مطرح شده در کارگاه بود و در انتهای جلسه به پرسش‌های مخاطبان پاسخ داده شد.

کارگاه استخراج مقاله از پایان نامه سطح ۳ با رویکرد تربیتی

مخاطبان : فارغ التحصیلان گزینش شده، سطح ۳ موسسه معصومیه در رشته تفسیر، اخلاق و تربیت و علاقه‌مند به مباحث تربیتی

استاد برگزارکننده: خانم دکتر حسینی کاشانی

مدت کارگاه: یک ماه

در طی فرآیند شناسایی پایان نامه‌های تربیتی تدوین شده در رشته‌های مختلف تحصیلی، تعداد قابل توجهی پایان‌نامه به دست آمد. در گام نخست، چکیده این پایان‌نامه‌ها آماده‌سازی و با عنوان «کتاب چکیده پایان‌نامه‌های تربیتی» منتشر شد. گام بعدی، فرآوری این آثار و سوق دادن نگارندگان آنها به تألیف مقاله بود. برای رسیدن به این هدف برگزاری کارگاه آموزشی جهت آموزش تبدیل پایان نامه به مقاله ضروری می‌نمود.

این کارگاه در بازه زمانی یک ماهه برگزار شد و ۶ مقاله ماحصل برگزاری کارگاه بوده است که عناوین و وضعیت نشر آنها بدین قرار است:

ردیف	اطلاعات محقق	عنوان مقاله	وضعیت مقاله
1	نفیسه ثقفی	مستندات قرآنی آموزه‌های تربیت اجتماعی فرزندان در نامه 31 نهج البلاغه	پذیرش شده در فصلنامه معرفت موسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی
2	فاطمه ملکوتی- نژاد	بایسته‌های تربیت دینی در مواجهه با مصیبت‌زدگان	_____
3	فاطمه حمزه‌ای	بایسته‌های تربیت اخلاقی در تعامل با محیط زیست از منظر قرآن و روایات	پذیرش در همایش ملی مرجعیت علمی قرآن کریم با رتبه (isc)
4	مدینه فلاحی‌نژاد	جلوه‌های تربیت اجتماعی مدارا با مردم در قرآن و روایات	_____
5	مریم حسینی	تربیت عاطفی فرزندان از دیدگاه آیات و روایات	پذیرش در همایش ملی مرجعیت علمی قرآن کریم با رتبه (isc)

نشستی علمی از مقالات تدوین شده برگزار شد که گزارش آن در ادامه خواهد آمد.

نشست علمی پژوهش‌های تربیتی

ارائه دهندگان: سرکار خانم‌ها: نفیسه ثقی، فاطمه ملکوتی‌نژاد، فاطمه حمزه‌ای، مدینه فلاحی‌نژاد، مریم حسینی

دبیر علمی: خانم دکتر سیده فاطمه مرضیه حسینی کاشانی

پژوهشکده تربیت مؤسسه آموزش عالی- حوزوی معصومیه خواهران، در راستای فعالیت‌های هفته پژوهش، سلسله نشست‌هایی را به منظور ارائه مقالات تربیتی طلاب سطح 3 در تاریخ‌های 21 و 28 آذر ماه در بلوک 4 سالن علامه طباطبائی برگزار نمود.

در این نشست‌ها که دبیر علمی آن، محقق رسمی پژوهشکده سرکار خانم دکتر سیده فاطمه مرضیه حسینی کاشانی بود، 5 مقاله از مقالات تربیتی مستخرج از پایان‌نامه‌های تربیتی که با حمایت پژوهشکده تربیت و راهبری علمی سرکار خانم حسینی کاشانی نگارش، تدوین و ارائه گردید.

اسامی ارائه دهندگان و عناوین مقالات به شرح ذیل است:

1 سرکار خانم نفیسه ثقی؛ «مستندات قرآنی آموزه‌های تربیت اجتماعی فرزندان در نامه 31 نهج البلاغه».

2 سرکار خانم فاطمه ملکوتی‌نژاد؛ «بایسته‌های تربیت دینی در مواجهه با مصیبت زدگان»

3 سرکار خانم فاطمه حمزه‌ای؛ «بایسته‌های تربیت اخلاقی در تعامل با محیط زیست از منظر قرآن و روایات»

4 سرکار خانم مدینه فلاحی‌نژاد؛ «جلوه‌های تربیت اجتماعی مدارا با مردم در قرآن و روایات»

5 سرکار خانم مریم حسینی؛ «تربیت عاطفی فرزندان از دیدگاه آیات و روایات»

گزارش طرح‌های پژوهشی غیرموظفی مرکز پژوهش‌های اسلامی معصومیه
دسته‌ای از طرح‌های پژوهشی تدوین شده در مرکز پژوهش‌های اسلامی، غیر موظفی و مربوط به درخواست بخش‌های داخلی معصومیه و یا مرکز بیرونی است. که در ادامه گزارشی مختصر از آنها تقدیم می‌شود:

عنوان طرح: «شاخصه‌های حوزه علمیه تراز خواهران طلبه از منظر تربیت اسلامی»
محقق: معصومه سادات سالک

استاد ناظر: جناب آقای دکتر درودی

گروه: مطالعات کاربردی معارف اسلامی

تبیین طرح:

حوزه‌های علمیه، وظیفه فهم، ترویج و پیاده‌سازی علوم و معارف اسلامی را در ابعاد مختلف فردی و اجتماعی بر عهده دارند. این مسئولیت در عصر غیبت و در شرایط کنونی، با هجمه سنگین تمدن غربی با محوریت لذائذ مادی و دنیوی و به خدمت گرفتن همه ابزار و امکانات روزآمدش از حساسیت بیشتری برخوردار است و لزوم بازنگری و به روزرسانی برنامه‌های مربوط به عرصه‌های مختلف تعلیم و به خصوص تربیت در حوزه علمیه را ضرورت می‌بخشد. این به روز رسانی از بازخوانی ماهیت و رسالت حوزه علمیه، تا بازتعریف هویت طلبگی در عصر کنونی، ماهیت علم دینی و چگونگی تحول آن با تأکید بر معنویت، عدالت، عقلانیت و اشراق آن در سبک زندگی امتداد می‌یابد. با توجه به اینکه حوزه‌های علمیه صرفاً مکتب‌هایی برای آموزش و پژوهش نیستند و چه بسا این گونه فعالیت‌ها را بتوان به صورت ارزان‌تر در مکان‌هایی دیگر انجام داد. از این رو تنها دلیلی که وجود این مراکز را توجیه می‌کند، همان زمینه‌سازی رشد راهبران تربیتی و صالحان مصلحی است که از تهذیب نفس و سلوک فردی آغاز نموده و در بستر سلوک جمعی و توجه به رسالت‌های اجتماعی و انتظارات جامعه در مسیر جامعه‌سازی و تمدن‌سازی گام برمی‌دارند. لازمه تحقق این اهداف، تربیت متکامل و متوازن و فراگیری آن در همه ساحات و ابعاد وجودی طلبه اعم از معنوی، اعتقادی، عبادی، علمی، عقلانی، سیاسی، انقلابی، اجتماعی، خانوادگی، حرفه‌ای، معرفتی و بصیرتی است. تحقق این امر در سایه تمهید و فراهم سازی محیط و فضای تربیتی بر محوریت اخلاق و معنویت در همه شئون است که در آن طلاب با خودسازی، تربیت و رشد فردی ناظر به مسئولیتهای اجتماعی، رشد و تقویت مهارت‌های ارتباطات موثر و توان شبکه‌سازی به ارائه خدمت به جامعه می‌پردازند. لذا در این طرح تلاش شده است ابعاد و جوانب مختلف حوزه علمیه بانوان تربیت محور واکاوی شده و ملاحظات، مسیر و فرایند رسیدن به آن ترسیم شود.

گزارش فعالیت‌های دانش‌افزایی محققان مرکز پژوهش‌های اسلامی

در راستای تغییر رویکرد موضوعی مرکز پژوهش‌های اسلامی و تأسیس پژوهشکده تربیت، تقویت دانش تربیتی محققان رسمی امری ضروری به نظر می‌رسید. به همین جهت فعالیت‌هایی داخل و خارج موسسه معصومیه برنامه‌ریزی و اجرا شده که برخی از آنها به صورت عمومی و برخی از آنها در خصوص تغییر رویکرد موضوعی مرکز پژوهش‌های اسلامی به موضوع تربیت بوده است که گزارش آنها بدین صورت است:

ردیف	عنوان فعالیت	مجری	توضیحات
1	مطالعه و خلاصه برداری تحلیلی «نگاهی دوباره به تربیت اسلامی» آقای خسرو باقری	معصومه سادات سالک	استاد ناظر: آقای دکتر درودی
2	خلاصه تحلیلی کتاب «فقه تربیتی» تألیف علیرضا اعرافی	معصومه سادات سالک	استاد ناظر: آقای دکتر درودی
3	دوره آموزشی فشرده جریان‌شناسی تربیتی دوران معاصر (سه جلسه دو ساعته)	آقای دکتر درودی	حاضرین: حسینی کاشانی- قوجائی
4	دوره هوش مصنوعی آشنایی با سایت‌های کاربردی و ابزار	فاطمه مرضیه حسینی کاشانی	آنلاین دانشگاه شهید بهشتی
5	کارگاه تدوین استراتژی با تمرکز بر نهادها و موسسات فرهنگی تربیتی	فاطمه مرضیه حسینی کاشانی	حضور مجازی. تهران. استاد امینی
6	شرکت در نشست‌های دوره آموزشی زیست مؤمنانه	سعیده سادات نبوی	به همت انجمن کلام حوزه و با همکاری دفتر تبلیغات اسلامی
7	شرکت در دوره آموزشی مبانی کلامی اخلاق و معنویت با تدریس	سعیده سادات نبوی	آقای هادی صادقی
8	دوره هوش مصنوعی آشنایی با سایت‌های کاربردی و ابزار	معصومه سادات سالک	دکتر همتی. آنلاین

گزارش تعاملات درون سازمانی مرکز پژوهش با سایر معاونت‌های

مؤسسه آموزش عالی- حوزوی معصومیه

از آنجا که مکان استقرار مرکز پژوهش‌های اسلامی معصومیه در مؤسسه آموزش عالی حوزوی معصومیه، می‌باشد و بخش قابل توجهی از مجموع فعالیت‌های این مرکز در مؤسسه رقم می‌خورد، تعاملات مختلفی بین مرکز و معاونت‌های مؤسسه برقرار شده است که در ادامه به اهم آنها اشاره می‌شود:

تعامل با معاونت آموزش		
محقق: فاطمه مرضیه حسینی کاشانی		
ردیف	عنوان فعالیت	توضیحات
1	تدریس سطح ۳	رشته تفسیر، تربیت اسلامی، اخلاق و مشاوره
محقق: مریم قوجائی خامنه		
1	تدریس سطح ۳	رشته تفسیر، مطالعات زنان
محقق: سعیده سادات نبوی		
1	تدریس سطح ۳	رشته تربیت اسلامی

معاونت پژوهش		
محقق: فاطمه مرضیه حسینی کاشانی		
ردیف	عنوان فعالیت	توضیحات
1	مشاوره های پژوهشی به طلاب سطح ۲ و ۳	
2	دبیر علمی سمینار علمی پایان نامه سطح ۴	سمینار علمی خانم علوی (طلبه سطح 4)
3	عضویت در شورای پژوهش	
4	شرکت در جلسات هم اندیشی در حوزه پژوهش طلاب	
5	دبیر علمی نشست علمی زنان تاثیر گذار در جبهه مقاومت اسلامی و پاسخ به شبهات	مرکز مدیریت خواهران
محقق: معصومه سادات سالک اصفهانی		
1	جلسات مربوط به نظام نامه پژوهش	
محقق: سعیده سادات نبوی		
1	نقد کتاب پلورالیسم دینی در آیین تفسیر المیزان و تسنیم	تألیف؛ سیده زینب حسینی لرگانی برگزار شده با همکاری مرکز نشر هاجر

معاونت فرهنگی		
محقق: فاطمه مرضیه حسینی کاشانی		
ردیف	عنوان فعالیت	توضیحات
1	عضویت در شورای قرارگاه فرهنگی	
2	همراهی در برگزاری مراسمات مناسبتی	
3	همکاری در سه شنبه‌های مهدوی	
محقق: معصومه سادات سالک اصفهانی		
1	جلسات مربوط به طرح استمرار نیلوفرانه	3 جلسه
2	جلسات مربوط به طرح تعالی	2 جلسه

حوزه ریاست		
محقق: فاطمه مرضیه حسینی کاشانی		
ردیف	عنوان فعالیت	توضیحات
1	عضویت در شورای مدیران	
محقق: معصومه سادات سالک اصفهانی		
1	جلسات مربوط به مدرسه تراز جلسات مربوط به مدرسه نمونه پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله	4 جلسه

گزارش تعاملات علمی - اجرایی برون سازمانی مرکز پژوهش‌های اسلامی معصومیه
 مرکز پژوهش‌های اسلامی با سایر مراکز علمی (حوزوی - دانشگاهی) تعاملات علمی- اجرایی را
 برنامه‌ریزی و عملیاتی نموده است. که برخی از این فعالیت‌ها را چنین می‌توان گزارش نمود:

محقق: فاطمه مرضیه حسینی کاشانی			
ردیف	عنوان فعالیت	مرکز مربوطه	توضیحات
1	برگزاری جشنواره تربیتی	مرکز مدیریت خواهران	
2	عضو گروه علمی تفسیر قرآن	مرکز مدیریت خواهران	
3	طراحی آزمون های جامع تفسیر سطح ۴	مرکز مدیریت خواهران	
4	ارزیابی مصاحبه های ورودی طلاب سطح ۴	مرکز مدیریت خواهران	
5	عضو گروه علمی تنظیم دوره پودمانی تربیت استاد سطح ۳ تفسیر	مرکز مدیریت خواهران	
6	مشاوره، راهنمایی و داوری پایان نامه های سطح ۳ رشته تفسیر	مرکز مدیریت خواهران	
7	تدریس سطح ۲ و ۳ رشته تفسیر	جامعه الزهراء	
8	عضو شورای پژوهشی گروه قرآن و حدیث پژوهشگاه حضرت معصومه	جامعه الزهراء	
9	ارزیابی مقالات مجله اندیشه های قرآنی معاصر	جامعه الزهراء	
10	مشاوره راهنمایی و داوری پایان نامه های سطح ۲ و ۳	جامعه الزهراء	
11	عضو اساتید ارائه دهنده دروس پژوهش محور	جامعه الزهراء	
12	سخنران اجلاسیه سالانه مبلغین به دعوت جامعه مدرسین حوزه علمیه قم	معاونت تبلیغی فرهنگی دفتر تبلیغات	
13	عضو گروه تبلیغ تخصصی جهاد تبیین	معاونت تبلیغی فرهنگی دفتر تبلیغات	
14	ارائه مقاله پژوهشی برای فصلنامه پژوهشنامه تبلیغ اسلامی	معاونت تبلیغی فرهنگی دفتر تبلیغات	
15	شرکت در دوره یکساله تجربه نگاری پژوهشی با مدیریت دکتر مومن	پژوهشگاه باقر العلوم	
16	برگزاری سلسله نشست های بین المللی	اداره بین الملل پژوهشگاه	
17	ارائه علمی در نشست هنر مواجهه با تعارضات از سلسله نشست های طرح قرآنی رسالات الله	اداره فرهنگ و ارتباطات	
18	دبیر علمی بیست و یکمین پیش نشست همایش بین المللی خانواده مقاوم	پژوهشکده زن و خانواده آذرماه 1402	
معصومه سادات سالک اصفهانی			

1	بررسی بخش‌های ناظر به آموزش و پژوهش «در پیش نویس سند ملی هوش مصنوعی»	شورای عالی انقلاب فرهنگی
2	بررسی پیش‌نویس «جدول ویژه آیین نامه ارتقای اعضا هیات علمی علوم انسانی، اجتماعی و هنر»	شورای عالی انقلاب فرهنگی
3	بررسی «نظامنامه نهاد علم تمدن ساز»	شورای عالی انقلاب فرهنگی
4	آمایش حوزه‌های علمیه خواهران	مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران(مرکز برنامه ریزی و نظارت)
5	نشست حلقه حکمرانی بانوان	پژوهشگاه فرهنگ و علوم
6	نشست تأملی بر فهم زمان در حکمرانی فرهنگی و بررسی پیامدهای لایحه تعطیلات آخر هفته(تعطیلی شنبه یا پنجشنبه)	پژوهشگاه باقر العلوم علیه السلام
7	نشست بین المللی «مناسبات عقل و وحی از سلسله نشست‌های طرح قرآنی رسالات‌الله»	اداره فرهنگ و ارتباطات
8	همکاری در پروژه آسیب شناسی انصراف از تحصیل طلاب	معاونت آموزش مرکز مدیریت خواهران
محقق: سعیده سادات نبوی		
1	طرح سؤالات تستی منطق برای آزمون جذب اساتید	مرکز مدیریت حوزه- های علمیه خواهران
	جهت جذب متقاضیان تدریس منطق، فلسفه و اصول فقه	

گزارش راهنمایی، مشاوره و داوری پایان نامه

محقق: فاطمه مرضیه حسینی کاشانی						
ردیف	نام طلبه	اطلاعات تحصیلی	عنوان پایان نامه	تاریخ دفاع	سمت محقق	مرکز مربوطه
1	مرضیه سادات تقریری	رشته تفسیر و علوم قرآن (سطح 3)	گرایش به مال حرام و راه های مقابله با آن از منظر قرآن و روایات	مهر 1403	راهنمایی	مرکز مدیریت حوزه علمیه خواران
2	خدیجه احمدی	تفسیر و علوم قرآن، (سطح 3)	بررسی و مطالعه گرایش های فکری اجتماعی محدثان در پیدایش شان نزول های ساختگی	1403	راهنمایی	مرکز مدیریت حوزه علمیه خواران
3	معصومه مستقیم کارگوهردانی	رشته تفسیر و علوم قرآن، (سطح 3)	شاخصه های فرهنگی خانواده مطلوب از دیدگاه آیات و روایات	مهر 1403	داوری	مرکز مدیریت حوزه علمیه خواران
4	رحیمه هاشمی درگاهلو	رشته تفسیر و علوم قرآن، (سطح 3)	ارزیابی دیدگاه مفسران معاصر در باب غرض محوری سوره حجر و بازتاب آن در تفسیر سوره،	1403	داوری	مرکز مدیریت حوزه علمیه خواران
5	سحر فهیمی	تفسیر و علوم قرآن (سطح 3)	آیین پرستاری در آیات و روایات	1402	داوری	مرکز مدیریت حوزه علمیه خواران
6	سبیمه هاشمی	تفسیر و علوم قرآن، (سطح 3)	تأثیر امتحان و ابتلا الهی در سرنوشت انسان از منظر آیات و روایات	مهر 1403	داوری	جامعه الزهرا
7	محبوبه حقیقت بیان،	تفسیر و علوم قرآن، (سطح 3)	ضرورت و آثار عفت جنسی از منظر قرآن،	مرداد 1403	داوری	جامعه الزهرا

8	شهره پاکروان	تفسیر و علوم قرآن (سطح 3)	کاربردهای حق در قرآن از دیدگاه المیزان	مرداد 1403	داوری	جامعه الزهرا
---	--------------	------------------------------	---	------------	-------	--------------

راهنمایی، مشاوره و داوری پایان نامه از مهمترین فعالیت های پژوهشی محققان رسمی مرکز در تعامل با مرکز علمی مختلف است که گزارش آنها را در جدول ذیل منعکس شده است:

گزارش طرح های علمی- پژوهشی مرکز پژوهش های اسلامی معصومیه

عنوان طرح: ظرفیت سنجی پژوهش های تربیتی در قالب پایان نامه های دانش پژوهان سطح 3 و 4

مؤسسه معصومیه و ارائه در هفته پژوهش

پیشنهاد دهنده و مجری: فاطمه مرضیه حسینی کاشانی

ناظر: آقای دکتر درودی

مقدمه

پژوهشکده تربیت، مرکزی نوبنیاد و حاصل رویکرد تحولی مؤسسه معصومیه، در عرصه پژوهش است که بنا دارد در سطوح مختلف، ناظر به مسائل تربیتی، پژوهش های معتبر و کارآمدی را به جامعه علمی عرضه کند. در این راستا، از گام های اولیه این پژوهشکده، برای شروع فعالیت های پژوهشی در عرصه تربیت، بهره برداری از ظرفیت پایان نامه های دفاع شده یا آماده دفاع خواهران طلبه مؤسسه معصومیه است که با رویکرد تربیتی نگاشته شده اند. زیرا پیش فرض آن است که؛

اولاً: به دلایل مختلف، دغدغه بسیاری از بانوان طلبه در مراکز مختلف به طور عام و در موسسه معصومیه خواهران، به طور خاص، مباحث تربیتی است.

ثانیاً: بخش قابل اعتنایی از پایان نامه های دفاع شده یا آماده دفاع دانش پژوهان سطح 3 و 4 مؤسسه، با رویکرد تربیتی نگاشته شده است.

ثالثاً: فضای مناسبی برای ارتقای پژوهش های این خواهران طلبه و عرضه آن به جامعه در قالب های مختلف، برای حل مسائل مرتبط بسیار کم است.

از این رو، پژوهشکده تربیت می تواند در یک تعامل دو سویه، هم از ظرفیت پژوهش های انجام گرفته طلاب مؤسسه معصومیه بهره ببرد و هم عرصه را برای ارتقای علمی و پژوهشی آنان فراهم کند.

هفته پژوهش، به دلیل تمرکز مراکز علمی مختلف بر رویدادها و فعالیت های مختلف پژوهشی، زمان مناسبی برای شروع این فعالیت است.

اهداف:

- شناسایی و فعال کردن ظرفیت طلاب معصومیه جهت مشارکت در پروژه های تربیتی پژوهشکده تربیت؛
- فراوری پایان نامه های تربیتی طلاب و راهبری آنان جهت عرضه پژوهش های خود در قالب های مختلف؛
- نمایش توانمندی پژوهشی طلاب مؤسسه معصومیه در موضوع تربیت اسلامی به جامعه علمی کشور، در قالب های مختلف؛
- تقویت روحیه اعتماد به نفس طلاب برای شرکت در محافل پژوهشی؛
- انگیزه سازی برای شرکت طلاب در فعالیت های پژوهشی و به عهده گرفتن مسئولیت های مختلف مرتبط.

روند اجرا:

مرحله اول: جداسازی پایان نامه های مرتبط با تربیت اسلامی؛

مرحله دوم: استخراج چکیده، فهرست و جمع بندی انتهای پایان نامه ها جهت ارزیابی مقدماتی؛
مرحله سوم: تماس با دانش پژوهانی که پایان نامه های آنان در ارزیابی مقدماتی، امتیاز لازم را آورده‌اند و اطلاع از وضعیت آنان؛

مرحله چهارم: ارزیابی اولیه محتوایی پایان نامه هایی که نویسندگان آن ها دعوت پژوهشگر را برای همکاری پذیرفته اند. (این ارزیابی از حیث رعایت نکات مندرج در فرم ارزیابی اجمالی است که مهم‌ترین نکات شامل وضوح مسئله، پایبندی به روش انتخابی، سیر منطقی و انسجام مطالب است)

مرحله پنجم: ارزیابی تفصیلی پایان های دارای حد نصاب ارزیابی اجمالی؛

مرحله ششم: تعیین وضعیت پایان نامه های منتخب در قالبهای زیر:

- قرار گرفتن در روند مقاله پژوهشی/ ترویجی/ تخصصی
- کرسی ترویجی
- نشست علمی با ناقد
- سمینار
- پوستر
- ثبت در کتاب چکیده

نکات ارزیابی و قالب‌های رویداد پژوهشی:

پس از بررسی متن پایان‌نامه‌های منتخب و سنجش وزن علمی اثر و امتیاز دهی، آن ها در سه سطح قرار می‌گیرند: امتیاز زیر 50، امتیاز بالای 50 تا 70، امتیاز 70 تا 80، 80 تا 100. پایان نامه ها با امتیاز زیر 50 حذف و برای بقیه به تناسب امتیاز، قالبهای زیر تعریف می‌شود:

الف. پایان‌نامه‌های قرار گرفته در بازه 50 تا 70): انتشار چکیده و عرضه در نمایشگاه؛

ب. پایان‌نامه‌های قرار گرفته در بازه 70 تا 80: انتشار چکیده و ارائه پوستر و عرضه در نمایشگاه؛

ج. پایان‌نامه‌های با امتیاز بالای 80: علاوه بر انتشار چکیده و ارائه پوستر و عرضه در نمایشگاه، قابل ارائه در یکی از قالب‌های زیر:

- برگزاری نشست در حد ارائه پایان نامه
- برگزاری کرسی علمی ترویجی یا سمینار با حضور ناقد
- تنظیم مقاله از پایان نامه با راهنمایی پژوهشگر

بودجه‌بندی زمانی:

بودجه بندی زمانی: پیش بینی می شود 20 پایان‌نامه به مرحله سوم و چکیده نویسی برسد و 10 پایان نامه به مرحله ارزیابی اجمالی و 5 پایان نامه به بررسی تفصیلی. اگر به طور میانگین بررسی یک پایان‌نامه تا مرحله سوم، 2 ساعت زمان نیاز داشته باشد و بررسی هر پایان نامه در مرحله ارزیابی اجمالی 5 ساعت و بررسی هر پایان‌نامه در مرحله ارزیابی تفصیلی 10 ساعت؛ بررسی پایان نامه ها تا مرحله نهایی 140 ساعت زمان نیاز دارد.

بودجه‌بندی مالی:

ارزیابی پایان‌نامه‌ها در مراحل مختلف: میانگین ارزیابی هر پایان‌نامه 200 هزار تومان
نقد پایان‌نامه‌ها در کرسی‌های علمی و سمینارها: میانگین هر جلسه 400 هزار تومان (برای 5 پایان‌نامه،
2 میلیون تومان)

هدایای نقدی به برگزیدگان اول تا سوم طلاب از حیث بهترین ارائه‌ها از جنبه‌های مختلف 3 جایزه
500 هزار تومانی

تبصره 1: اگر فعالیت‌های محققان مرکز در رابطه با این طرح موظفی آنان لحاظ شود، هزینه مورد
اول، حذف می‌شود. همچنین اگر ظرفیت‌های جذب پژوهشگر پژوهشکده برای تشویق طلاب ارائه
دهنده استفاده شود، هزینه مورد سوم نیز حذف می‌شود.

تبصره 2: ارتباط با طلبه و جویا شدن وضعیت علاقه‌مندی او برای ادامه فعالیت‌های پژوهشی تربیتی
و نوع آن از لوازم این طرح است. پیشنهاد می‌شود در ارتباط با طلاب این بخش، بر جذب در پژوهشکده
تربیت به صورت پروژه‌ای یا شکل دیگر تأکید شود. و مشوق‌هایی از این قبیل که قرار است به جای
مصاحبه و بررسی رزومه برای انتخاب پژوهشگر، کسانی را که در هفته پژوهش بهترین ارائه را از
اثر خودشان داشته باشند، در اولویت پذیرش قرار دهند؛ در نظر گرفته شود. (البته این وعده اگر
پشتوانه قوی دارد مطرح شود و الا هزینه آن بیشتر از دستاورد آن است).

راهبردهای بهینه‌سازی فعالیت:

برای اجرای بهتر برنامه، توجه به امور زیر پیشنهاد می‌شود:

اول: تبلیغات مناسب در داخل و خارج موسسه معصومیه برای شرکت در جلسات

دوم: جذب اساتید ناقد مطرح و نامدار در عرصه تربیت

سوم: پوشش رسانه‌ای مناسب برنامه‌ها

چهارم: جلب همکاری آموزش برای دعوت از دانش پژوهان برای شرکت در برنامه‌ها

پنجم: جلب همکاری معاونت پژوهش برای بهره‌برداری پژوهشی از حاشیه برنامه‌ها؛ موارد زیر به
عنوان نمونه مطرح می‌شود:

- برای طلاب معصومیه انگیزه‌سازی شود تا به ارائه گزارش علمی از جلسات بپردازند. مثلاً
وعده داده شود که بهترین گزارشات به همراه نقد جلسات علمی؛ چه نشست و چه کرسی،
امتیازات یا جواز مادی برای آن‌ها خواهد داشت.
- از طلابی که مقالات چاپ شده دارند دعوت شود و در خلال برنامه‌های مربوط به پایان‌نامه،
مقالات آنان نیز، به عنوان خروجی‌های پژوهشی طلاب معصومیه عرضه شود.
- از محققان مرکز و طلاب ارائه‌دهنده پایان‌نامه‌ها و مقالات درخواست شود، نشست‌های
صمیمی با طلاب برگزار نمایند و تجارب پژوهشی خود را منتقل کنند.
- از چند سردبیر مجلات علمی معتبر، در حوزه تربیت یا سایر حوزه‌ها، برای تشویق طلاب به
مقاله‌نویسی دعوت شود.
- به تجربه‌نگاری رویداد پژوهشی توسط طلاب و بررسی دست‌آوردها و آسیب‌ها عنایت شود.

منابع انسانی مورد نیاز:

- همراهی کامل کارشناسان پژوهشکده؛
- استفاده از بخشی از ساعات موظفی محققان در ماه های آبان و آذر؛
- استفاده از اساتید متخصص داخل و خارج از مجموعه معصومیه؛
- استفاده از دانش پژوهان موسسه معصومیه به ویژه طلاب برتر رشته تربیت اسلامی.

طرح: تدوین سیر مطالعات کتب تربیتی با رویکرد اسلامی

مجری: فاطمه مرضیه حسینی کاشانی

ناظر: آقای دکتر درودی

پژوهشکده تربیت، مرکزی نوین و حاصل رویکرد تحولی موسسه معصومیه، در عرصه پژوهش است و بنا دارد در سطوح مختلف، ناظر به مسائل تربیتی، پژوهش‌های معتبر و کارآمدی را به جامعه علمی عرضه کند. در این راستا، از گام‌های اولیه این پژوهشکده، برای شروع فعالیت‌های پژوهشی در عرصه تربیت، برپایی حلقه‌های مطالعاتی جهت تقویت بنیه تربیتی محققانی است که تخصص ایشان رشته تربیت نیست اما علاقه‌مند هستند که در این زمینه به تحقیق و پژوهش بپردازند. از این رو تنظیم یک سیر مطالعاتی کتب تربیتی امری ضروری به نظر می‌رسد. با مشورت با آقای دکتر درودی این کتب شناسایی شد. آقا دکتر درودی این کتب شناسایی شد.

هم‌چنین از آن‌جا که مقرر شد گروه روش‌شناسی تربیت، یکی از گروه‌های پژوهشکده باشد تا با راهبری خانم دکتر حسینی کاشانی به فعالیت‌های پژوهشی بپردازد، کتب و مقالات معتبر و دربردارنده مطالب اساسی در زمینه روش‌شناسی در تربیت اسلامی نیز با همکاری آقای دکتر درودی شناسایی شدند.

کتاب

- روش‌های استنباط آداب تعلیم و تربیت، علیرضا اعرافی؛
- روش‌شناسی استنباط آموزه‌های تربیتی در آینه سیره و کلام امام علی، علیرضا اعرافی؛
- ماهیت و قلمرو تعلیم و تربیت اسلام، خسرو باقری؛
- تبیین رویکرد استنتاج در فلسفه تعلیم و تربیت، سید مهدی سجادی؛
- روش تحقیق علوم اجتماعی از اثبات‌گرایی تا هنجارگرایی، محمد امزبان؛
- ضرورت تأسیس فلسفه علم مینوی برای پژوهش‌های علوم تربیتی و روان‌شناسی در ایران، حسین لطف‌آبادی؛
- روش‌شناسی تحقیق در تعلیم و تربیت، رویکردی اسلامی، مترجم: بهروز رفیعی؛
- درآمدی به مبانی اسلامی روش تحقیق، جمیل علم الهدی؛
- رویکردها و روش‌های پژوهش در فلسفه تعلیم و تربیت، خسرو باقری؛
- روش‌شناسی علوم انسانی نزد اندیشمندان مسلمان، محمدتقی ایمان - احمد کلاته ساداتی؛
- درآمدی بر نظریه اسلامی: مراحل تحول دینداری و مبانی آن، محمود نوذری؛
- طرحی پیشنهادی برای برنامه پژوهش در زمینه اسلامی سازی تربیت، ابوصالح محب الدین احمد؛
- ویژگی‌های ساخت نظریه تربیتی اسلامی، مقداد یالجن؛
- معیارهای تحقیق علمی در تربیت اسلامی، فتحیه محمد بشیر الفزانی ماهیت تربیت اسلامی، فتحیه محمد بشیر الفزانی؛
- روش‌شناسی ساخت نظریه تربیتی اسلامی، محمد شحات الخطیب؛
- نقد بینش تربیتی معاصر، اهداف و قلمروها علی خلیل مصطفی ابوالعینین؛
- بنیادهای پردازش نظریه تربیتی اسلامی و معاصر، مهنی محمد ابراهیم غنائیم؛
- به سوی پایه‌گذاری اسلامی تحقیق تربیتی، عبدالرحمان نقیب و منی علی سالوس؛

- به سوی پایه گذاری اسلامی مفهوم تربیت و اهداف آن، بدریه صالح عبدالله المیمان؛
- پیش فرض‌های بازسازی علوم انسانی در پرتو دیدگاه‌های اسلام (منتشر نشده)، مصطفی ملکیان؛
- بررسی ارتباط معرفت‌شناختی دانش آموزش و پرورش با تعالیم وحیانی اسلام، علیرضا صادق زاده قمصری؛

مقالات

<https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/269468/>

- خرد مینوی در روش‌شناسی علمی پژوهش‌های روان‌شناسی و علوم تربیتی در ایران؛ حسین لطف آبادی، روش‌شناسی علوم انسانی، زمستان 1385

<https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/132251/>

- گامی فراسوی گسترش تحقیقات تربیتی بر اساس آموزه‌های وحیانی اسلام؛ علی رضا صادق زاده قمصری، مسائل کاربردی تعلیم و تربیت اسلامی بهار 1379

file:///C:/Users/f.hoseinikashani/Downloads/Eitaa%20Desktop/noormags

- چالش‌های بنیادین رویکردهای تحقیق و پژوهش در تعلیم و تربیت اسلامی، سید مهدی سجادی، نشریه روش‌شناسی علوم انسانی، پاییز 1380

file:///C:/Users/f.hoseinikashani/Downloads/Eitaa%20Desktop/noormags

- نقد روش‌شناسی تحقیقات تربیتی در ایران، بختیار شعبانی ورکی، نشریه تعلیم و تربیت، بهار 1385

file:///C:/Users/f.hoseinikashani/Downloads/Eitaa%20Desktop/noormags

- کتاب‌شناسی روش تحقیق و روش‌شناسی علوم انسانی، داود اصغرپور، نشریه روش‌شناسی علوم انسانی، پاییز 1385

<https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/314724/>

- رویکرد اسلامی به روش‌شناسی پژوهش تربیتی تبیین امکان و ضرورت، علیرضا صادق زاده قمصری، نوآوری‌های آموزشی، پاییز 1386،

<https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/314721/>

- پژوهش تربیتی چیست و روش‌شناسی، خسرو باقری و زهره خسروی، نوآوری‌های آموزشی پاییز 1386.

<https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/1744344/>

- تحلیل و نقد الگوی تبیین معرفت تربیتی با تعالیم دینی، علیرضا صادق زاده قمصری، علوم انسانی اسلامی صدرا، پاییز 1394.

<https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/1004991/>

- اقتراح مفهوم شناسی و روش شناسی تفسیر تربیتی قرآن، علیرضا اعرافی، علی همت بناری، محمد علی رضایی اصفهانی.

<https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/916308/>

- تبیین رویکردهای غالب روش شناختی پژوهش فلسفه تعلیم و تربیت در ایران و توصیف روش شناختی رساله های دکتری، معصومه کیانی، علیرضا صادقی قمصری؛ پژوهشنامه مبانی تعلیم و تربیت پاییز و زمستان 1390

<https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/958212/>

- چیستی شناسی روش پژوهش در فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی، مهدی رضایی، پژوهش در مسائل تعلیم و تربیت اسلامی تابستان 1391.

<https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/944104/>

- امکان اسلامی سازی و بومی سازی برنامه درسی رشته علوم تربیتی، محمود نوذری راهبرد فرهنگ پاییز 1391.

<https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/1066160/>

- بررسی و نقد رویکردهای اثباتی به فلسفه ی تعلیم و تربیت اسلامی در جمهوری اسلامی ایران، محمد آصف محسنی؛ اسلام و پژوهش های تربیتی پاییز و زمستان 1392.

file:///C:/Users/f.hoseinikashani/Downloads/Eitaa%20Desktop/noormags

- ظرفیت ها و مشکلات روش استنتاجی در فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی، سید احمد رهنمایی، سعید بهشتی، مجتبی مصباح، محمد آصف محسنی (حکمت)

<https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/1008915/>

- پاسخی به نقد کتاب درآمدی بر فلسفه تعلیم و تربیت در جمهوری اسلامی ایران، نرگس سجادیه، تربیت اسلامی بهار و تابستان 1392

file:///C:/Users/f.hoseinikashani/Downloads/Eitaa%20Desktop/noormags

- روش شناسی دانش تربیت اسلامی بر اساس رویکرد استنباطی تأسیسی دکتر خسرو باقری، علی لطیفی، حمید پارسانیا، محمد داودی، نشریه روش شناسی علوم انسانی، زمستان 1392

<https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/1048507/>

- بررسی روش شناسی دانش تربیت اسلامی بر اساس رویکرد اسلامی سازی معرفت، علی لطیفی، حمید پارسانیا، محمد داودی، تربیت اسلامی بهار و تابستان 1393

<https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/1231283/>

- نظریه فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی بر مبنای حکمت متعالیه نظریه حکمت متعالیه تعلیم و تربیت مفهوم شناسی و روش شناسی، سعید بهشتی، قیسات بهار 1396.

<https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/1306673/>

- چیستی تفسیر تربیتی مبتنی بر روش شناسی پژوهش در تفاسیر و علوم تربیتی، بهزاد ایزدی و محمد علی تجربی، پژوهشهای قرآنی پاییز 1395
<https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/1387381>
- مرزشناسی و مرزداری در رویکرد تاسیسی به علم دینی با تاکید بر حوزه علوم تربیتی، نرگس سجادیه، سعید آزاد منش، آزاد محمدی، محمد رضا مدنی فر، روش شناسی علوم انسانی بهار 1397
<https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/1292039>
- رابطه دین و تربیت، علی همت بناری، کنگره بین المللی علوم انسانی اسلامی مجموعه مقالات سومین کنگره بین المللی علوم انسانی اسلامی، ج 4
<https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/2043710>
- تبیین روش شناسی پژوهش استنتاجی ضرورت عقلی در فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی، مهدی رضائی، پژوهش در مسائل تعلیم و تربیت اسلامی زمستان 1399
<https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/1023095>
- حاصل عمر کتاب شناسی دکتر خسرو باقری، نرگس سجادیه، سوره اندیشه تیر و مرداد 1391
<file:///C:/Users/f.hoseinikashani/Downloads/Eitaa%20Desktop/>
- بررسی وضعیت دانش تعلیم و تربیت اسلامی به منزله رشته علمی و دانشگاهی، محمود نوذری، تربیت اسلامی، پاییز و زمستان 1393

عنوان طرح: پیش‌نویس طرح مطالعاتی «تعلیم و تربیت اسلامی» پژوهشکده تربیت معصومیه، اسفند 1402 (فاز اول)

محقق: مریم قوجائی خامنه

مقدمه

طرح مطالعاتی با محوریت «تعلیم و تربیت اسلامی»، به منظور آشنایی با ساحت‌های مورد توجه در این علم یعنی؛ مبانی، اصول، عوامل، موانع، اهداف و جریان‌شناسی و مباحث مربوط به آن است که در طرح پیشرو تقدیم حضور می‌گردد.

قابل ذکر است طرح حاضر، فاز اول است که در قالب جلسات مطالعه و مباحثه گروهی به اجرا خواهد آمد و فاز دوم که بلافاصله بعد از فاز اول آغاز خواهد شد، مربوط به سلسله جلسات مصاحبه ای علمی با بزرگان و اندیشمندان تعلیم و تربیت اسلامی است که طرح مربوطه به همراه جزئیات در فرصتی دیگر ارائه خواهد گردید.

اهداف طرح

- ارتقاء سطح علمی حاضرین (پذیرفته شدگان) در مباحث تعلیم و تربیت با تأکید بر تربیت و حیانی؛
- منبع و مأخذ شناسی تعلیم و تربیت اسلامی؛
- مسأله‌یابی به منظور تدوین مقالات علمی پژوهشی توسط اعضاء حاضر در طرح مطالعاتی؛
- موضوع‌یابی به منظور تدوین اولویت‌های پژوهشی رشته تعلیم و تربیت اسلامی؛
- برگزاری سلسله نشستهای علمی از مباحث مطرح شده در جلسات؛

بازه زمانی اجرا

- اول اردیبهشت تا آخر شهریور 1403 (فاز دوم: مهر تا اسفند 1403)

روند (مراحل) اجرا

برای طرح حاضر گام‌هایی را می‌توان برنامه ریزی نمود:

- احصاء ساحت‌های مطالعاتی مورد نظر توسط ریاست محترم پژوهشکده تربیت
- شناسایی منابع مربوطه اعم از دانشنامه، کتاب، مقاله
- برگزاری محافل تربیتی (14 جلسه هر ساعت 2 جلسه)
- تقریر مباحث مطرح شده در محافل تربیتی
- برگزاری جلسات تحلیل و مباحثه و جمع‌بندی توسط خانم دکتر حسینی کاشانی و قوجائی و ارائه دهنده نشست
- نهایی کردن مطالبه توسط جناب آقای دکتر درودی به منظور ارائه در نشست
- دعوت از استاد ناقد
- برگزاری نشست توسط یکی از اعضاء محافل تربیتی
- تدوین گزارش مکتوب نشست
- استخراج موضوعات، مسائل و اولویت‌های پژوهشی به منظور ارائه کتابچه اولویت‌های پژوهشی قابل استفاده دانش‌اموختگان رشته تعلیم و تربیت و مجموعه مقالات علمی پژوهشی

شیوه اجرا

- انبوه‌خوانی منابع و مراجع مباحث «تعلیم و تربیت اسلامی» به صورت خودخوان
- برگزاری جلسات و محافل علمی با محوریت منابع مشخص شده
- تقریر مباحث محافل تربیتی
- برگزاری جلسات مباحثه و تحلیل و ارزیابی به منظور نهایی کردن مباحث
- برگزاری نشست

مجری طرح

پژوهشکده تعلیم و تربیت اسلامی معصومیه

جامعه مخاطب

قابل توضیح است که مراد از جامعه مخاطب کسانی هستند که می‌توانند در نشست‌ها حضور یابند و از خروجی طرح یعنی کتاب گزارش نشست، کتاب اولویتهای پژوهشی و همچنین مقالات تدوین شده استفاده کنند که عبارتند از:

- دانش‌آموختگان سطح 3 تعلیم و تربیت اسلامی
- دانشجویان رشته تعلیم و تربیت (ارشد دکتری)
- فعالان پژوهشی عرصه تعلیم و تربیت
- علاقه‌مندان به مباحث تعلیم و تربیت دانش‌آموختگان از رشته‌های دیگر

منابع موردنیاز

برای اجرای طرح مذکور نیازمندی‌های مالی و انسانی وجود دارد که عبارتند از:

منابع مالی:

- هزینه خرید کتاب
- هزینه شارژ نورمگز
- هزینه نیروی انسانی مورد نیاز (پرداخت ساعتی)
- هدیه مالی به شرکت‌کنندگان در محافل تربیتی (بعد از ارائه نشست)
- هزینه استاد ناقد
- هزینه پیاده‌سازی، ویرایش و چاپ کتب مورد نظر (3 عنوان کتاب)
- هزینه چاپ
- پذیرایی جلسات

منابع انسانی:

برای اجرای طرح پیشنهادی یک نفر مدیر طرح (به انتخاب ریاست محترم)، 10 نفر جهت عضویت در طرح مطالعاتی و دو نفر نیروی انسانی (با عنوان دبیر علمی) با شرایط و شرح وظایف ذیل لازم است:

شرایط اعضاء جلسات محافل علم (تربیتی):

دانش آموخته رشته تعلیم و تربیت با سابقه آموزشی پژوهشی قابل توجه
برخوردار از زمان لازم

تعهد به برگزاری یک نشست علمی از مباحث مطرح شده در محافل

شرایط نیروی انسانی موردنظر:

دانش آموخته رشته تعلیم و تربیت

تعهد به شرکت در طرح تا انتها

تعهد به انجام وظایف محوله

شرح وظایف:

انجام هماهنگی لازم از قبیل:

- ✓ ارسال پیامهای مرتبط با جلسات و نشست به اعضاء
- ✓ ارسال دستور جلسات،
- ✓ مدیریت گروه اطلاع رسانی (ایتا)
- ✓ تقریر مباحث جلسات به صورت منظم و دقیق
- ✓ انجام امور محوله از سوی مدیر طرح در برگزاری نشست اعم از دعوت از استاد و هماهنگی امور نشست و

مکان اجرای طرح

پژوهشکده تربیت معصومیه (اتاق جلسات طبقه سوم و چهارم)

راهبردهای بهینه سازی فعالیت

- استفاده از ظرفیت علمی پژوهشی جناب آقای دکتر درودی در مراحل مختلف طرح؛
- هم افزایی با گروه تعلیم و تربیت سطح 3 مؤسسه معصومیه به صورت شرکت در نشست ها و استفاده از طلاب این رشته به عنوان نیروی انسانی مورد نیاز؛
- معرفی به کتابخانه های تخصصی تعلیم و تربیت جهت استفاده از منابع بیشتر.

امتیازات طرح:

طرح مطالعاتی پیشرو امتیازاتی برای پژوهشکده تربیت و اعضاء شرکت کننده در طرح دارد:

- افزایش توانمندی علمی؛
- امکان استفاده از منابع علمی تهیه شده در پژوهشکده تربیت؛
- بهره مندی از امتیاز برگزاری نشست علمی برای اعضاء محافل علمی؛
- تدوین مقالات گروهی توسط اعضاء با حفظ حق معنوی مراکز وابسته؛
- امکان انعقاد قرارداد پژوهشی جهت انجام فعالیتهای پژوهشی تربیتی در فعالیتهای آتی پژوهشکده تربیت؛

عنوان طرح: مدل اشتغال بانوان در فضای مدرن¹

محقق: معصومه سادات سالک

استاد ناظر: خانم دکتر فرخ فرمانده واحد خواهران بسیج - سپاه پاسداران استان قم

گروه: مطالعات کاربردی معارف اسلامی

تبیین طرح:

ارائه مدل مطلوب کنشگری اقتصادی بانوان، ضرورتی است که در صورت نپرداختن به آن به فضای جولان جبهه معاند مبدل می‌گردد. چه بخواهیم و چه نخواهیم زنان در جامعه مدرن تحت تاثیر فضاسازی شبکه‌های اجتماعی و رسانه‌ها و به ضرورت التزام به سبک زندگی همراه با تجمل و رفاه و احساس نیاز به ثروت، کسب درآمد را به عنوان راه حل و پاسخی به این وضعیت، امری اجتناب‌ناپذیر تلقی می‌کنند. از طرفی هرگونه زمینه سازی اشتغال بانوان و برنامه‌ریزی کور و بدون ملاحظه تأثیر و تأثرات اشتغال زنان و مناسبات خانوادگی، به منزله بازی کردن در زمین دشمن و دامن زدن به سبک زندگی تجملاتی فعلی است. لذا تنها راه حل، دستیابی به مدل مطلوب فعالیت و مشارکت اقتصادی بانوان در فضای جامعه امروز همراه با بسته آموزش مهارت‌های زندگی مرتبط با آن است. از این رو پرسش اصلی تحقیق این است که مدل مطلوب اشتغال و کنشگری اقتصادی بانوان با توجه به نقش‌های خانوادگی زنان (مادری، همسری، فرزندآوری، تربیت فرزند، ...) بر مبنای آموزه‌های دینی و متناسب با جامعه امروزی چیست؟ این تحقیق به روش فراترکیب پژوهش‌های انجام شده در موضوع اشتغال زنان و آثار و پیامدهای آن از منظر اجتماعی و اسلامی قابل پیگیری است.

¹ . این طرح، یکی از طرحهای برگزیده سپاه استان قم در سال 402 گردید.

گزارش جشنواره پژوهش‌های تربیتی طلاب

پس از اعلام فراخوان، به تدریج آثار طلاب و اساتید شرکت کننده در جشنواره طی فرایند زیر بررسی و طبقه بندی شده و در فرایند مربوط به خود قرار گرفت. قالبهای پژوهشی تعیین شده شامل مقاله پژوهشی/ ترویجی/ تخصصی، کرسی ترویجی، نشست علمی با ناقد، سمینار، پوستر، ثبت در کتاب چکیده است.

نکات ارزیابی و قالبهای رویداد پژوهشی:

پس از بررسی متن پایان نامه های منتخب و سنجش وزن علمی اثر و امتیاز دهی، آن ها در سه سطح قرار می گیرند:

- ✓ **امتیاز زیر 50:** پایان نامه ها با امتیاز زیر 50 حذف گردند؛
- ✓ **امتیاز بالای 50 تا 70:** چکیده اثر تهیه و در مجموعه چکیده ها چاپ شده و در نمایشگاه در معرض دید بازدیدکنندگان قرار گرفت؛

✓ امتیاز 70 تا 80: انتشار چکیده، ارائه پوستر و عرضه در نمایشگاه؛

✓ آثار با امتیاز 80 تا 100: علاوه بر انتشار چکیده و ارائه پوستر و عرضه در نمایشگاه، در یکی از قالبهای زیر قرار گرفتند:

- برگزاری نشست
- برگزاری کرسی علمی ترویجی یا سمینار با حضور ناقد
- مجوز ورود در کارگاه های تخصصی ادوین مقاله زیر نظر محققان مرکز پژوهشهای اسلامی معصومیه.

راهبردهای بهینه سازی فعالیت و کاهش هزینه ها:

برای اجرای بهتر برنامه، راهبردهای زیر پیشنهاد و مد نظر برنامه ریزان و مجریان قرار گرفت:

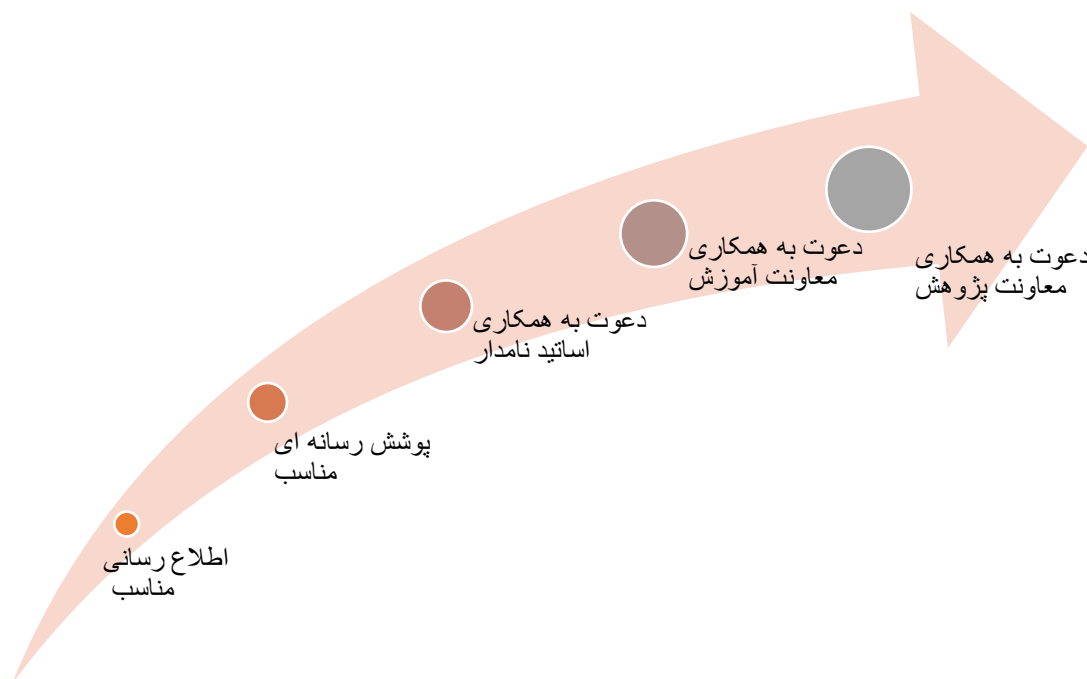
اول: تبلیغات مناسب در داخل و خارج موسسه معصومیه برای شرکت در جلسات؛

دوم: جذب اساتید ناقد مطرح و نامدار در عرصه تربیت؛

سوم: پوشش رسانه ای مناسب برنامه ها؛

چهارم: جلب همکاری آموزش برای دعوت از دانش پژوهان برای شرکت در برنامه ها؛

پنجم: جلب همکاری معاونت پژوهش برای بهره برداری پژوهشی از حاشیه برنامه ها.

اقدامات پیشنهادی مرتبط با راهبردها:

- ✓ انگیزه بخشی به طلاب معصومیه برای ارائه گزارش علمی، مثلاً و عده داده شود که بهترین گزارشات به همراه نقد جلسات علمی؛ چه نشست و چه کرسی، امتیازات یا جواز مادی برای آن ها خواهد داشت.
- ✓ از طلابی که مقالات چاپ شده دارند دعوت شود و در خلال برنامه های مربوط به پایان نامه، مقالات آنان نیز، به عنوان خروجی های پژوهشی طلاب معصومیه عرضه شود.
- ✓ از محققان مرکز و طلاب ارائه دهنده پایان نامه ها و مقالات درخواست شود، نشست های صمیمی با طلاب برگزار نمایند و تجارب پژوهشی خود را منتقل کنند.
- ✓ از چند سردبیر مجلات علمی معتبر، در حوزه تربیت یا سایر حوزه ها، برای تشویق طلاب به مقاله نویسی دعوت شود.
- ✓ به تجربه نگاری رویداد پژوهشی توسط طلاب و بررسی دست آوردها و آسیب ها عنایت شود.

نیروی انسانی (مجریان و کنشگران):

- معاونت پژوهش مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران
- مرکز پژوهش های اسلامی معصومیه (پژوهشکده تربیت)
- معاونت پژوهش موسسه معصومیه
- گروه تربیت و اساتید تربیتی موسسه معصومیه
- طلاب و فارغ التحصیلان سطح 3 رشته تربیت و اخلاق موسسه معصومیه و سایر مدارس حوزه های علمیه خواهران

بخش دوم: خروجی برنامه ها

1. مجموعه چکیده آثار

پس از فراخوان جشنواره 191 کتاب، مقاله و پایان نامه به دبیرخانه جشنواره ارسال گردید که 100 اثر توانستند در ارزیابی ها نصاب ورود به بخش چکیده اثر را کسب کنند. 10 مقاله برتر این بخش

نیز به صورت تمام متن در مجلد جداگانه منتشر گردید. عناوین مقالات برتر این بخش شامل موارد زیر است:

1. تربیت جنسی از دیدگاه قرآن کریم و مقایسه آن با برخی مفاد سند 2030 / خانم صفورا سادات سیدسجادی؛
 2. معناشناسی قول کریم و آثار عفت کلام در خانواده / خانم راضیه رحمانی نژاد
 3. نقش تربیتی وعد و وعیدهای الهی در زندگی انسان از دیدگاه آیات و روایات / خانم فهیمه رئیسی
 4. عوامل آرامش خانواده در سبک زندگی حضرت زهرا(س) / خانم الهام قاسمی پوری
 5. تربیت اخلاقی فرزند در دوره هفت سال اول بر اساس سیره پیامبر اکرم(ص) / خانم پریا جمشیدی
 6. حکم تربیت اعتقادی زوجین به صورت متقابل با رویکرد فقه تربیتی/ خانم ام البنین صیدانلو
 7. مهارت‌های گفتاری حضرت ابراهیم (علیه‌السلام) در تربیت دینی/ سعیده سلطانی
 8. دلالت‌های تربیتی فضائل امیرالمؤمنین در زیارت غدیریه امام هادی(ع)/ خانم فاطمه سادات مؤمنی
 9. تحلیل تربیتی نام‌های رستاخیز در قرآن بر اساس ترتیب نزول / خانم مهین احمدیان
 10. جلوه های تربیت اجتماعی مدارا با مردم در قرآن و روایات/ خانم مدینه فلاحی نژاد
- قابل ذکر است که گزارش تفصیلی جشنواره پژوهش های تربیتی، در کتابی مستقل به چاپ رسیده و برای اطلاع از جزئیات برنامه می‌توان به آن مراجعه نمود.

ضمیمہ

بسم الله الرحمن الرحيم

دستاوردهای علمی - پژوهشی مرکز پژوهش‌های اسلامی معصومیه

1. آثار پژوهشی

1.1.. پروژه‌ها

1.1.1. پروژه‌های محققان رسمی مرکز پژوهش‌های اسلامی معصومیه

ردیف	عنوان	محقق	استاد ناظر	قالب اثر	موضوع	بازه زمانی اجرای پروژه	وضعیت کنونی پروژه
1	اخلاق تبلیغ دینی بانوان مبلغ، آسیب‌ها ریشه‌ها و راهکارها	دکتر فاطمه مرضیه حسینی کاشانی	حجت- الاسلام و المسلمین دکتر حسن بوسلیکی	کتاب 150 صفحه- ای	اخلاق تبلیغ	1398- 1401	در فرایند چاپ
2	بررسی و نقد ادله غیراخلاقی‌بودن آموزش دین به کودکان	دکتر فاطمه مرضیه حسینی کاشانی	دکتر عبدالعظیم کریمی	کتاب 150 صفحه- ای		1401/7-	در حال اجرا
3	تبیین ویژگی- های ارزش اخلاقی از منظر قرآن	دکتر فاطمه مرضیه حسینی کاشانی		مقاله برای همایش مرجعیت علمی قرآن		1402- 1403	
4	جنسیت و فاعل اخلاقی از منظر زیست‌شناختی و روان‌شناسی اخلاق	دکتر معصومه سادات سالک	حجت- الاسلام و المسلمین دکتر مهدی علیزاده	کتاب 270 صفحه- ای	روان- شناسی اخلاق	1397- 1400	در حال چاپ
5	مرجعیت علمی قرآن در نظریه معاد جسمانی ملاصدرا	دکتر معصومه سادات سالک		مقاله برای همایش مرجعیت علمی قرآن	فلسفه اسلامی- الهیات بالمعنی الاخص- معاد	1402- 1403	
6	بازخوانی [مسئله] رضایت‌مندی جنسی بانوان با رویکرد دینی	دکتر مریم قوجایی خامنه	حجت- الاسلام و المسلمین محمدرضا سالاری‌فر	کتاب			در حال چاپ

						(عوامل، موانع و راهکارها)	
7	بررسی تأثیر متقابل سبک زندگی زنان ایران معاصر و فرزندآوری	دکتر مریم قوجایی خامنه	حجت-الاسلام و المسلمین محمدرضا سالاری‌فر	کتاب			در حال اجرا
8	رشته مطالعات زنان و مرجعیت علمی قرآن	دکتر مریم قوجایی خامنه	مقاله برای همایش مرجعیت علمی قرآن		1402-1403		در دست اصلاح
9	شاخصه‌ها و کارکردهای زیست معنوی فاطمی (سلام الله علیها)	دکتر فاطمه مغیثی	حجت-الاسلام و المسلمین دکتر محمدجواد رودگر		1396/11-1398/12		در حال چاپ
10	تأثیر عوامل روان‌شناختی - عاطفی بر شکل‌گیری ایمان	دکتر سعیده سادات نبوی	حجت-الاسلام و المسلمین دکتر حسین دیبا	کتاب 250 صفحه-ای	1396/11-1399/6	روان-شناسی دین	در حال چاپ
11	بازخوانی متون کلامی تا قرن پنجم هجری در بررسی رابطه وجودشناختی عقل و ایمان	دکتر سعیده سادات نبوی	دکتر حسن یوسفیان	کتاب 250 صفحه-ای	1399/6-1402/4	مطالعات بین-رشته‌ای فلسفه دین و کلام، کلام سنتی	در دست ارزیابی
12	فاعلیت خدا در جهان طبیعت از دیدگاه متکلمان متقدم تا قرن پنجم هجری	دکتر سعیده سادات نبوی	حجت-الاسلام و المسلمین دکتر محمدتقی سبحانی	کتاب 250 صفحه-ای	1403/6-	مطالعات بین-رشته‌ای فلسفه دین و کلام، کلام سنتی	در حال اجرا

1.1.2. پروژه‌های محققان قراردادی

ردیف	عنوان پروژه	محقق	قالب	موضوع	وضعیت قطبی پروژه	بازه زمانی اجرای پروژه	وضعیت اجرایی پروژه
1	بررسی نسبت احراق انسان از منظر امامیه	فاطمه خان‌صنمی	حجت- الاسلام و المسلمین دکتر مهدی فرمانیان	مقاله بلند هفتاد صفحه‌ای	به اتمام رسیده		
2	بررسی تکنیک‌های اقتناعی شبکه- های اجتماعی علیه کارکردهای خانوادگی زن	حفیظه مهدیان		مقاله بلند هفتاد صفحه‌ای	به اتمام رسیده		لغو قرارداد و انتشار مقاله به طور شخصی
3	انگیزه‌های خودگروانه صداقت براساس متون دینی	فاطمه منتظر		مقاله بلند هفتاد صفحه‌ای	مصوب در شورای علمی گروه و دارای سفارش- نامه از قطب		
4	سرمایه اجتماعی و کارآمدی نظام سیاسی ایران	راضیه زارعی		مقاله بلند هفتاد صفحه‌ای	مصوب در شورای علمی گروه		
5	نظریه کارآمدی دولت اسلامی در اندیشه سیاسی امام خمینی(ره) و آیت‌الله خامنه‌ای	رقیه جاویدی		مقاله بلند هفتاد صفحه‌ای	مصوب در شورای علمی گروه		
6	انقلاب اسلامی و مسلمانان اروپا (با تأکید بر راهبردهای ارتقاء کارآمدی	مریم یاری		مقاله بلند هفتاد صفحه‌ای	مصوب در شورای علمی گروه		

						نظام جمهوری اسلامی مبتنی بر قدرت نرم و دیپلماسی عمومی)	
7	گردشگری و قدسیت‌زدایی از زیارت	حمیده امیریزدانی	حجت-الاسلام و دکتر مهربان صادق‌نیا	مقاله بلند هفتاد صفحه‌ای	مصوب در شورای علمی گروه		
8	تحلیل گفتمان عفاف و حجاب در جمهوری اسلامی و بررسی آثار مختلف فرهنگی-اجتماعی آن	نسیم کاهیرده		مقاله بلند هفتاد صفحه‌ای	مصوب در شورای علمی گروه		
9	بررسی ارکان محوری نظام سیاسی مطلوب در زیارت جامعه کبیره با تأکید بر دیدگاه آیت‌الله جوادی آملی	نرجس عبدیایی		مقاله بلند هفتاد صفحه‌ای		تعلیق به دستور آقای واعظی	

1.2. مقاله‌ها

1.2.1. مقاله‌های علمی - پژوهشی منتشر شده به نام مرکز پژوهش‌های اسلامی معصومیه

ردیف	عنوان مقاله	نویسنده/ نویسندگان	مجله	سال انتشار
1	اصل دفاع از خود و تعارض جان مادر و جنین از دیدگاه تامسون	زینب دهقانی نیستانی ¹ ، دکتر علیرضا آل بویه (نویسنده مسئول) ²	اخلاق و تاریخ پزشکی، دوره نهم، شماره چهارم	آبان 1395
2	مری وارن و استدلال‌های پیامدگرایانه بر جواز سقط جنین	فاطمه جمشیدی ³ ، دکتر علیرضا آل بویه	مطالعات جنسیت و خانواده، سال سوم، شماره دوم	پاییز و زمستان 1394

¹ عضو هسته‌های مطالعاتی پژوهشی مرکز پژوهش‌های اسلامی معصومیه؛ طلبه سطح سه.

² استادیار پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی.

³ عضو هسته‌های مطالعاتی پژوهشی مرکز پژوهش‌های اسلامی معصومیه؛ طلبه سطح سه.

3	بررسی و نقد دیدگاه وارن درباره تولد به مثابه ملاک و معیار منزلت اخلاقی جنین	فاطمه جمشیدی (نویسنده مسئول)، دکتر علیرضا آل بویه	اخلاق زیستی، شماره بیستم	تابستان 1395
4	سامری خیرخواه و جواز سقط جنین	زینب دهقانی (نویسنده مسئول)، دکتر علیرضا آل بویه	دوفصلنامه تأملات فلسفی، شماره 19	پاییز و زمستان 1396
5	نقدی بر نظریه شناخت والتر ترنس استیس؛ مروری بر کتاب وجود و نظریه شناخت	زهره ابراهیمی ¹	نقد و نظر، سال هفدهم، شماره چهارم	زمستان 1391
6	نگاهی به مبنای سنی در فلسفه غرب؛ از یقین دکارت تا خطانابذیری بونجور	وحیده اکرمی (نویسنده مسئول) ² ، محمدعلی مبینی ³	نقد و نظر، سال هجدهم، شماره اول	بهار 1392
7	معنای زندگی از دیدگاه آلبر کامو	منصور نصیری ⁴ ، محدثه شریفیان ⁵	نقد و نظر، سال هجدهم، شماره سوم	پاییز 1392
8	آسیب شناسی «پوشش بانوان مبلغ دینی» با رویکرد اخلاق تبلیغ دین	فاطمه مرضیه حسینی کاشانی، حسن بوسلیکی	اسلام و مطالعات اجتماعی، شماره ۴۰	بهار ۱۴۰۲
9	بیماری های بینشی قلب در قرآن (پذیرفته شده)	فاطمه مرضیه حسینی کاشانی	مطالعات قرآنی دانشگاه آزاد جیرفت	1401
10	رویکردی کیفی به خاستگاه «آسیب های کنشگری بانوان مبلغ بر ایفای نقش های خانوادگی آنان» و ارائه راهکار	فاطمه مرضیه حسینی کاشانی	مطالعات اخلاق کاربردی، شماره ۷۲	تابستان ۱۴۰۲
13	جنسیت و فاعل اخلاقی در رویکرد تکاملی به اخلاق	معصومه سادات سالک	اخلاق پژوهی، شماره 15	تابستان 1401
14	جنسیت و فاعل اخلاقی در روان شناسی رفتارگرا	معصومه سادات سالک، مهدی علیزاده	اخلاق پژوهی، شماره 18	بهار 1402
15	بررسی تطبیقی آیه «استمتاع» در نگاه مفسران فریقین	خانم مریم قوجایی خامنه، سید محمود طیب حسینی	دوفصلنامه مطالعات تفسیر تطبیقی، شماره 3	1395

¹ عضو هسته های مطالعاتی پژوهشی مرکز پژوهش های اسلامی معصومیه.

² عضو هسته های مطالعاتی پژوهشی مرکز پژوهش های اسلامی معصومیه.

³ استادیار پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی.

⁴ استادیار دانشگاه تهران، پردیس فارابی.

⁵ پژوهشگر مرکز پژوهش های اسلامی معصومیه و دانش آموخته مؤسسه آموزش عالی حوزوی معصومیه.

16	بررسی تفسیری آیه ایلاء به مثابه مستند تفسیری حق جنسی زن در بعد زمان	خانم مریم قوجایی خامنه	پژوهش‌های قرآنی	1403
17	ارائه راه حلی برای تبیین حقوق جنسی بانوان بر اساس رویکردهای حقوقی و اخلاقی	خانم مریم قوجایی خامنه، محمدرضا سالاری‌فر	فقه و حقوق خانواده، شماره 79	پاییز و زمستان 1402
18	رویکرد وظیفه‌گرایانه به ایمان و واکنش‌های مختلف متکلمان امامیه تا قرن پنجم به آن	سعیده سادات نبوی	نقد و نظر، شماره 105	بهار 1401
19	تحلیل دیدگاه ابن سینا درباره صفات خدا: بررسی مسئله منطقی شر	سعیده سادات نبوی	پژوهشنامه فلسفه دین (نامه حکمت)، شماره 40	پاییز و زمستان 1401
	تحلیل دیدگاه اخلاقی نهج البلاغه در مقایسه با پیامدگرایی اخلاقی	فاطمه مرضیه حسینی کاشانی	پژوهشنامه علوی	دوره 14، شماره 28، مهر 1403

1.2.2. مقاله‌های منتشر شده در مجموعه مقالات همایش‌ها

ردیف	عنوان مقاله	نویسنده/ نویسندگان	عنوان همایش	مشخصات نشر مجموعه مقالات همایش یا تاریخ برگزاری آن
1	بررسی اعجاز بیانی قرآن با تأکید بر گزینش هفتمند واژه-ها؛ موردپژوهی واژه «أتی»	سیده وحیده رحیمی ¹ ، مریم علیزاده ²	یادنامه سومین همایش ملی «اعجاز قرآن کریم»، جلد دوم	؟، بنیاد نهج البلاغه، 1397
2	بررسی تطبیقی ایمان حضرت ابوطالب از نظرگاه تفاسیر روایی فریقین	خانم مریم قوجایی خامنه	همایش بین‌المللی «حضرت ابوطالب (ع) حامی پیامبر (ص)»	قم، مجمع جهانی اهل بیت، 1402
3	بررسی رابطه مفهومی إحسان و عفاف (جنسی)	خانم مریم قوجایی خامنه	همایش ملی «الگوی مفهومی عفاف جنسی»	مشهد، بنیاد پژوهش‌های اسلامی، 1400
4	رویکردی دینی به مبانی و آموزه‌های سلامت جنسی	خانم مریم قوجایی خامنه	همایش ملی «دین، انسان، سلامت»	تاریخ برگزاری: اردیبهشت 1402
5	بررسی تمایزات فقهی در تربیت جنسی زن و مرد	خانم مریم قوجایی خامنه	همایش بین‌المللی «فقه و تربیت»	تاریخ برگزاری: اردیبهشت 1402

¹ عضو هیئت علمی دانشگاه قم.

² عضو هسته‌های مطالعاتی پژوهشی مرکز پژوهش‌های اسلامی معصومیه.

6	بررسی تحلیلی روابط همسران در ایام قرنطینه کرونا (وضعیت، تهدیدها و فرصت‌ها)	خانم مریم قوجایی خامنه	همایش ملی مجازی «زیست جهان پساکرونا؛ از وضعیت موجود تا وضعیت مطلوب»- دانشگاه ایلام	تاریخ برگزاری: بهمن 1399 مقالات هنوز نمایه‌سازی نشده است.
7	تأثیر سلامت جنسی بانوان بر سلامت اجتماعی (با رویکردی قرآنی)	خانم مریم قوجایی خامنه	نخستین کنفرانس بین‌المللی «قرآن و سلامت اجتماعی»؛ دانشگاه معارف قرآن و عترت(ع) اصفهان	[اصفهان، دانشگاه معارف قرآن و عترت(ع)] 1400
8	راهکارهای قرآنی صیانت از آزادی عقیده در راستای حفظ سلامت اجتماعی	فاطمه مرضیه حسینی کاشانی، سید محمد مصطفی حسینی کاشانی	نخستین کنفرانس بین‌المللی «قرآن و سلامت اجتماعی»؛ دانشگاه معارف قرآن و عترت(ع) اصفهان	[اصفهان،] 1400
9	«اشتراک لفظی» در دیدگاه علامه طباطبایی(ره) با تأکید بر تفسیر المیزان	حسین غفوری، فاطمه مرضیه حسینی کاشانی	اولین کنگره بین-المللی «علامه سید محمدحسین طباطبایی»	قم، مجمع عالی حکمت اسلامی، نمایه‌سازی مقالات در: مرداد 1403
10	کاربست قاعده «هدفمندی سوره‌ها» در تفسیر المیزان	فاطمه مرضیه حسینی کاشانی	اولین کنگره بین-المللی «علامه سید محمدحسین طباطبایی»	قم، مجمع عالی حکمت اسلامی، نمایه‌سازی مقالات در: مرداد 1403
11	موضع پیروان حکمت متعالیه (حکیم مدرس زنوزی، علامه رفیعی قزوینی و علامه طباطبایی) در چالش تقابل تناسخ و معاد جسمانی صدرایی	معصومه سادات سالک	همایش بین‌المللی «جاودانگی نفس در اسلام و مسیحیت»	محل و تاریخ برگزاری: قم، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، اسفند ۱۳۹۸
12	خوانشی نو در توصیف و تحلیل خاستگاه‌های نظری معاد جسمانی صدرایی	معصومه سادات سالک	همایش بین‌المللی «جاودانگی نفس در اسلام و مسیحیت»	محل و تاریخ برگزاری: قم، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، اسفند ۱۳۹۸

13	علامه طباطبائی (ره) و چالش- های حکمت متعالیه در تبیین فلسفی معاد جسمانی، رجعت و احیاء موتی	معصومه سادات سالک	اولین کنگره بین- المللی «علامه سید محمدحسین طباطبائی»	قم، مجمع عالی حکمت اسلامی، نمایه سازی مقالات در مرداد 1403
14	مقایسه مفهوم عفاف زنان از منظر عصر جاهلی و اسلام	سیده زهره وکیل	همایش ملی «الگوی مفهومی عفاف جنسی»	مشهد، بنیاد پژوهش های اسلامی، 1400

1.2.3. مقاله های علمی - ترویجی منتشر شده به نام مرکز پژوهش های اسلامی معصومیه

ردیف	عنوان مقاله	نویسنده / نویسندگان	مجله	سال انتشار
1	پیشرفت جامعه اسلامی در قرآن؛ عرصه ها و راهکارها	عبدالکریم بهجت- پور ¹ ، زینب بهجت پور (نویسنده مسئول) ²	میثاق (دوفصلنامه مطالعات تفسیری قرآن کریم مفتاح کنونی)، پیش- شماره 3	بهار و تابستان 1395
2	معرفی تفسیر کتاب الله و تبیین گرایشات زیدی و ولایی مفسر	خانم مریم قوجایی خامنه، سید علی موسوی نژاد ³	مطالعات تقریبی مذاهب اسلامی، شماره 45	پاییز 3951
	تبیین ویژگی های ارزش اخلاقی از منظر قرآن	فاطمه مرضیه حسینی کاشانی	مطالعات علوم قرآن	1403

1.2.4. مقاله های علمی - تخصصی منتشر شده به نام مرکز پژوهش های اسلامی معصومیه

ردیف	عنوان مقاله	نویسنده / نویسندگان	مجله	سال انتشار
1	گستره جامعیت قرآن از منظر نهج البلاغه	فاطمه مرضیه حسینی کاشانی	مطالعات قرآنی نامه جامعه، شماره ۱۴۰	زمستان ۱۴۰۰
2	تفسیری نو از سوره هل آتی با توجه به مطالعات نوین ادبی	فاطمه مرضیه حسینی کاشانی	دوفصلنامه مطالعات تفسیری قرآن کریم مفتاح (میثاق سابق)	1401
3	مواجهه بانوان مبلغه با «حق التبلیغ»؛ نگرشی آسیب شناسانه از منظر «بانوان مبلغه شهر قم»	فاطمه مرضیه حسینی کاشانی	پژوهشنامه تبلیغ اسلامی	1403

¹. استادیار پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی.

². عضو هسته های مطالعاتی پژوهشی مرکز پژوهش های اسلامی معصومیه؛ طلبه سطح چهار تفسیر تطبیقی.

³. استادیار دانشگاه ادیان و مذاهب قم.

4	سیر تطور گزارش واقعه غدیر در متون تفسیری زیدیه	خانم مریم قوجایی خامنه	مطالعات قرآنی نامه جامعه، شماره 140	زمستان 1400
5	<u>تحلیل ارتباط واژگان دخیل در قرآن با شبهه «اقتباس قرآن» مستشرقان</u>	خانم مریم قوجایی خامنه	مطالعات قرآنی نامه جامعه، شماره 130	تابستان 1398
6	بررسی تطبیقی حقوق جنسی زوجه از دیدگاه علامه طباطبایی و علامه فضل‌الله	خانم مریم قوجایی خامنه، معصومه برخوردار ¹	مطالعات قرآنی نامه جامعه، شماره 133	بهار 1399
7	رویکرد روایی علامه طباطبایی در تفسیر المیزان	خانم مریم قوجایی خامنه	هفته‌نامه افق حوزه؛ ویژه‌نامه بزرگداشت مقام شامخ حکیم متأله و مفسر بزرگ قرآن کریم علامه سید محمدحسین طباطبایی، شماره اول	بهمن 1396
8	<u>احتجاجات قرآنی امام موسی کاظم(ع) با برخی جریان‌های انحرافی</u>	خانم مریم قوجایی خامنه	مطالعات قرآنی نامه جامعه، شماره 126	تابستان 1397
9	مفهوم «نفس» و «روح» در آیات و روایات و نسبت آن با دیدگاه ملاصدرا و علامه طباطبایی	معصومه سادات سالک	دوفصلنامه مطالعات تفسیری قرآن کریم مفتاح (میتاق سابق)، شماره 5	شهریور 1399
10	کارکرد نظریه «اتحاد عاقل و معقول» صدرایی در شکل‌گیری هویت انسانی	معصومه سادات سالک	دوفصلنامه علمی - تخصصی پژوهش‌های اسلامی، پیش- شماره دوم	بهار و تابستان 1397

1.2.5. مقاله‌های منتشر شده در نشریه داخلی مرکز پژوهش‌های اسلامی معصومیه

ردیف	عنوان مقاله	نویسنده/ نویسندگان	مجله داخلی
1	نقش فرهنگ در فهم متن با تکیه بر نظریات گادامر و شهید صدر	حبیب‌الله بابایی ² ، زهرا محمودی ³	دوفصلنامه علمی - تخصصی پژوهش‌های اسلامی، پیش‌شماره اول، پاییز و زمستان 1396

¹ طلبه سطح سه رشته تفسیر و علوم قرآن جامعه الزهراء (ع).

² استادیار پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی.

³ عضو هسته‌های مطالعاتی پژوهشی مرکز پژوهش‌های اسلامی معصومیه.

2	بررسی هستی‌شناسی قوه خیال از منظر علامه حسن‌زاده	فاطمه حسن‌زاده ¹	دوفصلنامه علمی - تخصصی پژوهش‌های اسلامی، پیش‌شماره اول، پاییز و زمستان 1396
3	ثمرات کلامی حرکت جوهری در مسئله معاد	سمیه باغبادی ²	دوفصلنامه علمی - تخصصی پژوهش‌های اسلامی، پیش‌شماره اول، پاییز و زمستان 1396
4	«امت»، مفهومی فراتمدنی از منظر قرآن کریم	حبیب‌الله بابایی، کوثر قاسمی ³	دوفصلنامه علمی - تخصصی پژوهش‌های اسلامی، پیش‌شماره اول، پاییز و زمستان 1396
5	صدع از نگاه قرآن	صدیقه ادهمی فیروزآبادی ⁴	دوفصلنامه علمی - تخصصی پژوهش‌های اسلامی، پیش‌شماره اول، پاییز و زمستان 1396
6	تأثیر گستره عوامل فیزیولوژیکی بر اختیار اخلاقی انسان	زهرا فراست ⁵	دوفصلنامه علمی - تخصصی پژوهش‌های اسلامی، پیش‌شماره دوم، بهار و تابستان 1397
7	جایگاه بایسته‌های زیست اسلامی در توسعه فرهنگ اسلامی - قرآنی	نجمه نجم ⁶	دوفصلنامه علمی - تخصصی پژوهش‌های اسلامی، پیش‌شماره دوم، بهار و تابستان 1397
8	نقش مادر در شکل‌گیری وجدان اخلاقی	هاجر عساکره ⁷	دوفصلنامه علمی - تخصصی پژوهش‌های اسلامی، پیش‌شماره دوم، بهار و تابستان 1397
9	کاربست توحید و عدالت در فرآیند شکل‌گیری تمدن اسلامی	زهرا بجلی ⁸	دوفصلنامه علمی - تخصصی پژوهش‌های اسلامی، پیش‌شماره دوم، بهار و تابستان 1397
10	بررسی تطبیقی مفهوم تمدن از نظر علامه طباطبایی و سید قطب	طاهره حسینی نصرآبادی ⁹	دوفصلنامه علمی - تخصصی پژوهش‌های

1. عضو هسته‌های مطالعاتی پژوهشی مرکز پژوهش‌های اسلامی معصومیه. [دانش‌آموخته سطح سه رشته فلسفه اسلامی]

2. عضو هسته‌های مطالعاتی پژوهشی مرکز پژوهش‌های اسلامی معصومیه. [دانش‌آموخته سطح سه رشته کلام اسلامی]

3. عضو هسته‌های مطالعاتی پژوهشی مرکز پژوهش‌های اسلامی معصومیه.

4. دانش‌آموخته سطح سه رشته تفسیر و علوم قرآنی، عضو هسته‌های مطالعاتی پژوهشی مرکز پژوهش‌های اسلامی معصومیه.

5. عضو هسته‌های مطالعاتی پژوهشی مرکز پژوهش‌های اسلامی معصومیه.

6. مدیر گروه مطالعات کاربردی اخلاق و تربیت مرکز پژوهش‌های اسلامی معصومیه.

7. عضو هسته‌های مطالعاتی پژوهشی مرکز پژوهش‌های اسلامی معصومیه.

8. عضو هسته‌های مطالعاتی پژوهشی مرکز پژوهش‌های اسلامی معصومیه.

9. عضو هسته‌های مطالعاتی پژوهشی مرکز پژوهش‌های اسلامی معصومیه.

		اسلامی، پیش‌شماره دوم، بهار و تابستان 1397
11	کارکرد نظریه «اتحاد عاقل و معقول» صدرایی در شکل‌گیری هویت انسانی	معصومه سادات سالک ¹ دوفصلنامه علمی - تخصصی پژوهش‌های اسلامی، پیش‌شماره دوم، بهار و تابستان 1397
12	بررسی و نقد ایمان و کفر از منظر البانی	الهه خورشیدی ² دوفصلنامه علمی - تخصصی پژوهش‌های اسلامی، پیش‌شماره دوم، بهار و تابستان 1397
13	نقش فرهنگ در فهم متن با تکیه بر نظریات گادامر و شهید صدر	زهرا محمودی پژوهه 1: اسلام و تمدن (دفتر اول)، بهار و تابستان 1396
14	امت، مفهومی فراتمدنی از منظر قرآن کریم	کوثر قاسمی پژوهه 1: اسلام و تمدن (دفتر اول)
15	کاربست توحید و عدالت در فرآیند شکل‌گیری تمدن اسلامی	زهرا بجلی پژوهه 1: اسلام و تمدن (دفتر اول)
16	بررسی تطبیقی مفهوم تمدن از نظر علامه طباطبایی و سید قطب	طاهره حسینی نصرآبادی پژوهه 1: اسلام و تمدن (دفتر اول)
17	مفهوم و ماهیت تمدن اسلامی در نگاه برنارد لوئیس	معصومه ستوده آرانی پژوهه 1: اسلام و تمدن (دفتر اول)
18	نقش مادر در شکل‌گیری وجدان اخلاقی	هاجر عساکره پژوهه 2: اخلاق و معنویت: صداقت (دفتر اول)، بهار و تابستان 1396
19	تأثیر گستره عوامل فیزیولوژیکی بر اختیار اخلاقی انسان	زهرا فراست پژوهه 2: اخلاق و معنویت: صداقت
20	نقش تربیتی بداء در حیطه اخلاق فردی	سمیه باغبادی پژوهه 2: اخلاق و معنویت: صداقت
21	ارتباط "همدلی" و "مثبت‌اندیشی" از نگاه آموزه‌های اسلام	زهرا سادات حسینی پژوهه 2: اخلاق و معنویت: صداقت
22	مثبت‌اندیشی در رویکرد اخلاق عرفانی و رابطه آن با تعامل زوجین	فاطمه حسن‌زاده پژوهه 2: اخلاق و معنویت: صداقت
23	بررسی جایگاه دروغ مصلحتی حاکمان اسلامی	رقيه روزبه پژوهه 2: اخلاق و معنویت: صداقت
24	احترام غیرمسلمانان در جامعه اسلامی	حمیده سعیدی پژوهه 2: اخلاق و معنویت: صداقت

¹. محقق رسمی مرکز پژوهش‌های اسلامی معصومیه.

². پژوهشگر مرکز پژوهش‌های اسلامی معصومیه.

25	خلافت، مهم‌ترین دغدغه	انسیه عبدپور	پژوهه 2: اخلاق و معنویت: صداقت
26	چگونگی پرورش عواطف اخلاقی کودکان توسط مادر از دیدگاه اسلام	صدیقه جامه‌بزرگ	پژوهه 2: اخلاق و معنویت: صداقت
27	معیارسنجی حقوق و اخلاق در روابط زوجین با تأکید بر نظام تحکیم خانواده	رقيه انصاری	پژوهه 3: تحکیم نظام خانواده (دفتر اول)، بهار و تابستان 1396
28	بررسی تأثیر مثبت‌اندیشی زوجین در تحکیم خانواده از منظر قرآن و حدیث	زهرا صانعی	پژوهه 3: تحکیم نظام خانواده (دفتر اول)
29	آموزه‌های قرآن برای پیشگیری از طلاق عاطفی	سعیده سلطانی	پژوهه 3: تحکیم نظام خانواده (دفتر اول)
30	نقش معادباوری در تحکیم بنیان خانواده	فاطمه صغری موسوی اطهر	پژوهه 3: تحکیم نظام خانواده (دفتر اول)
31	اصل سبقت به خیر و تحکیم خانواده	سکینه کوهی گونیانی	پژوهه 3: تحکیم نظام خانواده (دفتر اول)
32	جایگاه زن نمونه در تحکیم نظام خانواده اسلامی	ماه منیر فرزانه	پژوهه 3: تحکیم نظام خانواده (دفتر اول)
33	بررسی علل افزایش سن ازدواج دختران	زینت مهتری	پژوهه 3: تحکیم نظام خانواده (دفتر اول)
34	رابطه تمدنی امت وسط و ملت حنیف در قرآن کریم	کوثر قاسمی	پژوهه 4: اسلام و تمدن (دفتر دوم)، پاییز 1399
35	بررسی شاخصه کرامت و عزت در تمدن اسلامی	طاهره سادات حسینی نصرآبادی	پژوهه 4: اسلام و تمدن (دفتر دوم)
36	خوانشی از مقدمه کتاب «اعجاز اسلام مارشال هاجسن»	بشری شریف عسگری	پژوهه 4: اسلام و تمدن (دفتر دوم)
37	وحدت دینی و کثرات فرهنگی در تمدن اسلامی	زهرا محمودی	پژوهه 4: اسلام و تمدن (دفتر دوم)
38	نقش شخصیت پیامبر اعظم (ص) در تغییر جامعه جاهلی عرب	معصومه ستوده آرانی	پژوهه 4: اسلام و تمدن (دفتر دوم)
39	انقلاب اسلامی و غرب‌زدگی	فاطمه عطارد	پژوهه 5: غرب‌شناسی با رویکرد تمدنی (دفتر اول)، پاییز 1399
40	تفاوت غرب جغرافیایی و غرب فرهنگی	زینب ابراهیمی	پژوهه 5: غرب‌شناسی با رویکرد تمدنی
41	هلنیزم و پیامدهای آن	محدثه روئین‌فر	پژوهه 5: غرب‌شناسی با رویکرد تمدنی
42	واکاوی کارکرد مادی و معنوی انکیزیسیون در اروپا	معصومه ستوده آرانی	پژوهه 5: غرب‌شناسی با رویکرد تمدنی

43	اومانيسم مسيحي و تفاوت‌های آن با اومانيسم جديد و جريانات مختلف آن	سيده زهره وكيل	پژوهه 5: غرب‌شناسی با رويكرد تمدنی
44	راه‌كارهای سازگاری میان زوجین	هنجارسازی رقيه انصاری چشمه	پژوهه 6: تحكيم نظام خانواده (دفتر دوم)، پاییز 1399
45	نقش صبر در پيشگيري از تعارضات زناشویی	ماه‌منير فرزانه	پژوهه 6: تحكيم نظام خانواده (دفتر دوم)
46	رابطه بين پايبندی به حجاب و رضایت زناشویی	مسعوده فقيهي	پژوهه 6: تحكيم نظام خانواده (دفتر دوم)
47	تفاوت معيارهای اخلاقی دختر و پسر در همسرگزینی	فاطمه‌صغری موسوی اطهر	پژوهه 6: تحكيم نظام خانواده (دفتر دوم)
48	نقد و بررسی نظريه «حرمت خروج بر حاكم جائر» از منظر آیات در تفاسير اهل سنت	ريحانه رضایی كليدبری	پژوهه 7: امامت‌پژوهی (دفتر اول)، پاییز 1400
49	بررسی نظريه استیلاء و عدم تطابق آن با شروط امامت از نگاه اهل سنت	فاطمه صغری موسوی اطهر	پژوهه 7: امامت‌پژوهی
50	واکاوی نظريه علم امام از دیدگاه اشاعره و نقد و بررسی آن از دیدگاه قرآن	مريم اسماعيلي	پژوهه 7: امامت‌پژوهی
51	بررسی و تحليل امکان آگاهی امام از غيب از منظر مفسران اهل سنت با نگاه به آیات 26 و 27 سوره جن	انيس رضاپور	پژوهه 7: امامت‌پژوهی

2. برگزاری جشنواره «پژوهش‌های تربیتی» و راهبري پژوهشی مقالات تربیتی

2.1. اطلاعات شناسنامه‌ای جشنواره

عنوان جشنواره	همكار علمی - اجرایی	زمان برگزاری	مكان برگزاری	تعداد آثار دریافت‌شده (کتاب، پایان- نامه، مقاله)	تعداد مقالات ارائه- شده
نخستین جشنواره پژوهش- های تربیتی	مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران	سه‌شنبه 1403/2/4	سه راه سالاریه، مؤسسه آموزش عالی حوزوی معصومیه خواهران، بلوک 4	191	10

2.2. راهبری پژوهشی مقالات تربیتی با برگزاری نشست‌ها و کارگاه‌های تخصصی

ردیف	نویسنده	عنوان مقاله	درجه علمی	وضعیت نشر
1	نفیسه ثقفی با راهبری دکتر فاطمه مرضیه حسینی کاشانی	تحلیل ابعاد تربیت اجتماعی کودک بر اساس نامه 31 نهج البلاغه	مقاله علمی - ترویجی	
2	فاطمه ملکوتی با راهبری دکتر فاطمه مرضیه حسینی کاشانی	بایسته‌های تربیت دینی در مواجهه با مصیبت‌زدگان		
3	فاطمه حمزه‌ای با راهبری دکتر فاطمه مرضیه حسینی کاشانی	مرجعیت علمی قرآن در تربیت اخلاقی برای تعامل با محیط زیست	مقاله علمی - ترویجی	
4	مدینه فلاحی‌نژاد با راهبری دکتر فاطمه مرضیه حسینی کاشانی	جلوه‌های تربیت اجتماعی مدارا با مردم در قرآن و روایات		
5	مریم حسینی با راهبری دکتر فاطمه مرضیه حسینی کاشانی	عوامل و شیوه‌های تربیت عاطفی فرزندان از دیدگاه آیات و روایات	علمی - ترویجی	
6	سعیده سلطانی با راهبری دکتر فاطمه مرضیه حسینی کاشانی	مهارت‌های گفتاری حضرت ابراهیم(ع) در تربیت دینی	علمی - پژوهشی	

3. ارائه مقاله در همایش‌های ملی و بین‌المللی

ردیف	عنوان مقاله	ارائه‌کننده	عنوان همایش	تاریخ
1	بررسی رابطه مفهومی [واژگان قرآنی] «إحسان» و «عفاف» (جنسی)	خانم مریم قوجایی خامنه	همایش ملی زندگی عفیانه؛ حائز رتبه برتر همایش	1398
2	تحلیلی بر روایات تفسیری متعارض منسوب به «ابن عباس» با تأکید بر «موسوعه ابن عباس» آیت‌الله محمد مهدی الموسوی الخرسان	خانم مریم قوجایی خامنه	کنگره بین‌المللی امناء الرسل؛ تکریم آیت‌الله موسوی الخرسان	عراق مهر 1401 و قم آبان 1401

3	بررسی ادله روایی «احمد الحسن» در ادعای «مهدی اول بودن»	دکتر فاطمه مرضیه کاشانی	همایش بین‌المللی دکترین مهدویت	1398
---	--	-------------------------	--------------------------------	------

4. برگزاری کرسی‌ها، سمینارها و نشست‌های علمی و نقد کتاب

4.1. کرسی

ردیف	عنوان	نوع کرسی	ارائه‌کننده/ ایده‌پرداز	ناقدان (به ترتیب)	دبیر علمی	با همکاری	تاریخ برگزاری
	رویکرد اسلامی تربیت و سلامت جنسی	کرسی علمی ترویجی	حجت- الاسلام و المسلمین دکتر فقیهی	حجج- الاسلام و المسلمین دکتر حسینی‌زاده و دکتر نورعلیزاده میانجی	حجت- الاسلام و المسلمین دکتر سالاری‌فر	همایش الگوی زندگی عقیقانه	

4.2. سمینارهای علمی

ردیف	عنوان	ارائه‌کننده	استاد ناظر	استاد/ استادان داور	تاریخ برگزاری
1	نسبت احراق انسان از منظر امامیه	فاطمه خان- صمی			1397
2	جنسیت و فاعل اخلاقی	دکتر معصومه سادات سالک اصفهانی			1400/09/21
3	اخلاق تبلیغ دینی زنان؛ آسیب‌ها، ریشه‌ها و راه- کارها	فاطمه مرضیه حسینی کاشانی	حجت‌الاسلام و المسلمین دکتر حسن بوسلیکی		1399/8/12
4	تأثیر عوامل روان- شناختی - عاطفی بر شکل‌گیری ایمان	دکتر سعیده سادات نبوی	حجت‌الاسلام و المسلمین دکتر حسین دبیا		1399/8/19
5	بازخوانی متون کلامی تا قرن پنجم هجری در بررسی رابطه وجودشناختی عقل و ایمان	دکتر سعیده سادات نبوی	دکتر حسن یوسفیان		13402/4/

4.3. نشست‌ها و میزگردهای علمی

ردیف	عنوان نشست	ارائه‌کننده	تاریخ برگزاری
1	معرفت‌شناسی دینی (نشست اول)	حجت‌الاسلام و المسلمین دکتر احمد واعظی	1392/3/
2	معرفت‌شناسی دینی (نشست دوم)	حجت‌الاسلام و المسلمین دکتر احمد واعظی	1392/3/
3	معرفت‌شناسی دینی (نشست سوم)	حجت‌الاسلام و المسلمین دکتر احمد واعظی	1392/3/
4	آشنایی با فلسفه ذهن	دکتر مهدی ذاکری	1393/2/
5	منابع و روش‌های دستیابی به اخلاق اسلامی	حجت‌الاسلام و المسلمین محمدصادق روحانی	1396/2/9
6	تبیین مسئله‌محوری در علوم انسانی با تأکید بر اولویت‌های پژوهشی قطب‌های دفتر تبلیغات اسلامی	دکتر معینی‌پور (دبیر) شورای راهبری قطب- های فکری - فرهنگی)	1396/2/18
7	مختصات اندیشه تمدنی مقام معظم رهبری	جناب آقای دکتر محمدرضا بهمنی	1396/2/28
8	استنباط حکم اخلاقی از سیره معصوم	حجت‌الاسلام و المسلمین محمدصادق روحانی- حجت‌الاسلام و المسلمین دکتر حسین دیبا	1396/2/30
9	رابطه منطقی تاریخ و تمدن در قرآن	حجت‌الاسلام و المسلمین دکتر محسن الویری	1396/7/27
10	اخلاق پژوهش	خانم دکتر شریف	1394/10/12
11	ریشه‌های ناصبی‌گری در تفکر وهابیت	آقای کوثری	1394/10/10
12	نظریه ضرورت بالقیاس الی غیر	حجت‌الاسلام و المسلمین دکتر محمدعلی مبینی ناقد: حجت‌الاسلام و المسلمین دکتر رضا حاج‌ابراهیم	1394/8/
13	استنباط حکم اخلاقی از منابع دین؛ چالش‌های نظری و دشواری‌های روش‌شناختی	حجت‌الاسلام و المسلمین دکتر عالم‌زاده نوری	1397
14	ارتباط جریان‌های مهدویت با مسائل سیاسی اجتماعی معاصر	حجت‌الاسلام و المسلمین دکتر الهی‌نژاد	1397
15	روان‌شناسی اخلاق در مطالعات اخلاقی	حجت‌الاسلام و المسلمین دکتر بوسلیکی	1397
16	دروغ از منظر پیائزه	حجت‌الاسلام و المسلمین دکتر بوسلیکی	1397
17	اخلاق در سازمان‌ها	حجت‌الاسلام و المسلمین فصیحی	1397
18	صداقت در سازمان‌ها	حجت‌الاسلام و المسلمین فصیحی	1397

1398/9/25	دکتر فاطمه مرضیه حسینی کاشانی	واکاوی تأثیر گونه‌های نیت بر ارزش عمل از منظر نهج البلاغه	19
1398/9/24	خانم مریم قوجائی خامنه	بررسی مصادیق عفاف قبل و بعد از ازدواج	20
1398/9/24	دکتر فاطمه مغیثی	کارکردهای زیست معنوی فاطمی	21
1399/09/25	دکتر فاطمه مرضیه حسینی کاشانی	چالش‌های اخلاق تبلیغ دینی بانوان در حوزه پوشش و خانواده	22
1399/09/26	دکتر معصومه سادات سالک	جنسیت و فاعل اخلاقی از منظر روان‌شناسی رفتارگرا	23
1399/09/27	دکتر سعیده سادات نبوی	رابطه ایمان و عمل از دیدگاه امامیه	24
1399/09/29	خانم مریم قوجایی خامنه	ضرورت توجه به تفاوت‌های جنسیتی در رضایت زناشویی	25
1400/09/01	دکتر فاطمه مرضیه حسینی کاشانی	ریشه‌یابی آسیب‌های اخلاق تبلیغ دینی زنان مبلغ	26
1400/9/30	خانم مریم قوجائی خامنه	بازخوانی قوانین فقهی- حقوقی در حقوق جنسی بانوان همراه با پرسش و پاسخ طلاب	27
[1400/10/01]	دکتر حسینی کاشانی، دکتر سالک، خانم قوجایی خامنه، دکتر نبوی، دبیر اجرایی: سیده زهره وکیل	میز گرد علمی با موضوع: «بازخوانی قوانین فقهی- حقوقی در حقوق جنسی بانوان»	28
1400/09/09	دکتر معصومه سادات سالک	جنسیت و فاعل اخلاقی از منظر زیست- شناختی، همراه با پرسش و پاسخ طلاب	29
1400/09/10	دکتر حسینی کاشانی، دکتر سالک، خانم قوجایی خامنه، دکتر نبوی، دبیر اجرایی: سیده زهره وکیل	میز گرد علمی با موضوع: «جنسیت و فاعل اخلاقی از منظر زیست‌شناختی»	30
1400/09/16	دکتر سعیده سادات نبوی	بررسی نزاع عقل و دل با تکیه بر تأثیر رابطه والدین با کودک در شکل‌گیری خداانگاران، همراه با پرسش و پاسخ طلاب	31
1400/09/17	دکتر حسینی کاشانی، دکتر سالک، خانم قوجایی خامنه، دکتر نبوی، دبیر اجرایی: سیده زهره وکیل	میز گرد علمی با موضوع: «بررسی نزاع عقل و دل با تکیه بر تأثیر رابطه والدین با کودک در شکل‌گیری خداانگاران»	32
1400/09/23	دکتر فاطمه مرضیه حسینی کاشانی	بیماری‌های بینشی قلب و درمان آن در آیات و روایات، همراه با پرسش و پاسخ طلاب	33
1400/09/24	دکتر حسینی کاشانی، دکتر سالک، خانم قوجایی خامنه، دکتر	میز گرد علمی با موضوع: «بیماری‌های بینشی قلب و درمان آن در آیات و روایات»	34

	نبوی، دبیر اجرایی: سیده زهره وکیل		
35	خوانش سوره «هل أتى» بر مبنای نظریه «نظم متقارن» کوپرس	دکتر فاطمه مرضیه حسینی کاشانی	1400/09/25
36	برنامه درسی و تربیت اخلاقی	دکتر حمیدرضا کاظمی	1401/9/5
37	بررسی و نقد به زبان انگلیسی «کتاب وائل حلاق: بازنمایی شرق‌شناسی: نقدی بر دانش مدرن»	خانم دکتر فضا خاتمی [نیا]	1401/9/12
38	بررسی و نقد به زبان انگلیسی «فرهنگ در حوزه زبان، هنر و معماری (هلنيسم)»	محدثه روئین‌فر	1401/9/13
39	رویکرد انتقادی به مسئله مدیریت بدن زنان امروز ایران در فرایند فرزندآوری	خانم مریم قوجایی خامنه	1401/9/14
40	واکاوی نظریه علم امام از دیدگاه اشاعره و نقد و بررسی آن از دیدگاه قرآن	مریم اسماعیلی	1401/9/14
41	ارائه از کتاب در حال چاپ روان‌شناسی اخلاقی	دکتر مهدی فصیحی رامندی	1401/9/15
42	نقش اراده در تربیت اخلاقی	سید محمدرضا موسوی-نسب	1401/9/16
43	نقش احسان مالی در تربیت اخلاقی	سید محمدرضا موسوی-نسب	1401/9/17
44	نقد و بررسی نظریه «حرمت خروج بر حاکم جائز» از منظر آیات در تفاسیر اهل سنت	ریحانه رضایی کلیدبری	1401/9/19
45	مسئله‌شناسی و منبع‌شناسی الهیات فمینیستی مسیحی	دکتر زهرا شریف	1401/9/22
46	رابطه بین اعجاز علمی و مرجعیت علمی قرآن	زینب شیرین‌کار	1401/9/23
47	دلایل برون‌دینی مرجعیت علمی قرآن	خانم حسینی نصرآبادی	1401/9/23
48	گستره مرجعیت علمی قرآن از دیدگاه آیت‌الله جوادی آملی و آیت‌الله مصباح	خانم ملبوبی	1401/9/23
49	نقد مبانی علوم انسانی از منظر مرجعیت علمی قرآن	خانم سروند	1401/9/23
50	نسبت مرجعیت علمی قرآن با مبانی علوم	خانم صفری	1401/9/23
51	ادله قرآنی مرجعیت علمی قرآن کریم	خانم حسینی محمدی	1401/9/23
52	جنسیت و سیاست	خانم دکتر داورپناه	1401/9/26
53	جنسیت، ژنتیک، اخلاق	دکتر معصومه سادات سالک	1401/9/29
54	سلسله نشست‌های اندیشه‌ای غرب با موضوع: غرب‌شناسی انتقادی در شبه قاره	دکتر برکت الله	1400/11/10
55	سلسله نشست‌های اندیشه‌ای غرب با موضوع: غرب‌شناسی انتقادی در ترکیه	دکتر محمدهادی مدنی	1400/11/17
56	سلسله نشست‌های اندیشه‌ای غرب با موضوع: غرب‌شناسی انتقادی در جهان عرب	دکتر محمدعلی میرزایی	1400/11/24

57	نشست علمی غرب‌شناسی انتقادی در مالزی و اندونزی	دکتر محسن میری	1400/12/15
58	نشست علمی غرب‌شناسی انتقادی از منظر علمای شیعه	دکتر احمد رهدار	1400/11/30
59	نظریات جامعه‌شناسی در غرب	دکتر محمدرضا قائمی نیک	1400/3/23
60	گذری بر تحولات فلسفی - سیاسی سده بیستم غرب (1)	دکتر محمد پزشکی	1400/3/24
61	گذری بر تحولات فلسفی - سیاسی سده بیستم غرب (2)	دکتر محمد پزشکی	1400/3/29
62	نسبت فلسفه معاصر با زبان، علم، دین، اخلاق و قدرت	دکتر رضا صادقی	1400/3/30
63	طرح‌واره کلی فلسفه قرن بیستم	دکتر سید جمال‌الدین میرشرف‌الدین	1400/3/26
64	نقد و بررسی عرفان حلقه	دکتر فاطمه مغیثی	

5. نقد کتاب

ردیف	عنوان کتاب	نویسنده	ناقد	تاریخ برگزاری
1	نقد کتاب پلورالیسم دینی در آیین تفسیر المیزان و تسنیم	سیده زینب حسینی لرگانی	سعیده سادات نبوی	1402/8/30

6. همکاری‌های علمی و پژوهشی

6.1. همکاری با همایش‌ها

ردیف	عنوان همایش	نوع همایش	برگزارکننده	محل برگزاری	تاریخ برگزاری
1	الگوی مفهومی عفاف جنسی	همایش ملی	بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی	تهران و قم	1398/8/29 در تهران و 1398/8/30 در قم
2	دیدگاه‌های علوم قرآنی آیت‌الله العظمی فاضل لنکرانی	همایش ملی	مؤسسه فقهی ائمه اطهار علیهم‌السلام	قم	1398/9/5
3	همایش جهاد تبیین	[همایش ملی]		قم	
4	نخستین پیش‌نشست همایش مرجعیت علمی قرآن کریم	[همایش ملی]	[دفتر تبلیغات اسلامی]	قم، مؤسسه آموزش عالی حوزوی معصومیه (خواهران)	1401/9/14
5	همایش تبیین اندیشه دفاعی امام خامنه‌ای	همایش ملی		قم، مؤسسه آموزش عالی	1401/11/25

	حوزوی معصومیه (خواهران)				
--	-------------------------------	--	--	--	--

6.2. همکاری محققان رسمی با سایر بخش‌های مؤسسه آموزش عالی حوزوی معصومیه

6.2.1. همکاری با حوزه ریاست

نام و نام خانودگی محقق	نوع همکاری
دکتر فاطمه مرضیه حسینی کاشانی	سرپرستی مرکز پژوهش‌های اسلامی عضو شورای مدیران
معصومه سادات سالک	جلسات مربوط به مدرسه تراز جلسات مربوط به مدرسه نمونه پیامبر اعظم (ص) جلسات مربوط به تهیه نظام‌نامه پژوهشی

6.2.2. همکاری با معاونت آموزش

تدریس:

نام و نام خانودگی محقق	عنوان تدریس‌ها در مقطع سطح دو	عنوان تدریس‌ها در مقطع سطح سه
دکتر فاطمه مرضیه حسینی کاشانی	ادبیات عرب	تفسیر ترتیبی تفسیر موضوعی تفسیر تربیتی
معصومه سادات سالک	روش تحقیق	
مریم قوجایی خامنه		تفسیر موضوعی: زن در قرآن زن در نظام حقوقی ایران
سعیده سادات نبوی	کلام جدید کلام اسلامی	عقاید خاص شیعه

مصاحبه برای گزینش طلاب:

نام و نام خانودگی محقق	مصاحبه برای گزینش طلاب سطح سه
دکتر فاطمه مرضیه حسینی کاشانی	*

6.2.3. همکاری با معاونت پژوهش راهنمایی، مشاوره و داوری پایان‌نامه:

نام و نام خانودگی محقق	راهنمایی پایان نامه	مشاوره پایان نامه	داوری پایان- نامه
دکتر فاطمه مرضیه حسینی کاشانی	*		*
معصومه سادات سالک		*	
مریم قوجایی خامنه	*		

مشاوره پژوهشی:

نام و نام خانودگی محقق	مشاوره پژوهشی به طلاب سطح دو	مشاوره پژوهشی به طلاب سطح سه	مشاوره پژوهشی به طلاب سطح چهار
دکتر فاطمه مرضیه حسینی کاشانی	*	*	*
معصومه سادات سالک			
مریم قوجایی خامنه	*	*	
سعیده سادات نبوی	*		

داوری مقالات دوفصلنامه مطالعات تفسیری قرآن کریم مفتاح:

نام و نام خانودگی محقق	داوری مقاله
دکتر فاطمه مرضیه حسینی کاشانی	*
مریم قوجایی خامنه	*

6.2.4. همکاری با معاونت فرهنگی - تبلیغی

نام و نام خانودگی محقق	نوع همکاری
دکتر فاطمه مرضیه حسینی کاشانی	عضویت در شورای قرارگاه فرهنگی همراهی در برگزاری مراسم مناسبتی همکاری در سه‌شنبه‌های مهدوی
معصومه سادات سالک	جلسات مربوط به طرح استمرار نیلوفرانه جلسات مربوط به طرح تعالی

7. دوره‌های تربیت پژوهشگر

7.1. برگزاری گروه‌ها و هسته‌های مطالعاتی - پژوهشی

ردیف	نام هسته مطالعاتی - پژوهشی	قطب و میز مرتبط	نام استاد	تعداد اعضای هسته	بازه زمانی فعالیت
	اخلاق و معنویت	قطب اخلاق، خانواده و سبک زندگی؛ میز اخلاق	حجج الاسلام و المسلمین دکتر دیبا؛ دکتر بوسلیکی		1397/1396
	تحکیم خانواده	قطب اخلاق، خانواده و سبک زندگی؛ میز تحکیم نظام خانواده	حجج الاسلام و المسلمین دکتر حکیم؛ دکتر محمدرضا سالاری‌فر		1396/1397
	اسلام و تمدن	قطب نظام سیاسی و اجتماعی اسلام و ایران؛ میز تمدن اسلامی	حجت الاسلام و المسلمین دکتر بابایی		1397/ 1396/ 1395- 1398
	وهابیت و جریان‌های تکفیری	قطب تعمیق ایمان دینی و مبارزه با جریان‌ها و فرق انحرافی؛ میز وهابیت	حجت الاسلام و المسلمین دکتر مهدی فرمانیان		1393- 1395
	عفاف و حجاب	قطب اخلاق، خانواده و سبک زندگی؛ میز اخلاق	با مشورت مرکز تحقیقات و طرح‌های کاربردی حجاب ریحانه النبی(ع)/ استاد بیاتی		
	مرجعیت علمی قرآن	قطب تعمیق ایمان دینی و مبارزه با جریان‌ها و فرق انحرافی؛ میز توسعه و تعمیق فرهنگ قرآنی	حجج الاسلام و المسلمین دکتر قطبی؛ دکتر یوسفی مقدم؛		1397- 1400/ 1398

		دکتر رضایی اصفهانی؛ دکتر الهی خراسانی؛ موسوی؛ عبادی؛ اعرابی؛ بهمنی؛ قمرزاده؛ موسوی؛ عبادی			
1397- 1400		حجت الاسلام و المسلمین دکتر بابایی	قطب نظام سیاسی و اجتماعی اسلام و ایران؛ میز تمدن اسلامی	غرب شناسی با رویکرد تمدنی	
1400				غرب شناسی معاصر با رویکرد انتقادی	
1400 1398- /1401 1399		حجت الاسلام و المسلمین دکتر محمدتقی سبحانی	قطب تعمیق ایمان دینی و مبارزه با جریان ها و فرق انحرافی؛ میز وها بیت	امامت پژوهی تطبیقی	
1400		حجت الاسلام و المسلمین دکتر محمدتقی سبحانی	قطب تعمیق ایمان دینی و مبارزه با جریان ها و فرق انحرافی؛ میز وها بیت	امامت پژوهی تبیینی	
1393- 1395		حجت الاسلام و المسلمین اسفندیاری	قطب تعمیق ایمان دینی و مبارزه با جریان ها و فرق انحرافی؛ میز وها بیت	وها بیت پژوهی	

7.2. پروژه‌های اعضای گروه‌های مطالعاتی پژوهشی مرکز پژوهش‌های اسلامی معصومیه

ردیف	عنوان پروژه	محقق	وضعیت قطبی پروژه	بازه زمانی اجرای پروژه	وضعیت اجرایی پروژه
1	نقد و بررسی مبانی معرفتی شیخیه با تأکید بر ارزش معرفتی تجربه دینی	زینب برزگر			
2	معناشناسی صدع	صدیقه ادهمی			
3	بررسی ادله عقلانی عدم تحریف قرآن	زهرا سادات سجادی			
4	نقش عواطف در شناخت ارزش‌های الهی از دیدگاه مارکوپین	سمیه انیسی، محمدعلی مبینی			
5	نقد و بررسی ادله قائلین به جعل در معنای زندگی	محدثه شریفیان			

7.3. عناوین مقالات مصوب اعضای هسته مطالعاتی پژوهشی مرکز پژوهش‌های اسلامی معصومیه

عناوین مقالات مصوب هسته «اخلاق و معنویت» مرکز پژوهش‌های اسلامی معصومیه

عنوان مقاله اول	عنوان مقاله دوم	
خلافت، مهم‌ترین دغدغه	راه‌های درمان دروغ از منظر اخلاق اسلامی	
نقش تربیتی بداء در حیطه اخلاق فردی	تفاوت مفاهیم دروغ در اخلاق اسلامی	
مثبت‌اندیشی در رویکرد اخلاق عرفانی و رابطه‌ی آن با تعامل زوجین	گستره معناشناختی پنهانکاری	توجیه باور حسی؛ مقایسه‌ای اجمالی میان دیدگاه لورنس بونجور و استاد جوادی آملی
بررسی جایگاه دروغ مصلحتی حاکمان اسلامی	پنهانکاری در سیره حکومتی حاکمان اسلامی	
ارتباط "همدلی" و "مثبت‌اندیشی" از نگاه آموزه‌های اسلام	راه‌های ایجاد و تقویت صداقت از نگاه آموزه‌های دینی	
احترام غیرمسلمانان در جامعه‌ی اسلامی	انگیزه‌های دروغ در اخلاق اسلامی	
نقش مادر در شکل‌گیری وجدان اخلاقی	آثار ناراستی و عدم صداقت در محیط خانه بر روابط همسران و فرزندان	

تأثیر گستره‌ی عوامل فیزیولوژیکی بر اختیار اخلاقی انسان	تطورات هنجار صداقت در فرهنگ ایرانیان (از دوران زرتشت تا عصر قاجار)	
چگونگی پرورش عواطف اخلاقی کودکان توسط مادر از دیدگاه اسلام	مفهوم‌شناسی صداقت و دروغ	

عناوین مقالات مصوب هسته «اسلام و تمدن» مرکز پژوهش‌های اسلامی معصومیه

عنوان مقاله اول	عنوان مقاله دوم	
تمدن، مفهومی فراتمدنی از منظر قرآن کریم	رابطه تمدنی امت وسط و ملت حنیف در قرآن کریم	
مفهوم و ماهیت تمدن اسلامی در نگاه برنارد لوئیس	نقش شخصیت پیامبر اعظم (ص) در تغییر جامعه جاهلی عرب	اندیشه اقتصادی قرن ۲۰ (کتاب تکامل نهادها و ایدئولوژی‌های اقتصادی، از ای. ک. هانت). توضیح: مشترک با زینب ابراهیمی
کاربست توحید و عدالت در فرآیند شکل‌گیری تمدن اسلامی	نقش زن در تمدن اسلامی	
	تمدن شیعی از نگاه مستشرقان	
بررسی تطبیقی مفهوم تمدن از نظر علامه طباطبایی و سید قطب	نقش عزت در تمدن‌سازی اسلامی	
نقش فرهنگ در فهم متن با تکیه بر نظریات گادامر و شهید صدر	رابطه تکررات فرهنگی در قرآن	وحدت دینی و کثرات فرهنگی در تمدن اسلامی
نقد و بررسی تفکیک نبوت و حکومت از نگاه علی عبدالرازق		
مفهوم تمدن اسلامی از دیدگاه جرجی زیدان		

عناوین مقالات مصوب هسته «تحکیم نظام خانواده» مرکز پژوهش‌های اسلامی معصومیه

عنوان مقاله اول	عنوان مقاله دوم	
-----------------	-----------------	--

	آموزه‌های قرآن برای پیشگیری از طلاق عاطفی	تاثیر ظرفیت های زنانه در تحکیم روابط عاطفی زوجین	
	جایگاه زن نمونه در تحکیم نظام خانواده اسلامی	نقش صبر در پیشگیری از تعارضات زناشویی	
		رابطه پابندی به حجاب و رضایت‌مندی زوجین	
بنیانی	اصل سبقت به خیر و تحکیم خانواده	نقش خانواده در آماده سازی پسران برای ازدواج	مهندسی مفهوم عفاف در تربیت عقیفانه؛ راست‌مغزی و چپ-مغزی
موسوی	نقش معاد باوری در تحکیم بنیان خانواده	تفاوت معیارهای اخلاقی دختر و پسر در همسرگزینی	
	بررسی علل افزایش سن ازدواج دختران	نقش خانواده در آماده سازی دختران برای ازدواج	
	بررسی تاثیر مثبت‌اندیشی زوجین در تحکیم خانواده از منظر قرآن و حدیث	نقش زنان در پیشگیری و حل مشکلات اقتصادی خانواده	
	آثار مثبت و منفی جهانی‌سازی بر تحکیم خانواده	بررسی علل روانشناختی روابط فرازناشویی زنان	
شمه		هنجارسازی روحیه همراهی زن با شوهر	بررسی حوزه‌های معنایی عفاف در قرآن
لاح	آداب گفتار و نقش آن در تحکیم خانواده		
	آوازه عقل و شرع در وادی اخلاق		

عناوین مقالات مصوب هسته «امامت‌پژوهی تبیینی» مرکز پژوهش‌های اسلامی معصومیه

عنوان مقاله اول	عنوان مقاله دوم	
اکاوی نظریه علم امام از دیدگاه شاعره و نقد و بررسی آن از دیدگاه قرآن		
بررسی و تحلیل امکان آگاهی امام از غیب از منظر مفسران اهل	بررسی شبهات سلفیه ایرانی پیرامون نصوص امامت	

		سنت با نگاه به آیات 26 و 27 سوره جن
		ظریه «حرمت خروج بر حاکم جائر» در بوثه نقد
		رسی نظریه استیلاء و عدم طابق آن با شروط امامت از نگاه هل سنت

عناوین مقالات مصوب هسته «امامت پژوهی تطبیقی» مرکز پژوهش‌های اسلامی معصومیه

ردیف	نام و نام خانوادگی	عنوان مقاله اول	عنوان مقاله دوم
1	سوسن شکیباپور	بررسی اشتراکات و تفاوت های نظریه خلافت داعش با نظریه اهل سنت	
2	فردوس مقدسی	بررسی تطبیقی شرایط و صفات امام از دیدگاه زیدیه و اشاعره و دلیل گرایش زیدیه به اشاعره	

عناوین مقالات مصوب هسته «عفاف و حجاب» مرکز پژوهش‌های اسلامی معصومیه

ردیف	نام و نام خانوادگی	عنوان مقاله اول	عنوان مقاله دوم
1	زینب اسکندری	بررسی رابطه عفاف با حیا	
2	اعظم ملکپوریان	بررسی رابطه مفهوم غیرت و عفاف	
3	نجمه جلالی‌فر	تبیین چیستی عفاف در قرآن کریم	
4	مریم صمدی	بررسی مفهوم عفاف در ادبیات دینی و چگونگی تطبیق آن بر عفت جنسی	
5	محدثه طیبی	بررسی مفهوم عفاف با مفاهیم مرتبط در روایات با تکیه بر روایات اصول کافی	

6	حکیمه احسانی	چیستی مفهوم عفاف با تکیه بر روایات
7	نفیسه سادات حسینی	بررسی مفهوم عفاف در دین مسیحیت و یهودیت
8	فاطمه قاسمی	مفهوم عفاف جنسی با عنایت به کارکردهای آن در مسئله تعدد زوجات
9	سیده زهرا هاشمی نسب	رابطه عفاف و عزت نفس
10	فرزانه عابدی زاده	مفهوم شناسی عفت جنسی در منابع اسلامی به روش معناشناسی
11	بررسی مفهوم عفاف در ادیان	معصومه احمدوند
12	نقش عفاف زن در پیشگیری از انحرافات جنسی از منظر اسلام	مریم نیکویی

عناوین مقالات مصوب هسته «غرب شناسی» مرکز پژوهش های اسلامی معصومیه

عنوان مقاله اول	عنوان مقاله دوم	
فلنسیسم و پیامدهای آن	اندیشه دینی: اندیشه دینی در قرن ۲۰ (کتاب تاریخ تفکر دینی در قرن بیستم از جان مک کواری، ترجمه بهزاد سالکی)	
اندیشه جامعه شناسی در قرن ۲۰ کتاب نظریه جامعه شناسی در دوران معاصر از جورج ریتزر (ترجمه محسن ثلاثی)	ریشه های قرون وسطایی دوران جدید	
اندیشه اخلاقی غرب در قرن 20		
ففاوت غرب فرهنگی با غرب جغرافیایی	جنبش قرن ۱۲ م: رنسانس علمی قرن دوازدهم	اندیشه اقتصادی قرن ۲۰ (کتاب تکامل نهادها و ایدئولوژی های اقتصادی، از ای ک هانت). توضیح: مشترک با معصومه ستوده آرانی

انديشه سياسي در قرن ۲۰ (كتاب تاريخ انديشه‌های سياسي قرن بيستم، حسين بشيريه)	تغلاّب اسلامي و [فقر] غرب‌زدگي
انديشه هنر و ادبيات (كتاب آخرين جنبش‌های هنري قرن بيستم از ادوارد لوسی اسميت)	بررسی و نقد به زبان انگليسي كتاب وائل حلاق: بازنمايي شرق- شناسي: نقدي بر دانش مدرن
	ماهيت اصلاحات ديني : حكومت يني كالون در ژنو
	انديشه فلسفي در قرن ۲۰ (تاريخ فلسفه در قرن بيستم از كريستيان ولاكامپاني، ترجمه باقر پرهام؛ و برآمدی بر فلسفه معاصر غرب از وام آنتوني آپيا ترجمه حسين واله)

عناوين مقالات مصوب هسته «وهابيت و جريان‌های تکفيري» مرکز پژوهش‌های اسلامي معصوميه

ردیف	نام و نام‌خانوادگی	عنوان مقاله اول	عنوان مقاله دوم
1	زهره احمدي	انصار بيت المقدس (?)	
2	الهه خورشیدی	نقد و بررسی ايمان و كفر از منظر الباني	

عناوين مقالات مصوب هسته «مرجعيت علمی قرآن کریم» مرکز پژوهش‌های اسلامي معصوميه

ردیف	نام و نام‌خانوادگی	عنوان مقاله اول	عنوان مقاله دوم
1	سميه اربابی	ازدياد فرزند بانگاہی به نقد شبهاات بارويکرد قرآن‌بنیان	
2	سيده رقيه حسيني محمدي	ادله قرآني مرجعيت علمی قرآن کریم	
3	اکرم سروند	نقد مباني علوم انساني از منظر مرجعيت علمی قرآن	

4	زینب خاتون شیرین‌کار	رابطه بین اعجاز علمی و مرجعیت علمی قرآن	
5	مریم صفری	نسبت مرجعیت علمی قرآن با مبانی علوم	
6	ضیایی	سیر تربیت دینی عقلانی قرآن‌بنیان در مواجهه با کفار با تأکید بر سور مکی	
7	فاطمه لهراسبی	تحلیل مؤلفه‌های قرآن‌بنیان معاشرت زوجین با تأکید بر سور مدنی	
8	صالحه ملبوبی	گستره مرجعیت علمی قرآن از دیدگاه آیت‌الله جوادی آملی و آیت‌الله مصباح	

7.4. برگزاری کارگاه‌های جامع مهارت‌افزایی

هریک از گروه‌های پژوهشی مرکز با هدف افزایش توان علمی و مهارتی اعضای هسته‌های مطالعاتی - پژوهشی اقدام به برگزاری کارگاه‌های مهارت‌افزایی کرده است.

ردیف	عنوان کارگاه	استاد	تعداد ساعات	سال برگزاری کارگاه
1	آموزش نرم افزارهای علوم اسلامی نور	حجت الاسلام و المسلمین موسوی عبادی	۶ ساعت	
2	آموزش مهارت نگارش صحیح	آقای دکتر انصاری	۴ ساعت	
3	آموزش ویراستاری	آقای دکتر انصاری	۸ ساعت	
4	مجموعه کارگاه‌های سواد اطلاعاتی آشنایی با فضای مجازی و پژوهش	آقای سید محمد موسوی	۸ ساعت	
5	آشنایی با انواع کتابخانه‌های مجازی	آقای دکتر موسوی‌پور	۱۲ ساعت	
6	پژوهیار	دکتر مهدی بخشیان	(2 جلسه) 5	1397
7	مقاله‌نویسی (1)	حجت الاسلام و المسلمین رحمتی	(6 جلسه) 18	1397
8	مجموعه کارگاه‌های روش تحقیق فناوریانه - موضوع: کاربرد فناوری در مسئله‌یابی و مسئله-شناسی	وحید شریفی		1399/09/25

1399/09/26		وحید شریفی	مجموعه کارگاه‌های روش تحقیق فناورانه؛ موضوع: جستجوی منابع علمی در وب	9
1400/09/11			مجموعه کارگاه‌های روش تحقیق فناورانه؛ موضوع: جستجوی کتابخانه‌ها و نرم‌افزارهای علمی در وب	10
1400/09/18			مجموعه کارگاه‌های روش تحقیق فناورانه؛ موضوع: معرفی نرم- افزار سیره معصومان	11
1400/09/25			مجموعه کارگاه‌های روش تحقیق فناورانه؛ موضوع: معرفی نرم- افزار جامع الاحادیث	12
1400/09/27			مجموعه کارگاه‌های روش تحقیق فناورانه؛ موضوع: آشنایی با نرم‌افزار پژوهیار و وان نوت	13
1399/09/27		وحید شریفی	کارگاه آشنایی با کتابخانه‌ها و بانک مقالات دیجیتال	14
1399/09/29		وحید شریفی، استاد مغیثه، استاد موسوی	کارگاه معرفی جامع نرم افزارهای اسلامی	15
1399/09/30		وحید شریفی	کارگاه معرفی روش‌های نوین تولید محتوا بر اساس نیازها	16
			مقاله‌نویسی (2)	17
			مبانی نگارش علمی (پیشرفته)	18
			آشنایی با نرم‌افزارهای علوم اسلامی (پژوهیار، فیش‌نگار، ویراستیار، سمیم)	19